

LETO XXVI. ŠT 10 (1218) TRST, GORIZIA
ČETRTEK, 18. MARCA 2021

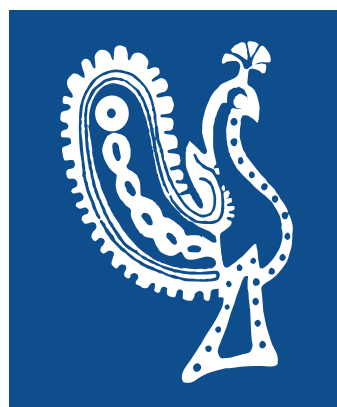
CENA 1,20€
www.noviglas.eu

TAXE PERCUE TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE GORIZIA, ITALY

SETTIMANALE
Poste italiane S.p.a.
Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003
(conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, NE/PD ISSN 1124-6596

NOVI GLAS

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV
KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Str. 3 / Koronavirus
Obračun stanja leto dni po prvi
popolni zapori v Italiji

Str. 7 / Srečanja pod lipami
Olga Voglauer o dejavnostih in
pravicah koroških Slovencev

Str. 13 / Trst
Novi glas na občini pri
županu Robertu Dipiazzi

Na sliki: Števerjanec Jernej Terpin (št. 12) in Tržačan David Umek (št. 18)

Italijanski pokal s slovenskim pečatom

Spoštljiv poklon umrlim za posedicami covida-19

Na ljubljanskih Žalah so se slovenski državni vrh in verski predstavniki ob obletnici prve smrti bolnika s covidom-19 v nedeljo, 14. marca, poklonili spominu na vse preminule zaradi virusne bolezni. "Preštevilni so se v tem neusmiljenem času poslovili v globoki in boleči osamljenosti, brez zadnjega, nežnega dotika in grenkih solz slovesa svojcev. Slovo brez pozdrava boli oba. Pri tistem, ki ostane, pusti globoko, nikoli zaceljeno rano," je v nagovoru zbranim dejal predsednik Borut Pahor. "Za nami je težko leto. Dolgo, žalostno, samotno. Vsakdo med nami je koga izgubil, vsi smo izgubili nekaj, kar bomo pogrešali," je dejal predsednik Pahor in dodal, da smo se v tem času bolj kot nikdar prej zavedali, da moramo zdaj drug drugemu dajati, kar nam bolezen jemlje. "Ta posebni, neobičajni čas se počasi izteka. Počasi, ker ga še ni konec. Sprejmemo vsak zase in vsi skupaj za nas dragocene nauke iz težkega obdobja, da naposled zmagamo. Skupaj smo močnejši in še naprej in bolj močno potrebujemo drug drugega," je dejal predsednik Pahor in se zavzel za medsebojno spoštovanje, srčnost in solidarnost. V spomin na žrtve epidemije so v parku na Žalah posadili vrbo, ki jo je blagoslovil predsednik Slovenske škofovske konference, ljubljanski nadškof in metropolit msgr. Stanislav Zore, ki je zbrane tudi nagovoril: "V srcu nosimo tudi vse zdravstvene delavce, ki so se usposabljali, da bi reševali življenja in vračali zdravje, pa so morali v minulem letu tolikokrat doživeti svojo nemoč. Tolikokrat so bili oni tisti, ki so umrlim zatisnili oči. Hvala jim za to. Pokojnim ne moremo vrniti življenja, žalujemo, ne moremo odvzeti bolečine, zdravstveni delavci ne potrebujejo plitvih besed. Lahko pa smo z njimi, lahko iskreno živimo zavest istega čolna in pokojnim poklonimo spomin, verni pa tudi molitev zanje, žalujemo, lahko pokažemo bližino in sočutje, zdravstvenim delavcem lahko izrazimo hvaležnost." Slovesnosti so se udeležili tudi predstavniki vlade Janez Janša, državnega zbora Igor Zorčič in državnega sveta Alojz Kovšca, duhovnik evangeličanske cerkve Geza Filo in predstavnik islamske skupnosti v Sloveniji Nevzet Porić.

Spoštovane naročnice in naročniki z Goriškega in Tržaškega!

Kot smo omenili v pismu, poslanem meseca decembra 2020, bomo v letu 2021 zaupali raznašanje tednika Novi glas na Tržaškem in ponekod na Goriškem zasebnima podjetjema. Na tak način bomo rešili problem stalnega zamujanja dostave časnika, za kar je doslej skrbela Italijanska pošta. Časopis boste na svojem domu prejeli ob četrkih oz. najkasneje ob petkih.

Novi način distribucije bo stekel postopoma v naslednjih mesecih, in sicer najprej po vaseh, ker imajo prebivalci le-teh poštne nabiralnike na cesti. Za naročnike, ki živijo v stanovanjskih hišah, novega načina distribucije še ni mogoče izvesti, ker raznašalci potrebujejo ključne vhodnih vrat, tako da lahko pridejo do poštnih nabiralnikov, ki so navadno v vežah. Zaradi tega prosimo vse naročnike, ki bi radi prejeli na dom Novi glas z novim načinom distribucije, naj nas pokličejo na telefonsko številko 0481 533177 ali pišejo na zadruga.gm.ts@gmail.com, da se zmenimo, kako nam lahko izročijo kopijo ključa vhodnih vrat.

Zahvaljujemo se vam za pozornost in za to, da ste nam kljub težavam s pošto ostali zvesti. V upanju, da bomo končno rešili problem dostave našega tednika, vas prisrčno pozdravljamo.

Knjižna novost

11

Dušan Jelinčič o novem kratkem romanu Šepet nevidnega morja, dvanajst tablet svina, ki je izšel pri Mladiki in ga je pisatelj posvetil duši in voditelju TIGR-a, svojemu očetu Zorku

Psihologinja

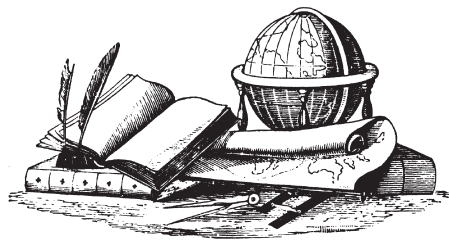
14

Psihologinja, profesorica in športnica Martina Gantar nam je povedala, kako na našo duševnost vpliva izredno stanje, v katerem živimo

OBVESTILO UREDNIŠTVA

Zaradi praznika goriških mestnih zavetnikov, svetih Hilarija in Tacijana, smo to številko našega tednika poslali v tisk dan prej, v ponedeljek, 15. marca 2021

Spletni simpozij Teološke fakultete v Ljubljani

Vloga očetov in moških v družinah ter njihova duhovnost v luči sv. Jožefa

Pred dnevi je Slovenska tiskovna agencija objavila zapis, v katerem so povzeli glavne poudarke iz predavanja znanega slovenskega psihoanalitika Tomaža Erzarja, ko je o vlogi očeta in odnosu med očetom in otrokom spregovoril na spletnem teološkem simpoziju z naslovom Vloga očetov in moških v družinah ter njihova duhovnost v luči sv. Jožefa, ki ga je 10. marca 2021 organizirala Teološka fakulteta v Ljubljani. Z njim je želela dati možnost teološke poglobitve v letu sv. Jožefa, ki ga je razglasil papež Frančišek z apostolskim pismo *Patris corde – z Očetovim srcem* na praznik Brezmadežne, 8. decembra 2020. Jožefovo leto se bo sklenilo 8. decembra 2021.

V vsakem od nas je potencial za sočutno starševsko držo, otroci pa ta potencial prebudijo, je prepričan psihoanalitik Tomaž Erzar. Vendar pa starši pri vzgoji po njegovih besedah tudi nihajo, so prestrašeni in ne vedo, kako naprej. Meni, da si morajo to priznati, ne pa skrivati občutij in otroku kasneje izstaviti računa za svojo stisko. Nekateri starši vse svoje življenje namenijo otroku, vendar to ni vedno potrebno, je dejal psihoanalitik Erzar. Ko starši potlačijo svoje potrebe, se pri tem nabere veliko jeze in prej ali slej bodo otroku izstavili račun, je posvaril Erzar s katedre za zakonsko in družinsko terapijo ter psihologijo in sociologijo religije na omenjeni fakulteti.

“Toda račun lahko izstavi trgovina, medtem ko starši niso trgovina,” je odločen. Vzbujanje krivde po njegovih besedah ni na mestu. “Kadar starši tako zelo skrbijo za otroka, je to

Dr. Tomaž Erzar

v resnici njihova potreba, ne otrokova,” je pojasnil. Otroku hočejo ustreči v vsem tudi takrat, ko je trmast in joka. Namesto tega bi si morali po njegovem mnenju priznati, da so v dvomu, in si vzeti trenutek za razmislek. “Očetje v trenutkih stiske ne smejo iskati tolažbe pri otrocih, ki so bolj ranljivi,” je pozval. Po njegovih besedah bi jim tako namreč vzeli pogum in zaupanje v svet. Glede na to morajo tolažbo po njegovem priporočilu poiskati drugje. Oče po besedah organizatorjev simpozija sicer živi v vsakem od nas, bodisi kot dober bodisi kot slab zgled, kot praznina, kot obup ali nemir. Odraščajoči fantje posnemajo očetov značaj in se vedejo podobno, kot se je vedel njihov oče. Življenje otrok, ki odrasčajo

brez očetov, je prepredeno z neizpolnjenimi potrebami po občudovanju, priznanju in potrditvi. Psihoanalitik Erzar je na posvetu spomnil tudi na to, da je v preteklosti otroke zelo skrbelo za stiske staršev, kar pa se v sodobnosti na srečo spreminja. Ob vprašanju, ali otrokova osredotočenost predvsem nase ne vodi v razvajanost, pa je poudaril, da ima vsako vedenje tudi svoje ozadje, ki ga je treba pogledati bolj podrobno. Na simpoziju sta bili dve predavanji, poleg psihoanalitika dr. Tomaža Erzarja je spregovoril tudi dr. Tadej Stegu na temo Jožef pa je storil. Toda sveti Jožef ni delavec – aktivist, ampak zna predvsem poslušati in udeležati Božji načrt, je poudaril dr. Stegu. Kot rečnik – oče otroku, ki ni njegov otrok, lahko navdihuje našo držo in odnose v družini in družbi, na prav poseben način pa tudi naše pastoralno delo. Jožef se zaveda, da Jezus ni njegov otrok, in ga vzgaja in skrbi zanj – v zavesti, da ni njegova last in njegov “projekt”, ampak ga vzgaja, da bi tudi Jezus sledil Očetovemu načrtu. Ni vedno lahko priznati, da moj otrok, pa naj bo biološki ali ne, ne pripada meni, in mu pustiti svobodo, da odkrije pravega Očeta in njegov načrt. A to je Jožefovo poslanstvo. Pa tudi poslanstvo vseh, ki sodelujemo v pastoralni. Vsi naj bi odkrivali in varovali rast Božjega življenja v tistih, ki so nam zaupani.

Komentar

Kakšni strokovnjaki (?) govorijo o nas v Bruslju?

Na posvetovanju v okviru skupine Evropskega parlamenta za spremljanje spoštovanja demokracije, pravne države in temeljnih pravic (DRFMG), ki jo vodi poslanka Sophie in 't Veld v Bruslju, je med drugimi strokovnjaki (?) in politiki govoril tudi profesor FDV za novinarstvo Marko Milosavljević in trdil: “Najprej bi odgovoril na vprašanje glede kadrovskih sprememb pri javnem medijskem servisu. Teh prej nisem omenjal, ker se še niso zgodile. Generalni direktor, ki je bil, mislim, sprva povabljen k tej razpravi, je bil dejansko zamenjan, vendar novi generalni direktor nastopi mandat šele čez mesec ali mesec in pol. Zato je stari generalni direktor še na položaju in je težko definirati, kakšne bodo posledice zamenjave. Ampak ja, do zamenjave je prišlo, in to še pred koncem njegovega mandata, in zdi se da novi kandidat, novi generalni direktor, ne izpolnjuje nekaterih kriterijev oziroma pogojev za imenovanje za generalnega direktorja. Bomo videli, kaj se bo glede tega zgodilo.” Milosavljević prekriva bistvo naše medijske krajine v tej in še drugih priložnostih. Pošteno bi bilo, da bi tu najprej povedal, da smo generalnega direktorja odstavljali – sicer je za to zmanjkal le en glas – že

davno, predno je nastopila ta vlada, namreč leta 2018. Prav tako bi kot dežurni govorec RTV lahko rekel kaj o pluralizmu oziroma za kakšno enoumje gre, kar govorijo levičarji po Evropi. Namreč to enoumje je kvečjemu kar do 80 % v prid tistim, ki zdaj

Andrej Grah Whatmough

govorijo, da mediji pri nas niso dovolj pluralni. Torej prosim, “stroka”, povejte resnico! Predvsem pa je gospod Milosavljević ‘pozabil’ povedati, da je bil zdaj razpis, ker je potekel mandat dosedanjemu generalnemu direktorju. Generalni direktor dejansko ni bi zamenjan, pač pa je v regularnem postopku bil izvoljen novi generalni direktor. Kako si drugače kot laž razlagati tako trditve strokovnjaka iz FDV, ki v celoti izpade kot popolnoma nekaj drugega, kar se je dejansko dogajalo. In poleg tega kaže še na neutemeljeno vsiljevanje svojega mnenja, kaj vse naj bi se zgodilo na RTV SLO. Od kod

tudi Milosavljeviću podatke, da novi generalni direktor ne izpolnjuje pogojev, če je Svet RTV SLO lani skladno s postopki objavil uradni razpis ob koncu mandata sedanjemu generalnemu direktorju ter na svoji redni seji 25. januarja letos sprejel legitimen postopek izvolitve novega generalnega direktorja. Komisija je po pravnih mnenjih ugotovila, da kandidati izpolnjujejo pogoje, ter volila med kandidati. Sedanji direktor je izpadel v prvem krogu, v drugem pa je bil s skoraj dvotretjinsko večino izvoljen novi generalni direktor gospod Andrej Grah Whatmough.

Ne verjamem, da gospod profesor novinarstva tega ne bi vedel. Torej spet laž in zavajanje slovenske in evropske javnosti. Kot svetnik RTV sprašujem profesorja ljubljanske univerze, kako spravlja te svoje izjave v sklad z etičnim kodeksom univerzitetnega profesorja? Kako odgovorne se mu zdijo zavajajoče izjave, ki dajejo lažno sliko slovenske medijske krajine udeležencem omenjene razprave ter slovenski in evropski javnosti, ki spremlja ta dogajanja. Pozivam tudi ustrezne organe v Sloveniji, pristojne za verodostojnost, da se na to ustrezno odzovejo.

Zasl. prof. dr. Janez Juhant, svetnik RTV SLO

Povejmo na glas

Spreobrnitve so sreča za vse

Janez Povše

Ni najmanjšega dvoma, da so spreobrnitve velikanski dar in sreča za vse, saj pomagajo spreminjati medsebojne odnose, in to na boljše, preprosto ustvarjajo prijetnejše življenje. Gre pač v tej ali oni osebi, med njimi je lahko vsak izmed nas, za nenadno prepoznanje, da smo s tem ali onim ravnanjem zavzeli napačno in sporno stališče ter pri tem oškodovali in prizadeli druge, ne nazadnje pa v sebi povzročili otrdelost čustev. Predvsem pa smo poslabšali ta ali oni odnos, kar pa nas v pričetku ni motilo, saj je za vse kriva tista druga oseba, ki si je zaslužila moj odmik ali celo mojo žalitev. Na videz je torej vse prav in pravično, saj gotovo nisem jaz tisti, ki bi moral kaj obžalovati niti ne pomisliti, da bi moral vso zgodbo bolje izpeljati. Lahko pa je zgodba drugačna in sem zaradi teh ali onih razlogov bližnji ali manj bližnji osebi prizadejal veliko krivico. Bil sem nemara nerazporejen in obremenjen z neštetimi problemi ali bil že prej poln zamer in sem izbruhnil z obtožbo ter očitki, in to preko vsake mere. V teh primerih po kasnejšem premisleku ne gre samo za prepoznanje, da nekaj ni v redu, ampak že za občutek krivde in obžalovanje, kar je tako enkratno izpričal Ivan Cankar v črtici Skodelica kave - nehoti je lastno mater hudo prizadel in ubil v njej radost, ko mu je hotela storiti nekaj dobrega. Mogoče ji ni svojega obžalovanja za grdo dejanje nikoli povedal, zato pa ni mogel drugače, kot da je svojo bolečino

in kesanje prelil v nesmrten zapis. In tako lahko rečemo, da bodisi prepoznanje, kako bi lahko svoj odnos z drugimi izboljšali, bodisi obžalovanje, da smo nekoga, nemara celo sebi najbližjega, krivično prizadeli, pomenita vzgib večje ali manjše spreobrnitve, ki nas v bistvu premakne v lepši in v bolj čuteč položaj - nas v nekem smislu spremeni, in to na bolje. Pravilneje bi bilo reči nas v našo korist dvigne v območje globljega videnja sebe in drugih, v tisto območje razumevanja, v katerem se rešimo zamer in s tem ukinemo razdaljo, ki nas je ločevala, ali pa nam je žal, če smo koga kruto prizadeli, in na ta način še močneje začutimo željo in nujo, da s svojo brezčutnostjo ne bomo več nikogar ponižali. Nešteto je potemtakem priložnosti za manjše, da ne rečemo vsakdanje, osebne spreobrnitve in seveda bi bilo še kako v dobro vsem, ko bi jih bilo še mnogo več. Toliko usodnejša je njihova odsotnost v večjih razsežnostih, pri čemer imamo v mislih odnose med narodi ali celo znotraj narodov, ko se zamere in prizadetosti zaradi krutih dogodkov preteklosti nočejo in nočejo umakniti ali pa se umikajo zelo počasi in prepočasi. Res je, da čas celi vse rane, vendar jih brez spremembe v srcih ljudi, brez premika iz tudi upravičenega obsojanja v višje razumevanje prepletenih tragedij, ne more nikoli docela zaceliti. To zmore le spreobrnitev osebne in kolektivne duše v srečno prepoznanje, da smo vsi bratje, ki ravno zaradi zatemnjenih minulih časov želijo danes toliko bolj živeti v srečni družini.

Poziv pravne službe ZaJezik

V imenu svetovalnice za uveljavljanje pravic slovenske manjšine v Italiji ZaJezik sta predsednica SKGZ Ksenija Dobrila in predsednik SSO Walter Bandelj poslala pismo oz. poziv zaradi napake in pomanjkljivosti na novih dvojezičnih elektronskih osebnih izkaznicah. Pismo, ki sta ga naslovila prefektkinji oz. direktorici na glavnem uradu demografske službe dr. Lucii Volpe, opozarja na odsotnost prevoda *Repubblica Italiana* (in sicer Republika Italija, kot je bilo na starejših izkaznicah) in napako pri sklanjavi besede mati.

Smotrni predlog deželnega svetnika SSk Igorja Gabrovca

Dnevni migranti na slovensko-italijanski meji naj imajo prednost pri cepljenju!

Na osnovi najnovejšega sklepa slovenske vlade morajo t. i. dnevni migranti, ki zaradi delovnih ali študijskih obveznosti vsakodnevno prehajajo slovensko-italijansko mejo, enkrat tedensko opraviti bris, ki naj ugotavlja odsotnost okužbe z virusom covid-19. V zvezi s tem problemom deželni svetnik SSk Igor Gabrovec predlaga smotrno rešitev.

“Če upoštevamo, da je upravičencev približno deset tisoč, je potencialno število vsakotredenskih brisov ogromno. Brise opravljajo slovenske oblasti brezplačno, ti brisi pa najbrž bremenijo slovenske davkoplačevalce za kar čedno vsoto, saj se cena za vsak bris suče v višini nekaj deset evrov. Veliko bolj pametno bi bilo, ko bi kategoriji dnevnih migrantov čim prej priznali prednost pri cepljenju v dogovoru med slovenskimi in italijanskimi oblastmi. Cepljeni bi tako predstavljali enkratni in sorazmerno zelo omejen strošek, ki bi istočasno zaznavno razbremenil zahteve po prisotnosti zdravstvenega osebja na vseh glavnih mejnih prehodih, kjer je od srede, 10. marca, dalje delavcem in študentom vsak dan omogočeno opravljanje hitrega brisa.”

Leto dni od prvega lockdowna

Kdo še poje na balkonu? #šenidobro

“V teh dneh se vsi soočamo z novim poslabšanjem zdravstvenih razmer. Vsakdo mora odigrati svojo vlogo pri omejevanju širjenja virusa. Predvsem pa mora vlada dejansko vsak dan poskušati narediti več.” S temi besedami je ob 8. marcu prvič nagovoril Italijane predsednik vlade Mario Draghi. Dodal je tudi, da ne namerava obljubljal ničesar, kar ni realno izvedljivo. Vse kaže, da se je nova italijanska vlada, ob pomanjkanju Casalinih sporočevalnih kompetenc, odločila za drugačen način posredovanja informacij. Menda ne bomo več poslušali predsednika vlade v poznih večernih urah, kot smo leto dni, od 9. marca 2020 do pred kratkim, poslušali Giuseppeja Conteja, ki nam je najprej govoril o omejitvah, ukrepih, zaprtjih, o popolni zaustavitvi javnega življenja, o lockdownu in kasneje o uspehih svoje vlade, o neizvedljivih načrtih in praznih obljubah. Leto po prvi italijanski popolni zapori nam grozi nov lockdown: naša Velika noč bo tudi letos rdeče obarvana. Na začetku gotovo nismo mislili, da bo pandemija trajala toliko časa, da se bomo leto po prvem zaprtju znašli pred podobnimi izrednimi razmerami in da bo uradno število smrtnih žrtev v Italiji preseglo prag 100.000 oseb.

Vse se je uradno začelo 31. decembra 2019, ko je občinska zdravstvena komisija v Wuhanu Svetovni zdravstveni organizaciji prijavila številne primere neznane vrste pljučnice. Kitajski center za preprečevanje in obvladovanje bolezni je 9. januarja 2020 poročal, da

je vzrok za obolenja nov koronavirus (SARS-CoV-2). Na lanskem mednarodnem finančnem forumu, ki je potekal od 21. do 24. januarja v Davosu, so izvedenci za leto 2020 predvidevali vsesplošno ekonomsko rast, wuhansko pljučnico so le površno omenjali, a kmalu je

privaditi smo se morali na dolge vrste pred trgovinami, na oddaljenost od sočloveka, na omejitve, na zaprtje in velikokrat na samoto. Restavracije, bari, trgovine še vedno odpirajo in zapirajo svoja vrata v skladu s spreminjanjem krivulje okužb, gibanje je dovoljeno

marsikje do izraza velika tehnološkega zaostalost in neenakosti so postale še bolj očitne. Lani si je na začetku pandemije marsikdo nakupil ogromne zaloge hrane in doma pekel kruh s kvasom, ki je postal neverjetno dragocena surovina. Vsi smo postali strokovnjaki, izvedenci za

najbolj zaskrbljujočega seva, angleškega, je sicer skazil vzdušje zaupanja, ki je nastalo s prihodnom prvih cepiv. Znanstveniki potrjujejo, da se bo nevarnost okužbe z različnimi sevi koronavirusa zmanjšala, le če bo načrt cepljenja potekal hitro in nemoteno, obenem

bilo res tako in virologi, zdravniki ter zdravstveni delavci so tudi v Italiji postali televizijske zvezde in narodni heroji. Z hashtagom #andrattutobene (vse bo še dobro) so ljudje na družbenih omrežjih objavljali fotografije izmučenih medicinskih sester in zdravnikov iz covid-oddelkov. Zaprti v stanovanjih so prepevali na balkonih Celentanovo Azzurro in Mamelijevo himno, prepričani so bili, da bo pandemije v kratkem konec. Kmalu pa so tudi znanstveniki pokazali negotovost. Virologi, gostje v najpomembnejših oddajah, so se začeli med seboj kregati, teorij in razlag je bilo vedno več in zaupanje državljanov se je znižalo – na dan so prišle najrazličnejše teorije zarote. Družba je danes razdeljena in veliko ljudi ne zaupa znanosti, dejstvo pa je, da koronavirus še vedno obstaja in povzroča smrtno žrtve. Na to je opozoril tudi Draghi v svojem govoru. Poudaril je, da “sedaj ni čas, da bi bili razdeljeni ali bi zatrjevali vsak svojo istovetnost.”

Še dolgo se bomo morali držati varnostnih predpisov, a naši voditelji nam obljublajo cepivo, rešitev. Cepljenje je v nekaterih državah že privedlo do izjemnih rezultatov. Gotovo bo tudi pri nas spet prišel čas, ko bomo lahko brez strahu nakupovali v trgovinah, jedli v restavracijah in udobno sedeli v kinodvoranah. Po pandemiji bomo bolj svobodni, verjetno ne bomo boljši ljudje, prav gotovo ne bogatejši. Spet bomo lahko potovali, spoznavali svet, se poljubljali in objemali, saj smo vendar družabna bitja in tega niti pandemija ne bo spremenila.

Katja Ferletič

ta viharo napadla celotno svetovno gospodarstvo. Generalni direktor SZO Tedros Adhanom Ghebreyesus je 11. marca 2020 označil širjenje bolezni covid-19 za svetovno pandemijo. To je bil začetek največje svetovne zdravstvene krize v zadnjih sto letih, na katero nihče ni bil pripravljen. Še se soočamo z nevarnim, nevidnim sovražnikom. Nenadoma smo se morali naučiti drugače živeti, popolnoma smo spremenili naše navade. V lekarnah smo iskali zaščitne maske, ki jih ni bilo na razpolago,

in nato prepovedano, vsaka država išče najboljši način, kako bi obvladovala krizo in omejila število smrtnih žrtev, ki trenutno na svetovni ravni presegajo dva milijona in pol. Posamezne vlade so namenile izredna finančna sredstva v podporo kategorijam, ki doživljajo globoko gospodarsko krizo, kljub temu je kriza vedno večja, podpora pa še neustrezna. S prvim popolnim zaprtjem smo morali naše domove preurediti. Dnevna soba je postala urad, otroška spalna soba učilnica, pri tem je prišla

koronavirus, znanstveniki in zdravniki. Naučili smo se novih medicinskih izrazov, ki jih že povsem sproščeno uporabljamo. Danes se sprašujemo, kako nas bo pandemija spremenila in koliko časa se bomo še bali okužbe s koronavirusom. Nas bo cepljenje rešilo vseh nevarnosti in strahov? V enem letu je človeštvo doseglo velik napredek pri poznavanju virusa in pri raziskovanju cepiv. Začetno sploh ni bilo jasno, ali bomo cepivo kdaj imeli, danes pa jih imamo več. Nastop

pa razlagajo, da se bo virus še naprej spreminjal. Letos bo potekalo največje množično cepljenje v zgodovini, še dolgo pa ne bomo popolnoma svobodni. Trenutno se koronavirus še vedno širi, številke okužb in smrti so še zaskrbljujoče, ponekod je stanje tragično. V Italiji in Evropi je predvsem zaradi zamud farmacevtskih podjetij cepljenje počasno. Nekateri znanstveniki so bili lani prepričani, da bo pandemija vrnila znanosti ugledno vlogo, ki jo je imela v preteklosti. Začetno je

Življenje po cepljenju

V državah, kjer je kampanja cepljenja uspešna, se življenje počasi vrača v neko normalnost. Po vsem svetu je že imuniziranih približno 70 milijonov ljudi, več kot 200 milijonov pa jih je prejelo prvi odmerek cepiva.

V ZDA so v ponedeljek, 8. marca, po podatkih univerze Johnsa Hopkinsa, prvič po treh mesecih in pol potrdili manj kot tisoč smrti zaradi covid-19 v enem dnevu. V 24 urah je umrlo 749 covidnih bolnikov, na vrhuncu epidemije pa so 12. januarja v ZDA zabeležili 4.473 smrti, povezanih z novim koronavirusom. To kaže, da se v ZDA epidemija še naprej upočasnjuje, saj je v polnem razmahu kampanja cepljenja. Doslej je popolno zaščito s cepljenjem prejelo skoraj 10% oziroma približno 33 milijonov Američanov. Znanstveniki, kljub spodbudnim podatkom, nasprotujejo uvajanju manj strogih varnostnih predpisov, vseeno pa je že 13 držav odpravilo prepovedi in omejitve. V ZDA namreč varnostne ukrepe za zajezitev okužb določajo posamezne države, zvezna institucija, ameriški center za nadzor nad boleznimi (CDC), lahko nudi samo smernice oz. priporočila ameriškim državljanom. Znanstveniki vztrajajo, da bi morala še vedno

veljati stroga varnostna pravila, saj za zdaj še ni znano, ali so lahko tudi cepljeni ljudje prenašalci virusa in če so cepiva učinkovita proti vsem različicam koronavirusa. V Veliki Britaniji je Boris Johnson zadovoljen, saj naj bi izjemno uspešni britanski načrt

Boris Johnson

cepljenja v kratkem omogočil državi dokončni izhod iz pandemije. Na milijone otrok je po dveh mesecih pouka od doma, kolikor je trajalo zadnje zaprtje javnega

življenja zaradi pandemije, 8. marca znova stopilo v razred. Gre sicer le za prvo stopnjo časovnega načrta izhoda iz strogega zaprtja, ki so ga oblasti razglasile v začetku januarja. V Londonu predvidevajo, da se bo življenje vrnilo v normalnost nekje do konca junija. Doslej je v Veliki Britaniji vsaj prvi odmerek cepiva proti covidu-19 prejelo okoli 23 milijonov ljudi in vlada namerava uvesti t.i. “potne liste o cepljenju”, s katerimi se bodo popolnoma svobodno premikali cepljeni državljani. Tudi v Izraelu zelo dobro poteka kampanja cepljenja. Cepili so že vse državljane, ki imajo več kot osemdeset let, in 80% tistih, ki so starejši od 50 let. Skupno je drugi odmerek cepiva prejelo približno 4 milijone ljudi (45% prebivalstva). Število hospitalizacij in zlasti število smrtnih žrtev se je z drugim odmerkom cepiva zmanjšalo za 99%. Zaradi popolnega zaprtja in uspešnega načrta cepljenja je danes epidemija v Izraelu pod nadzorom. Ljudje s potrdilom o opravljenem cepljenju lahko spet zahajajo v restavracije, telovadnice in dvorane. V Izraelu bodo državljani kmalu šli tudi na volišča in premier Benjamin Netanyahu zadovoljno pravi, da je “najhujše zdaj za nami”.

Kat

Številke covid-19 (zbrani podatki do 12. ure v ponedeljek, 15. marca 2021)

Kljub vsem varnostnim ukrepom, ki so stopili v veljavo v raznih državah, se število umrlih covidnih bolnikov po letu dni približuje grozljivemu mejniku treh milijonov. Največ ljudi je umrlo v ZDA (534.880), sledijo Brazilija (278.229), Mehika (194.710), Indija (158.725), Velika Britanija (125.753) in Italija (102.145). Okužbo z virusom SARS-CoV-2 so doslej potrdili pri več kot 119 milijonih zemljanov. Tudi po številu potrjenih okužb so na prvem mestu ZDA (29.438.222), sledijo Brazilija (11.483.370), Indija (11.385.339), Rusija (4.341.381), Velika Britanija (4.271.710), Francija (4.131.874) in Italija (3.223.142). V Italiji je bilo do ponedeljka, 15. marca 2021, z dvema odmerkoma cepiva cepljenih 2.003.391 ljudi.

ZDA so še vedno država, ki je zabeležila največje število novih okužb v 24 urah - po podatkih SZO jih je bilo največ 133.475 v enem dnevu. Na drugem mestu je tudi v tem primeru Brazilija s 75.495 novimi okužbami v enem samem dnevu. Medtem ko so ZDA tudi država z največjim številom cepljenih (36.929.777), je stanje v Braziliji tragično. V južnoameriški državi so cepili le 2.849.230 oseb in so zaradi primerov covid-19 zdravstveni sistemi v večini največjih mest v državi korak pred popolnim propadom, ljudje pa upajo v boljši program množičnega cepljenja in korenito spremembo upravljanja pandemije v vladi. Med našimi evropskimi sosedi lahko zabeležimo še Španijo z 3.183.704 okužbami in 72.258 smrtnimi žrtvami, Nemčijo z 2.578.842 okužbami in 73.463 žrtvami, Švedsko s 712.527 okužbami in 13.146 žrtvami. V Sloveniji je bilo do dne, ko pišemo, zabeleženih 200.374 okužb in 3.934 žrtev, z dvema odmerkoma cepiva pa je bilo cepljenih 81.593 oseb.

Kat

Pismo našemu župniku

Dragi g. župnik!

Preteklo je že nekaj časa, odkar smo Vam zadnjič pisale. Danes bi se jaz in naša pomašna klapa radi pogovorili z Vami o naših cerkvah. Namreč rade kam gremo in v kraju, kjer se ustavimo, si seveda ogledamo tudi cerkev. Zanima nas, kakšna je, pa mimogrede še malo pomolimo. Ko se počasi rahljajo ukrepi in se lahko že gre kam malo dlje, ugotavljamo, da je večina naših cerkva zaklenjena, in to tudi na nedeljo popoldan. Mislite, da je tako prav? Ali ne bi cerkve vsaj na nedeljo morale biti odprte? Zakaj niso? Lep pozdrav in že vnaprej hvala za odgovor!

Marica

Lep pomladni pozdrav, draga ga. Marica! Malo ste me presenetili, obenem pa tudi vzpodbudili, da povem svoje mnenje, zakaj so cerkve večino časa zaklenjene. Cerkve – tu mislim na cerkvene zgradbe – niso namenjene samo bogoslužju in župljanom, ampak vsem, ki se ob njih zaustavijo in si želijo ogledati notranjost ali pa v njih na kratko pomoliti. Več cerkva ima preddverje,

zastekljeno vežico, da se vidi v notranjost. Ponekod je tam tudi klečalnik, če želi kdo poklekniti. V tem malem cerkvenem preddverju so navadno na voljo verski časopisi, lahko tudi knjige, opis cerkve, razglednice o cerkvi ... Zakaj pa vstop v samo

cerkev ni mogoč? – Predvsem iz varnostnih razlogov. Vse več je kraj po cerkvah, vlomov v tabernaklje, pa še kaj bi se lahko naštel. (Samo za primer iz frančiškanske cerkve v Ljubljani že izpred let, ko je bila cerkev ves dan odprta: sredi belega dne so izginemale vse žarnice, dosegljive od tal! – Pa same žarnice še niso tak problem, ob ponavljajočih se

krajah pa so le nastajali stroški in sitnosti.) Prijatelj župnik iz ene od večjih župnij mi je povedal, da so si pri njih omislili dežurstvo. Javilo se je kar nekaj župljanov, ki so pripravljeni v cerkvi po eno uro ali dve dežurati. Čas si razporejajo sami. Nekatere žene tedaj čistijo ali se ukvarjajo z rožami, druge pa si vzamejo čas za molitev. Ena od prostovoljk, ki redno tedensko dežura v cerkvi, je napisala tole: “V središču naše župnije je župnijska cerkev, ki je vsak dan odprta od jutra do večera. Tu stanuje tisti, po katerem hrepeni vsako človeško srce. Na voljo nam je izredna in vsakomur dosegljiva Božja milost. Za našo župnijo so ure dežuranja milost. Milost so za nas prostovoljce pa tudi za obiskovalce, ki smo jim lahko v pomoč. Nekomu pomagamo pri odpiranju težkih vrat, drugemu damo informacijo o umiku maš ali o času spovedovanja, spet drugim podarimo prijazen pogled ali privoščimo spodbudno besedo ... Seveda prihajajo tudi taki, ki ne želijo nobenega posredovanja, ampak se tiho usedejo ali pokleknejo v klop,

Misel na 5. postno nedeljo Nauk križa

Vstopili smo v drugi del postnega časa, v tako imenovani “čas trpljenja”. Še bolj vstopamo v skrivnost križa. Najprej imamo ljudi, ki so bodisi pogani bodisi drugotni Judje, ki pa bi radi, za razliko od farizejev in pismoukov, poslušali Kristusov nauk. Za nas je to povabilo, da se poglobimo v Kristusov nauk, za katerega izvemo kasneje, ko je izrečen tu pri Janezu, da gre za “nauk križa”. Če pogledamo k apostolu Pavlu, vidimo, kako prihaja do takšnih težav s tovrstnim

iz križa, če se le odpremo tej odrešilni skrivnosti, izhajajo sadovi odrešenja za vse ljudi. Tu pa je tista problematika med “za mnoge” in “za vse” – Kristus je sicer res umrl za vse ljudi in vsi imajo možnost, da črpajo sadove odrešenja, vendar pa se vsakdo svobodno odloča za ali proti. Ko tako pravimo, da ne potrebujemo zakramentov Cerkve, ki pa so se rodili ravno ob tem poveličanju na križu, pravimo, da bomo zmogli vse sami, s svojimi lastnimi, človeškimi sposobnostmi. Vendar pa nam sv. Janez

naukom – vnaprejšnje zapiranje pred njim. Judom je pohujšanje, poganom neumen nauk. Skratka, če povemo preprosto, zadeva ne gre v človekov sistem razmišljanja. Nauk o križu je namreč paradoksalen – kako je mogoče, da iz smrti pride življenje? In vendar ti ljudje odprtega srca kažejo, kako

daje primerjavo z žitom – potrebujemo sadove Kristusovega trpljenja in smrti. Brez tega ne moremo, to je nujno potrebno! Kakor namreč žito ne daje sadu, če ni praktično uničeno, tako ali drugače – bodisi zato, da zraste klasje iz zrna, bodisi, da spečemo iz njega kruh, tako najprej Božji Sin ne more dati

svetu nadnaravnega, Božjega življenja, če prej ne vsega potrebnega pretrpi. Ker pa je Cerkvi zapustil za ljudi to žito, ki je nastalo ob njegovem trpljenju in smrti, tudi noben človek ne more pridobiti sadov odrešenja drugače, kakor po zakramentih Cerkve. To je vselej naš vstop s Kristusom v smrt, da bi potem z njim vstali. Začne se s svetim krstom, ampak potem se znova in znova spet dogaja predvsem pri zakramentu svete pokore, pri spovedi. Treba je umreti sebi, sleči starega človeka, z njegovim napuhom in grehi, da bi oblekli novega človeka. Iz tega našega ponižanja pred Bogom se rodi naše povišanje v Kristusu po Svetem Duhu, to je tista rast semena, hkrati pa smo vredni v polnosti okušati in spoznati, kako dober je Gospod, tudi še po angelskem kruhu, ker lahko vredno prejmemo samega Gospoda v svetem obhajilu. Kakor je Gospod dejal tistemu človeku, ni dovolj delati del bližnjemu, ampak se je treba odpovedati sebi in svojemu napuhu, svoji volji, da bi hodili za Jezusom. Ne moremo hoditi pred njim, spomnimo se – to je hudičevo! Hoditi moramo za njim. Zato je vse skupaj, kakor je ponazorjeno z obredom umivanja nog, za nas tudi zgled ponižnosti in odpovedi.

Andrej Vončina

saj so prišli sem molit. Tudi to spoštujemo in smo jih posebej veseli, saj je cerkev najprej hiša molitve. Sicer pa je čas dežuranja za nas prostovoljce predvsem čas molitve. Smo kot apostoli v župniji za dobrobit in potrebe naše župnijske skupnosti. Pred Gospoda prinašamo svoje skrbí in veselje. Doživljamo, kako se na prvi pogled zapleteni vozli začno razpletati, medtem ko med prsti drsijo jagode rožnega venca. Bilo bi lepo, če bi se vsi zavedali, da naj bi vsak človek v okviru svojih obveznosti dnevno določil in predvidel minute za Gospoda. Treba je samo vzeti si čas za to! Lepo se počutimo v urejenem okolju. Urejenost našega bivalnega okolja – notranjega in zunanjega – je odsev harmonije misli, duše, sozvočja z Bogom, ki ljubi red!”

Mogoče, draga gospa Marica, bi se tudi pri vas vsaj na nedeljo dobilo nekaj vernikov, ki bi popoldne dežurali v cerkvi, da bi vaša domača cerkev bila vsaj na nedeljo odprta za vaše župljane in za tujce, ki bi zašli vanjo.

Bodite lepo pozdravljeni!

Vaš župnik

Kaj nam hoče povedati koronavirus? (41)

Primož Krečič

Kriza koronavirusa in starozavezna zgodovina

Za krščansko branje zgodovine je treba **poznati starozavezno misel in njeno predstavljanje dogodkov**. Preroki so zlasti ob velikih preizkušnjah govorili, da po tem zgodovinskem dogajanju **Bog gotovo nekaj sporoča in dela**. Predvsem pa **vabi ljudstvo h kesanju in spreobrnjenju** od storjene hudobije (Am 4,4-11). V Svetem pismu so nekateri teksti, ki govorijo o sporočilu preizkušenj v zgodovini. Seveda pri tem ostaja **problem razlage**. Nekateri preroki so odkrivali Božje delovanje po principu: vzrok - posledica. **Vse hudo se je zgodilo, ker ljudje niso poslušali Boga** in so šli po svojih poteh. Obrnili so se k malikom in delali hudo. Zato so bili kaznovani. Lažni preroki pa so pri tem iskali lažje poti, niso hoteli povedati upravičene kritike in tega, kar se bo zgodilo. Nekaj podobnega se dogaja s krizo koronavirusa, kjer v mnogih sredinah in zlasti v nekaterih medijih zavračajo preroke, ki kličejo k spreobrnjenju in zmernosti. V Starozavezni zgodovini je bila **največja katastrofa babilonsko ujetništvo**. Preroki so ta dogodek napovedovali in svarili na različne načine, predvsem so videli v njem **kazen za odpad iz zaveze** in za grehe ljudstva. Kaznovani so bili, ker so zapustili Boga in šli za maliki. Jeremija in Ezekijel to razlagata v šokantni obliki. Izrael je odstopil od Boga. Zato ga vidi *Knjiga žalostink* kot mesto, iz katerega so odšli vsi prebivalci. Prerok joče **za otroki, ki niso nič krivi, pa je tudi njih doletela nesreča** (Žal 4,4). Bolečino še poveča spomin na stara izročila in izkušnje (Žal 5,20-22). Tudi na drugih mestih so dovolj izrazite in jasne molitve za skesanost ter obnovo. Danijel razmišlja **o izgnanstvu, ki jih je doletelo, ker so vsi grešili** (Dan 9, 5-6). Zato se je nadnje zgnilo prekletstvo. Nad Izraelom se je zgodila nesreča, ki se še ni

zgodila. Niso poslušali Božjega glasu in hodili so po svojih poteh (Dan 9, 11-14). **Zato prihaja h Gospodu in ga prosi odpusčanja**, če je mogoče, naj čim prej posreduje in reši svoje ljudstvo (Dan 9, 16-19). Veliki grehi in odpadi od Boga so klicali kazen in spreobrnjenje. Psalmist zaupa v to, da je Bog pravičen in bo vedno poskrbel za rešitev in blagoslov pravičnih (Ps 37, 25). Kljub toliko izjemam vseeno drži, da življenje v poštenosti, zvestobi in pravičnosti prinaša blagoslov. To smo že sami videli v življenju. Težave so in bodo. Na zemlji je veliko lepega, ni pa zemlja raj, ker je ranljiva in usmerjena k minevanju. Judovsko krščansko izročilo tako ostaja realistično glede življenja na zemlji. Pomemben odlomek za branje zgodovine je v *Prvi knjigi kraljev* v poglavjih 17 in 18, ki govorita, o tem, kako je umrl sin vdove, ki je v veliki stiski dala zatočišče preroku Eliju. Vdova je razumela to kot Božjo kazen, ker ga je sprejela pod streho, toda Elija je obudil sina in s tem **jasno zavrnil prepričanje, da so vsi težki in slabi dogodki kazen za grehe** ter napačno ravnanje. Tudi pri Jobovi nesreči tožniki so trdili, da je Job prav gotovo grešil in da ga je Bog moral kaznovati. Job jim je jasno odgovoril, **da če bi bilo tako, bi bil Bog krivičen**. Jobova knjiga zavrača ozke poglede nekaterih pobožnih Judov, ki so prisegali na vzročno povezavo med grehom in kaznijo. Tudi v krščanski kvazi miselnosti obstajajo primeri takih povezav, ki jim pa ne smemo naslediti. Vse mora ostati odprto, **lahko je kakšna povezava med grehom in kaznijo, vendar pa ne splošna**, vse nesreče niso sad greha in hudobije. Job ni rešil problema, ampak ga je izročil v poslednjo in večno pravičnost (Job 21,23-24). Mnogi Hebrejci so bili še v času Jezusa usmerjeni v razumevanje velike zgodovine Boga in Izraela v smislu zaveze, kot jo predstavlja Devteronomij (5 Mz 27-32). Jezusovi učenci so poznali te poglede in z njimi presojali dogajanje svojega časa. **Jezus je razširil to razmišljanje in z njim predstavil svoje prihodnje trpljenje ter smrt, ki je edina pot izhoda**.

Ponovno v Beninu 3

Porto Novo in njegove zanimivosti, pravljiačni festival in še kaj

Iz društva Katoulati pome pošljejo kombi. Čakam jih pred vhom in pogledujem na uro. Mimo se pelje že kar nekaj kombijev, a nobeden ni pravi. Gledam na uro. Mine deset, dvajset, trideset minut. Nekaj časa se pogovarjam z vratarjem, ki je tokrat dežuren. Zdi se, da tudi on že malo nestrpno pogleduje na uro. Ob pločniku na drugi strani široke ceste se končno ustavi velik bel kombi in šofer mi pomaha. Spet si moram izboriti pot čez cesto, saj zebre ali semaforja ni nikjer. Kombi je poln pripovedovalcev, ki v času festivala stanujejo na sedežu društva. Françoise Diep in Chloé Gabrielli prihajata iz Francije. Wapondi Djeri je slam pevk iz Toga. Rouguiatou Camara prihaja iz Gvineje. Victor Goudahouandji, Fadel Amah, Charrelle Tété Hounvo, Brado Grimaud in Innocent Aniwanou so iz Benina. Darline Gilles prihaja s Haitija, Flopy Mendosa s Slonokoščene obale, Géneviève Thulliez je prišla iz Belgije. Kar pisana ekipa smo. Skozi gost promet se peljemo proti mestu Porto Novo. Ta leži ob laguni Gvinejskega zaliva. Pravijo mu tudi zeleno mesto. In res skozi okno lahko opazujem velike nasade palm. Med drevjem se odpre pogled na morje in vidim, kako v majhnem zalivčku duhovnik v vodi kršuje odrasle osebe. Ob cesti so tudi manjše vasi in stojnice. Ustavimo se in Rouguiatou si kupi sončna očala, potem pa se odpeljemo naprej. Porto Novo je tretje največje mesto v Beninu in eno od administrativnih središč. Veliko manjši je od Cotonouja, ki je ekonomsko in upravno središče. V mestu Porto Novo so sedež parlamenta ali Assemblée nationale, vladna palača ali Le Palais de Gouverneur, poleg tega pa še palača kralja Toffa ali Musée Honmé, Etnografski muzej, muzej beninske zgodovine Da Silva Museum, muzej beninske zgodovine in vuduja The Isèbayé Foundation, zanimiva odprta tržnica Ouando, dva nogometna stadiona, Stade Municipale in Stade Charles de Gaulle. Tu je doma največja beninska banka ali Banque Internationale du Bénin. Na trgu Jardin Place Jean Bayol stoji kip prvega kralja v mestu Porto Novo. Nekoč je na tem območju vladalo ljudstvo Adža. Mesto so ustanovili v 16. stoletju in ga imenovali Ajashe ali tudi Hogbonu. Zatem je mesto osvojil kralj ljudstva Ojo. Leta 1730 ga je Eucaristo de Campos, Portugalec, preimenoval v Porto Novo. Od leta 1770 naprej je v mestu

Porto Novo cvetela trgovina s sužnji. Žalostna resnica je, da so lokalni vladarji trgovcem s sužnji prodajali svoje ljudi. Leta 1883 je mesto postalo del francoske kolonije Dahomey. Zaradi zapletene zgodovine živijo danes v mestu pripadniki mnogih afriških ljudstev, kot so Fon, Gun, Joruba, brazilski Afričani in Evropejci. Prebivalci trgujejo z bombažem, palmovim oljem in nafto. Promet po mestu zagotavljajo zasebni mototaksiji zemijan. V mestu je več vudu templjev, znameniti sta La Grande Mosquée in velika katoliška

predstavi imajo poslušalci možnost, da nastopajočim zastavijo nekaj vprašanj, potem pa se program nadaljuje. Tako so tudi mene vprašali, kako naredim ilustracije za svoje kamišibaj zgodbe. V Beninu se, kot se zdi, za zdaj še nihče ne ukvarja s kamišibajem. Meni pa je bilo silno všeč, kako afriški pripovedovalci začnejo svoj nastop. Ko stopijo na oder, poslušalcem najprej rečejo: “Prišel sem vam pripovedovat zgodbe, veliko čudovitih zgodb. Samo en pogoj je. Vedno, ko rečem MJOM, vi rečete ZO. In če rečem MJOM

so bili zaposleni in njihovi otroci. V mestu Porto Novo smo obiskali tudi kralja in se udeležili pripovedovalskega pohoda skupaj z otroki Kalétas. Kalétas je skupina odraslih, mladih in/ali otrok z maskami, spremljajo jih plesalci, pevci in glasbeniki, ki igrajo na različne instrumente. Kalétas plešejo ob praznikih in ljudskih slavih. Za Božič se otroci našemijo v Kalétas, hodijo od hiše do hiše, plešejo in pojejo ljudske pesmi. V hišah, ki jih obiskujejo, jih obdarijo z denarjem ali hrano, ki si jo razdelijo med seboj. Potem

duhovi prednikov. Kralji v Beninu so animisti in skrbijo za ohranjanje tradicionalne kulture. V tej obzidani vasi je veliko ulic. Ko pokukaš skozi kaka vrata, se ti najprej odpre pogled na dvorišče in potem na majhno hišo. V vsaki taki hiši živi ena od kraljevih žena skupaj s svojimi otroki. Kralj pa ima lahko toliko žena, kolikor jih lahko preživlja. V Cotonouju sem v okviru festivala skupaj z ostalimi pripovedovalci obiskala kar nekaj osnovnih šol. Šole so katoliške ali evangeličanske in nosijo temu primerna imena, na primer École Sainte Mireille v četrti Womey, Complexe scolaire Baptiste sois un modèle. Za nastope v šoli Saint Michel, ki jo vodijo sestre sv. Avgustina, pri katerih stanujem, pa sem se kar sama dogovorila s sestro Dorothee. Tako je bilo veliko peščeno dvorišče pred šolo v petek popoldne polno radoživih otrok z velikimi črnimi očmi, ki so se z menoj veselili kamišibaj zgodb. Istega dne zvečer pa sva se skupaj s sestro Sabine odpeljali v Abomey-Calavi, kjer so se nam iz druge smeri na festivalu pridružili še naši

Ko se je malo pred deveto uro končala naša maša, so že prihajali ljudje k maši v angleškem jeziku. Vidim, da so ljudje čisto drugačni, čeprav so ravno tako temnopolti. Drugače so oblečeni, čeprav prav tako v pisane barve. Neka elegantna gospa ima na glavi iz zlate čipke stkanе okraske, podobne velikim listom kakega palmovega drevesa. Čisto drugačno vzdušje je, ljudje se drugače vedejo, neko drugačno energijo oddajajo. Tudi glasba je drugačna. Ko to pripovedujem sestram, se začudijo: “Poglej, poglej, tudi ona je opazila razliko!” Povedo mi, da so to angleško govoreči tujci, tudi diplomati in menedžerji, ki delajo v Beninu, in med njimi je veliko Nigerijcev. Duhovnik pri maši na začetku vedno vpraša vernike: “Kako ste? Ste dobro?” “Oui, mon père”, odgovarjajo ali pa mu na koncu, ko jim zaželi lep dan, odgovorijo: “Merci, mon père.” Če se mu zdi, da ne odgovarjajo dovolj glasno, jih vpraša še enkrat in še enkrat in še in še, dokler cerkev ne odmeva od glasnih vzklikov. Skoraj tako je, kot ko afriški pripovedovalec začne pripovedovati ... Da vzpostavi stik s poslušalci, jih najprej nagovori. Počaka, da mu odgovorijo na njegov pozdrav ali na njegova vprašanja. Potem reče: “Ne slišim vas!” Ko odgovorijo malce glasneje, reče na primer: “Aha, zdaj je že malo bolje.” In ponovi ritual. Ko se mu zdi, da so bolj glasni, reče: “Aha, ça commence a se reveiller!” ... Tako ostaja z njimi v stiku in oni morajo sodelovati. Tudi sicer ljudje med mašo sodelujejo s ploskanjem, gibi, petjem, molitvijo, sklanjanjem, vstajanjem in sedanjem, poklekanjem ... Na praznik Kristusa Kralja je duhovnik nagovoril otroke. “Kdo je kralj? Ali se kralj rodi v hlevu, v jaslih? Kdo je bil Jezusov oče? Kdo je bila njegova mama?” Otroci kot v šoli dvignejo roke in odgovorijo. “Ker je Kristus kralj”, reče duhovnik, “smo mi vsi kraljične in kraljeviči. Torej se moramo tako tudi obnašati. Biti moramo spoštljivi drug do drugega, ljubiti drug drugega. Ampak on je kralj, ki je dal življenje za nas! In tudi v tem mu moramo biti podobni.” Tokrat sem pri maši molila za mamo in očeta. Hvaležna sem lahko, da sem imela starše, pomislim, ko se spomnim na otroke v sirotišnici ... Več o praznovanju praznika Kristusa Kralja pa naslednjič.

Špela Pahor

Enfants Kaletas – koledniki

Nekateri od nastopajočih na festivalu

katedrala. Poleg katolikov tu živijo še protestanti, metodisti in baptisti. Znan je tudi Le centre Songhai. Tu razvijajo ekološke in trajnostne metode pridelovanja hrane. Vzgajajo lastna semena in sadike, pridelujejo zdravo in ekološko neoporečno hrano. Omogočajo in razvijajo ekoturizem in dajejo zgled proizvajalcem hrane v vseh afriških deželah in po svetu. V Centru Songhai izobražujejo mlade, razvijajo mreže pridelovalcev in sodelujejo na mednarodnih konferencah. Skozi mesto, ki se včasih zdi bolj kot vas, se po cesti iz rjave zemlje med majhnimi hiškami pripeljemo do Centre Ouadada. To je center za kulturo, umetnost in turizem. V pritličju je odprt bar, pokrit le s streho. Povabijo nas, da sedemo za mize in nam postrežejo s sokom in pistacijami. Na stenah pod arkadami visijo umetniške slike. Center omogoča razstave, prireja kreativne delavnice, organizira koncerte in srečanja in sodeluje s pravljiačnimi festivali. Tudi sobe oddajajo. Sredi centra je velik odprt prostor z odrom. Na peščenih tleh so že pripravljeni plastični stoli za obiskovalce, ki začnejo prihajati šele, ko se stemni. Ta večer je bilo odprtje festivala. Poleg pripovedovalcev so nastopali tudi lutkarji, glasbeniki in slam pevka iz Toga. Po vsaki

MJOM, vi ponovite ZO, ZO. In če rečem MJOM, MJOM, MJOM, vi v istem tempu in z enakim glasom rečete ZO, ZO, ZO. In če rečem mjoooooom, mjom, mjoooooom, morate tudi vi reči zoooooo, zo, zoooooo. Ste razumeli?” Tako je na začetku pripovedi in tudi vmes, vedno, ko se hoče prepričati, da mu sledijo, ali ko začuti, da jim morda upada pozornost. Tako jih tudi pritegne k sodelovanju in aktivnemu poslušanju. Festival je trajal 14 dni. Potekal je na več lokacijah v Cotonouju in v drugih mestih, kot so Parakou, Savé, Savalou, Dassa-Zoumé, Abomey-Calavi, Glazoué-Sokponta, Bohicon in Porto Novo. V mestu Porto Novo smo se skupaj vrnili še enkrat. Nastopili smo v zasebni bolnišnici Clinique Louis Pasteur. Naši poslušalci

zapojejo zahvalne pesmi in Kaléta ponovno zapleše in tako izkaže hvaležnost cele skupine. To izročilo so s seboj prinesli nekdanji sužnji, ki so se sredi 19. stoletja iz Brazilije vrnili v Benin. Deklice ne smejo biti Kalétas, zato pa sodelujejo v skupinah pevcev in glasbenikov. Kalétas so lahko oblečeni v klovne ali se kako drugače zamaskirajo. Tako na primer stare cunje narežejo na trakove in si jih privežejo za pas kot slamnata krila. A kako sem bila začudena, ko sem med njimi videla Miki Miško. To pa je globalizacija. Tudi obisk v kraljevi palači te ne pusti ravnodušnega. Saj to ni palača, pač pa prava mala vas z obzidjem. Sredi je trg, kjer rase veliko drevo. Kralj, visok mož v tradicionalnem oblačilu in pokrit s čepico, nam je razložil, da v njem prebivajo

POGOVOR Dario Bertinazzi, učitelj

“Pouk na daljavo nikakor ne more nadomestiti pouka v razredu”

Dario Bertinazzi, doma iz Doberdoba, je zelo dejaven v prosvetnem in kulturnem življenju v rojstni vasi in sploh na Goriškem, glasbenik in dirigent, občinski svetnik, predvsem pa s srcem učitelj in šolnik, namestnik ravnateljice večstopenjske šole Doberdob in odgovoren za šolo v Romjanu, ki nosi ime po Ljubki Šorli. Povabili smo ga pred mikrofonom.

Za nami je leto dni, od kar sobivamo s koronavirusom. Kako ste preživeli to leto v šoli v Romjanu?

Ne glede na to, kje kdo poučuje, v Romjanu, Doberdobu ali kjerkoli drugje, mislim, da je bilo zadnje leto kar precej težko. Na večstopenjski šoli Doberdob, katere del je šola v Romjanu, smo se morali ob izbruhu epidemije organizirati za pouk na daljavo. To je bilo najprej problem vsake družine, ki morda ni imela na razpolago primernih tehnoloških pripomočkov in morda niti internetne povezave. Šola je zato morala že lani spomladi poskrbeti tudi za izposojno računalnikov oz. tablic, kar je zahtevalo celo vrsto birokratskih postopkov. Obenem se je moralo učno osebje spoprijeti s poučevanjem na daljavo, na kar nismo bili navajeni, in sploh razumeti, kako je to lahko čim bolj učinkovito za učence. Upoštevali smo napotke ministrstva, v prvi fazi pa smo se morali znajti sami. Preizkusili smo različne platforme za pouk na daljavo, na koncu smo pristali na Googlovi G Suite for Education. Vzpostavljamo tega sistema je bilo kar zahtevno. Za pomoč pri postavljanju in upravljanju sistema se moram zahvaliti učiteljici Francesci Bruno in profesorici Jasni Košuta, ki sta mi bili v oporo in še danes veliko pomagata. Ne nazadnje je bilo potrebno učence navaditi na sistem in na obnašanje pred ekranom, pa tudi organizirati urnike v domeni s starši. Vse skupaj je bilo kar naporno!

Otroci kar nekaj časa niso stopili v razred, niso imeli neposrednega stika ne z učitelji ne z vrstniki. Kako je po vašem mnenju vplivala nanje ta odsotnost?

To vprašanje bi zahtevalo obširno in podrobno analizo. V prvem trenutku je bila ta izkušnja – zlasti za osnovnošolce – tudi zanimiva: bila je nekaj novega, skoraj kot neka igra; bili so doma, na ekranu so videli učitelja, videli so, kaj ima na polici za sabo, prvič oblečenega v trenirko itd. Otroci pač doživljajo svet okrog sebe drugače kot odrasli. Kmalu pa je bilo potrebno se naučiti uporabljati tehnološka sredstva v drugačne namene.

Do lani so osnovnošolci uporabljali računalnike, tablice in mobilne telefone v glavnem za igranje. Doma niso bili vajeni jih uporabljati za pouk. Edina pozitivna plat nekajmesečnega pouka na daljavo je bila po mojem

imeli plan A in plan B?

Plan A je pač to, kar izdelamo vsako leto: ko potegneš črto in analiziraš dosežke in primanjkljaje ter na podlagi tega izdelas nov načrt. Plan B pa je tisti, ki ga v taki situaciji prilagajaš ne zaradi

mnenju ta, da so malo bolje spoznali te tehnološke naprave. Vendar pa odsotnost ni trajala samo nekaj mesecev. Lani smo ostali doma od marca do septembra, vmes je bilo še poletje. Predstavljajte si, kako lahko potekajo opismenjevanje prvošolčka ali spoznavanje pojma števil, utrjevanje besedišča itd. – na daljavo! Neizbežno pride do “lukenj”, ki jih je prej ali slej potrebno napolniti. Kljub velikemu delu, ki smo ga opravili učitelji, ter kljub naporom učencev in staršev od septembra dalje delamo korak naprej in dva nazaj, da bi kaj nadoknadili. Letošnje šolsko leto sicer gre naprej po programu, hkrati pa vzporedno izvajamo še program lanskega leta. Pri poučevanju imamo na neki način dvojno delo.

Kakšno je vaše mnenje o pouku na daljavo?

Pouk na daljavo nikakor ne more nadomestiti pouka v prisotnosti, v razredu. Ne gre namreč samo za posredovanje znanja, temveč predvsem za pridobivanje delovnih navad, za učenje učenja, za stik in spoznavanje sošolcev, reševanje vsakodnevnih sporov in še bi lahko našteval, kar pripomore k rasti in vzgoji vsakega človeka. Pouk na daljavo je lahko tudi zanimiv teden ali dva, potem pa ne več. To po mojem velja za osnovno, pa tudi za nižjo srednjo šolo. Kako je na višji šoli, dobro ne vem. Z osnovnošolskimi otroki po mojem ni učinkovit. Lahko je dober pripomoček za krajše utrjevanje snovi ali v primeru krajše odsotnosti. Ne more pa biti nekaj rednega, saj ne prinaša pričakovanih in načrtovanih sadov. Didaktika na daljavo je v bistvu neki aparat, ki drži človeka pri življenju, nikakor pa ni “dobra terapija znanja in vzgoje”.

Kako ste se poleti pripravili na šolsko leto 2020–2021? Ste

načrtovanih programov, a zaradi zunanjih okoliščin. Nihče ni znal povedati, kako bo leto potekalo, ali bomo sploh lahko v šoli, ali bomo izmenično prisotni po skupinah itd. Med poletjem smo najprej potegnili črto, da bi ugotovili, kaj nam je sploh uspelo narediti. Ta čas smo še izkoristili, da bi pridobili več znanja na področju pouka na daljavo. Italijansko ministrstvo za šolstvo, pa tudi Zavod RS za šolstvo sta nam poleti poslala precej digitalnega gradiva, izobraževalnih tečajev itd. To nam je omogočilo, da tudi v primeru odsotnosti razreda, ki je preventivno doma, ali odsotnega učenca lahko delamo bolj sproščeno. Med poletjem smo se predvsem samoozraževali, pa tudi malo odpočili, saj smo bili potrebni ...

V začetku septembra ste imeli nekaj delavnic, nato dopolnilni pouk v osnovnih šolah in vrtcih. Ste vse to uspešno izpeljali?

Po 15. avgustu smo imeli učni zbor, na katerem smo z ravnateljico Sonjo Klanjšček premislili, kaj bi lahko ponudili otrokom in družinam, ki so bili v prejšnjem letu že precej pod pritiskom. Želeli smo jim priti naproti in pričeti s poukom ali kakšnimi delavnicami že konec avgusta. Ker v prejšnjem letu nismo pripeljali do konca nekaterih projektov, smo sklenili, da začnemo malo prej, tako da se učenci tudi privadijo na nova varnostna določila, ki jih še danes vsakodnevno spoštujemo. Vse je bilo novo. Pouk v prisotnosti od septembra dalje ni bil več tak, kot je bil pred marcem 2020. Morali smo upoštevati medosebno razdaljo, nositi maske, si razkuževati roke, med odmorom ima vsak razred odmerjen prostor itd. Na vse to smo jih pripravili zadnji teden avgusta in prvi

teden septembra. Otroci so počasi osvojili nove vedenjske navade. Malo smo utrjevali snov, ki smo jo obravnavali v lanskem šolskem letu. Vse to nam je uspelo do določene mere; med drugim smo tako pomagali staršem, da so bili otroci vsaj nekaj časa v šoli in so spet zaživeli v šolskem okolju. Kar se tiče didaktike, teden ali dva tedna ponavljanja seveda nista mogla zapolniti nastalih vrzeli. Zato to še naprej delamo, vzporedno. Med drugim imamo na prvostopenjski šoli le dva profesorja v staležu ... si lahko predstavljate, kako lahko nekdo učinkovito začne šolsko leto ...!

So preventivni ukrepi po vašem mnenju primerni in učinkoviti?

Virus je, ljudje obolijo, zato so maske, razkuževanje rok in primerna razdalja še vedno potrebni. Ugotavljamo, da v šolah ne prihaja do okužb. Spoštujemo protokol, o katerem mislim, da dobro deluje. Med odmorom otrok pač ne moreš zvezati, so pa razdeljeni po razrednih skupinah, redno nosijo masko in si umivajo roke, kar je že veliko. Ponavadi se virusa nalezijo doma in okužbo prinesejo v šolo. To samo še potrjuje, da naš protokol dobro deluje in šola ni kraj, kjer bi se otroci ali osebje okužili v taki meri, da zahteva zaprtje. Povod pozitivnosti so vsi tisti, ki se izven šole obnašajo neodgovorno!

Primer okužbe ste v Romjanu imeli že v začetku oktobra. Kako ste se z njim spopadli? Ste potem še imeli okužbe?

Zbolela je učiteljica, to je bil prvi primer pri nas. Učenci so šli preventivno domov, odvzeli so jim bris in, kot sem že omenil, nihče v razredu ni bil pozitiven. Tako smo tudi spoznali testiranje. Zdaj smo tega že tako navajeni. Danes je skoraj rutina, da komu odvzamejo bris in se kmalu nato vrne v šolo. Oktobra smo se malo prestrašili: ko se prvič srečaš z okužbo in ne veš, čemu greš naproti, si zaskrbljen. Vsi smo bili zaskrbljeni za zdravje kolegice, ki ji je bilo precej hudo. Hvala Bogu je dobro ozdravela in je spet v službi. Od časa do časa še imamo kakšne primere, gre za posameznike. Nekaj dni je razred odsoten, takoj vzpostavimo pouk na daljavo, nato se vsi vrnejo v šolo. To je postalo že normala, čeprav normala ni ... Je pa gotovo velik stres za starše, ki morajo biti vedno pripravljeni na spremembe in drugačne ritme. Moram reči, da so res zelo razumevajoči. Seveda, kot povsod, so tudi izjeme.

Pri vas deluje tudi živahno združenje staršev otrok romjanske šole ...

SREČANJA
pod lipami

»NE IZGUBITE UPANJA«
(papež Frančišek)

Gostja večera **SARA BEVC JONAN**
Kaldejka iz Iraka, ki živi v Sloveniji

Z njo se bo pogovarjala **prof. Mirjam Bratina**

ČETRTEK, 25. MAREC 2021, OB 20. URI

Srečanje bo potekalo na daljavo preko Facebook strani
in YouTube kanala Krožka Anton Gregorčič

RADIO SPAZIO
vrata proti vzhodu

(od 19. do 25. marca 2021)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan od 20.00 do 21.00. Spored: **Petek, 19. marca** (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2. **Sobota, 20. marca** (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo:

oddaja v benečanskem, terskem, rezijanskem in zilljskem narečju.

Nedelja, 21. marca ponovitev oddaje Okno v Benečijo.

Ponedeljek, 22. marca: Radio Veritrash. Vodita Alessandro Frandolic in Tadej Lukman.

Torek, 23. marca (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem

Sreda, 24. marca (v studiu Danilo Čotar): Samotni pastir: Jelen, ponos naših gozdov. - Izbor melodij.

Četrtek, 25. marca (v studiu Andrej Bavcon): Četrkov večer z glasbo - Zanimivosti obvestila in humor.

Z združenjem staršev pa tudi z društvom Jadro in Tržič dobro sodelujemo. Združenje je z dobro voljo ponudilo svojo pomoč, a kot društvo so morali vse dejavnosti zamrzniti, prekiniti. Prejšnja leta so radi organizirali več prireditev, to pa žal ni več mogoče. Menda so imeli kakšen tečaj na daljavo. Na šoli v Romjanu imamo med poukom tudi razne delavnice, a tudi to ni več možno, saj se otroci različnih razredov ne smejo združevati. Delovanje je prekinil tudi šolski pevski zbor, ki ga vodi uč. Lucia. Isto velja za šahovski in klekljarski krožek. V Romjanu so bile te delavnice oz. dejavnosti pomembne tudi zato, ker smo na tak način ohranjali otroke v slovenskem okolju, spodbujali smo spoznavanje in gojenje slovenskega jezika. To je naš glavni cilj.

Zadnje tedne se je stanje žal poslabšalo in v tem tednu so zaprli vse šole. Osebo ste odločno proti temu. Zakaj?

Osebo sem zelo proti temu. Šola ni prostor, kjer bi se otroci množično okužili, ker spoštujemo protokole. Lani smo videli, kakšne so lahko posledice zaprtih šol na znanje in vzgojo otrok. Kljub slabšanju stanja se mi ne zdi primerno, da zaprejo prav šole. Mi je žal za ostale, za gospodarske obrate, za ekonomijo v krizi itd. A šola ni gospodarski obrat ali trgovina oblek, šola je glavni državni izobraževalni sistem: kdaj bodo učenci nadoknadili

23.03.2016 - 23.03.2021

JORDAN MUCCI

*Pred petimi leti
si odšel od nas, a še
vedno si ljubeče z nami
v naših srcih*

SVOJCI

izgubljeni čas? Bojim se, da bodo “koronaotroci” imeli posledice v znanju še veliko let, žal predvsem tisti, ki imajo učne težave (kot ponavadi nastrada najšibkejši in politiki si polnijo usta z lepimi besedami, z evropskimi projekti, okrožnicami in statistikami itd.).

Katere so po vašem mnenju dolgoročne posledice pouka na daljavo?

Če je kdo pred ekranom 5–6 ur dnevno, bo to gotovo vplivalo nanj. Že pred poukom na daljavo je bil govor o negativnih posledicah zlasti pri mlajših, katerih možgani se še oblikujejo. Upam, da se bo s precepljenostjo zadeva pomirila in da tak pouk ne bo več potreben. Konkretna posledica je zame dejstvo, da moramo v tem letu nadoknaditi lansko snov. Če bomo izgubili še eno leto, bo pogubno. Če bomo spet doma nekaj mesecev, se upravičeno postavi vprašanje, ali lahko sploh odobrimo tako šolsko leto ...

/ str. 12
Danijel Devetak

SREČANJA POD LIPAMI Dipl. inž. Olga Voglauer

“Nič nam ne pomagajo političarke in politiki, ki ne ustvarjajo!”

Na spletnem Srečanju pod lipami, ki je potekalo v četrtek, 11. marca, se je pravnik Jan Leopoli pogovarjal s slovensko poslanko v avstrijskem parlamentu Olgo Voglauer. Gostja nastopa v poslanski skupini Zelenih in je spregovorila o življenju, dejavnosti in pravicah slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

10. oktobra lani je potekala slovesnost ob stoletnici koroškega plebiscita. Prvič sta se je udeležila predsednika Van der Bellen in Pahor: avstrijski predsednik se je v nemščini in slovenščini opravičil za neizvajanje v ustavi predvidenih pravic slovenski manjšini v Avstriji. Poslanka Olga Voglauer je poudarila zgodovinski pomen predsednikove geste predvsem za slovensko narodno skupnost, ki vse do danes še čaka na uresničitev svojih pravic. Poleg opravičila je slovenska narodna skupnost prejela tudi t.i. “plebiscitni dar”, ki ga vsakih deset let na zvezni ravni država nameni Koroški. Govorimo o finančni podpori slovenski narodni skupnosti v vseh občinah na območju plebiscita. Lani so ji bili namenjeni štirje milijoni evrov, od teh je polovica šla občinam, druga polovica pa slovenskim društvom.

Letos je bil plebiscitni dar odobren z zakonom, ki je bil prvič napisan v slovenskem jeziku – to je po mnenju slovenske poslanke velik politični dosežek. Prepričana je, da je v Avstriji še veliko drugih jezikov, v katerih bi

Olga Voglauer

lahko objavljali zakone, zato je v avstrijskem kontekstu potrebno, da v parlamentu vedno imajo take zastopnike manjšin, ki se zavedajo svojih korenin in svoje naloge oz. reprezentančne vloge: “Moja želja je, da bi nas bilo več, ki bi močno zastopali manjšinski glas in s tem oblikovali sodobne manjšinske zakone, kajti vemo, da se v parlamentu zakoni oblikujejo v predstopnjah, v koalicijah, kjer se pogajamo. Več nas bo tam, bolj bo zaživela

manjšinska judikatura.” Zagotovljenega zastopstva za slovensko manjšino tudi v Avstriji še ni. Po besedah poslanke sta za dosego tega cilja potrebna primerno politično vzdušje in podpora Republike Slovenije. Olga

Voglauer je komentirala volilne izide na zadnjih občinskih volitvah: prvič je na Koroškem slovenska stranka Enotna lista pridobila absolutno večino v eni občini. Najbolj prodoren, zgodovinski uspeh je namreč v občini Globasnica dosegel predsednik krovne organizacije, Skupnosti koroških Slovencev in Slovenk, Bernard Sadovnik, ki je s skoraj 65 odstotki glasov postal župan občine Globasnica že v prvem krogu.

“Vzdušje se je spremenilo. Med nemško govorečimi in slovensko govorečimi morda ni več toliko strahu,” je ocenila poslanka, dodala pa je, da “če pogledamo, kdo danes še govori slovenščino, koliko otrok se rodi v slovenskih družinah, v slovensko govorečem okolju, pa gre potihno na slabše. Sprašujem se, kakšni bi lahko na političnem nivoju bili temelji, da lahko spremenimo ta trend.” Olga Voglauer je prepričana, da bi bilo potrebno manjšinski zakon iz leta 1976 posodobiti. Zakon je bil večkrat noveliran, pred desetimi leti je Avstrija določila, koliko dvojezičnih napisov pripada slovenski narodni skupnosti – to je bil korak nazaj, saj so Slovenci dobili pravico samo do 160 tabel z dvojezičnimi napisi, pripadati pa naj bi jim jih moralo več kot 700. Poslanka pravi, da si je Avstrija kočljive zadeve vedno zaščitila na ustavnem nivoju in s tem vzela možnost predstavnikom slovenske manjšine, da se pritožijo pred ustavnim sodiščem. Spregovorila je tudi o aktualni temi uporabe slovenskega jezika v šolstvu. Danes imajo lahko v koroških ljudskih šolah, v primeru, da je vpisanih dovolj slovenskih otrok, povsem dvojezične razrede ali pa t.i. “mešane razrede”, v katerih del otrok sledi pouku samo v nemščini,

drugi pa v obeh jezikih. “Ta sistem učenja pa nikakor ne more prinesiti velike kakovosti,” je povedala gostja, ki se bori, da bi izdelali kakovostne kriterije za pouk slovenskih učencev v vseh stopnjah šolanja in da bi promovirali vpisovanje na univerzah v Sloveniji – “Delati moramo na tem, da se povezujemo, da se spoznavamo, da postanemo prijatelji!” Pred leti so si predstavniki slovenske naro dne skupnosti na Koroškem prizadevali, da bi spremenili koroško deželno ustavo in uvedli slovenski jezik kot uradni jezik poleg nemškega. Do tega ni prišlo, vzdušje pa se je še posebno na ravni občin spremenilo in na zadnjih krajevnih volitvah se je izkazalo, da tudi nemškogovoreči državljani volijo slovensko stranko in slovenskega kandidata. Poslanka je poudarila tudi pomen dobrega sodelovanja med stranko Zelenih in slovensko Enotno listo: “Zeleni smo močen glas za avstrijske manjšine.” O svojem delu v državnem zboru je gostja povedala, da so trenutno v izredno pragmatični in stvarni koaliciji (Zelenih in Ljudske stranke), kjer se vsaka stranka koncentrira na svoja področja in je sodelovanje

jasno določeno. “V veselje mi je, da lahko ustvarjam in zapuščam sledove na področju manjšinskega prava in življa,” je povedala in dodala, da “nič nam ne pomagajo političarke in politiki, ki ne ustvarjajo!” Ponosno je izjavila, da v državnem zboru, ko stopi pred kolege in kolegice, najprej spregori po slovensko. “Naredimo jezike prepoznavne, vidne!” Spregovorila je tudi o ženskem predstavnštvu v politiki, saj je prepričana, da je zelo pomembno, da so ženske prepoznavne tudi v visokih funkcijah. Ženske so tudi na vodilnih političnih položajih še vedno izpostavljene diskriminacijam, seksizmu, dejansko tudi “stekleni meji, ki je ne moreš prekoračiti samo zaradi tega, ker si ženskega spola,” zato je potrebno, da je v politiki vedno “več žensk, več glasnih žensk in še boljše, več žensk iz manjšinskih ustanov!” V avstrijskem državnem zboru Olga Voglauer sooblikuje kmetijstvo, ki postaja čedalje bolj naravno, sodobno in tehnološko razvito. Zaradi svoje službe se je morala marsičemu odreči, življenju na kmetiji in v veliki družini. V kmetiji jo delo napaja z energijo in, kot pravi njen mož, “krave ne poznajo nobene koalicijske krize!”

Kat

Mesto brez avtomobilov Heidelberg ni Gorica

V Gorici se nadaljujejo polemike o kolesarski poti in enosmernosti Korza Italia. Goričani so zmeraj nasprotovali novostim glede kolesarskih poti, posebno če je kdo predlagal, da bi omejili uporabo avtomobila v središču mesta. Tudi tokrat je tako. Medtem ko v Gorici še ni

dokazuje, da jemlje ta problem še posebno resno. Heidelberg je med drugim znan po tem, da ima najstarejšo univerzo v državi in 800 let star grad. Župan Eckart Würzner si je s preurejanjem mestne mobilnosti zadal za cilj prav to, da bo v čim krajšem času prepričal

da je treba prebivalcem dati možnost, da sami pridejo do spoznanja, da jim je avtomobil včasih celo v napoto. Zadnje čase mestna uprava kupuje veliko avtobusov na vodikov pogon in gradi gosto in učinkovito mrežo kolesarskih poti, ki lahko povežejo tudi predmestja in manjša

sharing v primeru potrebe odlična alternativa: “Če ne morete uporabljati car sharinga, ker živite predaleč in tam ni avtobusov, vzemite svoj avto in vozite se le do najbližje avtobusne postaje, od tu naprej pa se peljite z avtobusom”. Med ukrepi, ki naj bi državljanom pomagali, da bi se raje vozili s kolesi, je tudi gradnja mostov, ki bi kolesarjem omogočila lažje gibanje vzdolž reke Nechar in čez njo; reka namreč teče skozi mesto. Najbolje bi bilo, da bi se izognili mestnemu vrvežu v najbolj kočljivih trenutkih. Župan ima v načrtu tudi trajnostni razvoj, saj vključuje tudi stavbe: v zadnjih 10 letih se je poraba energije za šole in druge javne stavbe zmanjšala za 50 odstotkov. Doslej samo šest evropskih mest pripada organizaciji “C40 Cities”, ki promovira podnebju dovolj prijazne in trajnostne urbane politike; predseduje ji nekdanji župan New Yorka Michael Bloomberg. Med njimi so Heidelberg, Oslo, Kopenhagen, Amsterdam, Rotterdam in Benetke. Čeprav je še vedno premalo

mest, kakršno je Heidelberg, se med lokalnimi politiki stopnjuje zavzemanje za znižanje zasebnih avtomobilov. Več županov je namreč v mestih prepovedalo vožnjo najbolj onesnažujočim

vozilom in številne lokalne uprave načrtujejo, da bodo promet vsaj na osrednjih območjih omejili samo na vozila brez emisij, kot so kolesa.

Karlo Nanut

jasno, kakšen bo končni videz glavnega mestnega drevoreda, se mesto Heidelberg, na jugozahodu Nemčije, pripravlja na prihodnost skoraj brez avtomobila. Za lokalne uprave je namreč vse bolj pomembno ekološko vprašanje; to nemško mesto

državljane in jih pripravil do tega, da bodo manj odvisni od avtomobilov. Župan sicer ni proti električnim avtomobilom (prebivalci, ki jih kupijo, lahko izkoristijo bonuse do 1000 evrov), vendar naj bi to ne bila rešitev za prihodnost. Prepričan je,

mesta v okolici Heidelberga. Tudi soseske mesta so v preobrazbi, preoblikovane so tako, da spodbujajo hojo. Prebivalci, ki se odrečejo avtomobilom, so nagrajeni tudi z enoletnim brezplačnim javnim prevozom. V intervjuju je župan pojasnil, da je car

NOVA KNJIGA PRI GORIŠKI MOHORJEVI DRUŽBI

Marjan Drufovka

V SAMOSTOJNOSTI JE MOČ

Zbornik ob 70. obletnici Kmečko delavske zveze za Števerjan

Zbornik je spominski poklon zvestobe slovenskim koreninam in politiki kot dela za skupno dobro z bogatim dokumentiranim gradivom 70-letnega družbenega in političnega utripa števerjanske skupnosti.

POGOVOR Dominique Pozzo

Vsestranska fotografinja z bogato izkušnjo

Dominique Pozzo je mlada fotografinja s Poljan pri Doberdobu. Kljub mladim letom se s fotografijo ukvarja že več kot deset let, saj se je temu poklicu približala takoj po končani višji šoli; njen talent in vztrajnost sta ji omogočila, da se je kot fotografinja uveljavila tako v naših krajih kot v Sloveniji in Španiji.

Zadnjič smo se s teboj pogovarjali leta 2018, ko si živela in delala v Španiji. Takrat si že omenila, da bi se rada prej ali slej vrnila v domače kraje. Si zdaj dokončno zapustila Fuerteventuro?

Ne, nisem se še dokončno odselila iz Španije. Na začetku pandemije sem se morala na hitro odločiti, tako da sem za zdaj ostala v domačih krajih. Kljub temu pa imam v Španiji še nekaj strank in čakajo me še številna naročila. Recimo, da me je virus ustavil, drugače bi tudi zdaj živela in delala malo tu in malo tam.

Ti ustreza tak frenetičen način življenja?

Mislím, da prav potrebujem tak način življenja. Nočem se za preveč časa ustaviti v določenem kraju, ker ne bi se rada privadila samo na eno okolje in si odvzela možnost spoznavanja novih realnosti. V enem izmed prejšnjih let sem stopila na letalo triintridesetkrat. Ko se enkrat privadiš na tako življenje, številna potovanja in premike,

se tega težko odvadiš.

V domačih krajih si se uveljavila kot fotografinja na porokah. Kako in zakaj si se približala takemu tipu fotografije?

Vse je nastalo čisto po naključju. Po končani višji šoli sem začela delati v fotografskem studiu v Vidmu, kjer sem se med drugim ukvarjala tudi s fotografijo porok. Za tem sem začela fotografirati na porokah znancev, s časom pa se je glas razširil in število strank je naraslo.

Kako se je spremenilo tvoje delo v zadnjem letu, ko izredne razmere ne dovoljujejo prirejanje tradicionalnih porok?

Porok je žal zelo malo; v letu 2020 sem imela petnajst poročnih rezervacij, od teh pa so se uresničile samo štiri. Panoga je utrpela res veliko škodo. K sreči se nisem nikoli osredotočila samo na poroke, ampak sem že od začetka vedno slikala različne tipe fotografij in se ukvarjala z različnimi strankami. Brez večjih težav sem torej začela sodelovati s številnimi podjetji in se bolj posvetila temu sektorju. V tem času pa se je popolnoma spremenil način dela vseh fotografov. Za vsako naročilo je dela veliko več, ker je potrebna še večja inovativnost, čas, ki ga imamo na razpolago, pa se je skrajšal. Dejstvo, da je odnos s strankami močno omejen,

pa onemogoči fotografu, da bolje spozna potrebe in želje naročnika, kar je še najbolj nelagodno v primeru porok.

Za podjetja je danes prisotnost na spletu in socialnih omrežjih skorajda neizbežna. Po katerih fotografijah najbolj povprašujejo?

V glavnem sprašujejo po fotografijah za spletno stran in fotografijah za socialna omrežja. Ta tipa fotografij pa se precej razlikujeta tako v formatu kot v vsebinah. Za spletno stran so fotografije bolj profesionalne in večkrat

zahtevajo fotografiranje v studiu. Cilj teh fotografij je prikazati strankam, kaj podjetje ponuja, s čim se

ukvarja, kaj bi radi sporočili strankam, in podobno. Okvirno v zadnjih dveh letih pa so podjetja pri nas začela investirati tudi v socialna omrežja. Za tiste objave je pomembno, da pritegnejo zanimanje sledilcev in da prikažejo bolj oseben pristop k podjetju in izdelkom. Primernejše so fotografije v slogu lifestyle, ki omogočajo sledilcem, da začutijo podjetje in vrednote, ki ga

zaznamujejo.

Zdaj narašča predvsem povpraševanje po fotografijah za socialna omrežja. S temi se ukvarjam že več let, sama se učim, sledim težnjam in danes ponujam strankam tudi nasvete glede same objave in uporabe teh medijev.

V zadnjem letu si sodelovala s številnimi društvi, zbori in skupinami, za katere si pripravila različne vrste videoposnetkov. Katere so podobnosti in razlike med fotografiranjem in snemanjem?

Tako med fotografiranjem kot med snemanjem je pomembno, da si pozoren na luč, kader, detajle in podobno. Za snemanje pa je potrebna tudi montaža, pomembno je sestaviti zgodbo in slediti rdeči niti. Poleg tega pri fotografiji je proces postprodukcije krajši, montaža videoposnetka pa je veliko bolj zahtevna in dolgotrajna.

Si se s tem ukvarjala že prej ali si se snemanju in montaži približala zaradi izrednih razmer?

Nekaj časa sem delala na TV kanalu na Kanarskih otokih. V glavnem sem se ukvarjala s promocijskimi videoposnetki za različna podjetja, restavracije in podobne obrate. Takrat sem sodelovala tudi pri pripravi videospota za vlado Fuerteventure. Nabrala sem si nekaj izkušenj in znanja tudi na tem področju.

Kateri so tvoji načrti za prihodnost?

Eden izmed ciljev je odpreti svoj studio v domačem kraju. Kljub temu pa bi rada ohranila stik s Španijo in od časa do časa delala tudi tam.

Kako se bo po tvojem mnenju spremenilo delo fotografa v naslednjih letih?

Predstavljám si, da bodo podjetja še naprej povpraševala po kakovostnih fotografijah za promocijo in objave. Prisotnost na spletu in socialnih omrežjih je bistvena, ker danes vsi stalno iščemo informacije na takih platformah, kjer glavno vlogo igrajo fotografije in videoposnetki. Straši pa me odnos, ki ga bodo imeli privatniki do fotografov; tehnologija danes omogoča vsakomur, da naredi kvalitetno fotografijo kar s telefonom. Dodana vrednost fotografa pa je ta, da zna poleg poze ujeti tudi čustva, za kar sta nujno potrebni trenirano oko in poznavanje tehnike. Tega se nekateri ne zavedajo in tako zanemarijo delo fotografa.

Poleg tega so, zaradi zdajšnjih razmer, odnosi med ljudmi postali bolj mrzli in oddaljenost med posamezniki se je povečala. Fotograf je vedno zunanja oseba, ki ne pozna dobro naročnika in ljudi, ki stojijo pred kamero. Straši me to, da se bo tudi odnos do fotografa spremenil in da ljudje ne bodo več znali zaupati nekomu, ki ga ne poznajo.

Giulia Černic

POGOVOR Martina Gergolet, dijakinja iz Doberdoba, ki ljubi glasbo in petje

Mlad talent z veliko prihodnostjo

Martina Gergolet je šestnajstletna glasbenica in dijakinja iz Doberdoba. Obiskuje klasični licej Primoža Trubarja v Gorici, obenem pa se ukvarja s petjem. Pred kratkim je na pevskem tekmovanju Monfalcone Talent Show osvojila prvo mesto. Pogovorila sem se z njo o njeni glasbeni in pevski poti ter njenem odnosu do glasbe.

Martina, kdaj si se prvič srečala z glasbo in se z njo začela ukvarjati?

Svojo strast za glasbo sem odkrila že v mladih letih, ko sem z očetom, v avtu, poslušala in prepevala pesmi italijanske pevke Elise. Od šestega leta dalje vadim klavir na Glasbeni matici z Jano Drassich. Pela sem tudi v zboru Veseljaki pod vodstvom Lucije Lavrenčič. Pri enajstih letih sem se začela ukvarjati s solopetjem na glasbeni šoli CAM v Trzinu, kjer smo z drugimi glasbeniki

ustanovili tudi band. Skupaj smo imeli razne nastope v Trzinu.

Pred kratkim je na Youtubu bila objavljena tvoja prva pesem L'unico posto. Povej, kako je prišlo do tega in kako si doživela to izkušnjo, ki je nedvomno za vsakega pevca velika možnost, da ga spozna širša javnost. Emotivno je to gotovo pomemben dogodek, pri katerem pokažeš to, kar si in kar znaš delati.

Leta 2018 sem se udeležila tekmovanja Monfalcone Talent Show in zapela Adelino pesem When we were young. Zaradi dobrega izida in lepe izkušnje sem se lani odločila, da bom ponovno poskusila tekmovati. Zaradi pandemijske situacije je letos natečaj potekal drugače: skupaj s svetovalci smo udeleženci napisali vsak svojo pesem. Priznam, da sem sicer uvodni del svoje pesmi napisala že med karanteno in obenem

že takrat pomislila tudi na morebitno melodijo. Kasneje pa sem s pomočjo tržaškega glasbenika Maxina dodala še celoten tekst. Vesela sem, da mi je ta projekt dal možnost sodelovati z njim; po

televiziji je vedno zelo duhovit, a jemlje taka dela zelo resno in profesionalno. Tudi vokalna trenerka Elisa Bombacigno in Aljoša Gergolet, ki je produciral

in aranžiral pesem, sta mi izredno pomagala. Finalni del tekmovanja bi moral biti v tržaškem gledališču, a zaradi covida-19 je potekal po spletu. Organizacija je objavila vse pesmi na

Youtubu, zmagovalca pa sta določili število ogledov videoposnetka na spletu in mnenje žirije.

Kakšne občutke si doživljala, ko si

pripravljala pesem, in ob objavi?

Čeprav sem v prejšnjih letih že objavila nekaj pesmi drugih avtorjev na Youtubu in Instagramu, sem tokrat bila nekako bolj v skrbeh, saj ima pesem zelo oseben pomen. Naj pojasnim: ni me bilo strah, a pogosto sem se spraševala, ali bo pesem všeč publiki ali bo razumljiva? Izpostaviti se na javnih omrežjih ni vedno lahko, mislim pa, da je glasba in na splošno umetnost prav to: delitev lepih in grdih trenutkov, spominov, izkušenj; v mojem primeru, da lahko vsak dobi v besedah in v melodiji neke pesmi tudi kaj svojega.

O čem pa govori pesem?

Pesem L'unico posto govori o moji prababici in njeni ljubezni, ki jo je žal izgubila, ko je bila še relativno mlada. Ko sem hodila k njej in se usedla na kavč, mi je kazala njune slike in pripovedovala o njem. V pesmi govorim prav

o tej veliki ljubezni, ki je bila prisotna v njenih očeh leta in leta. Luč v njenem pogledu bo za vedno ostala v mojem srcu.

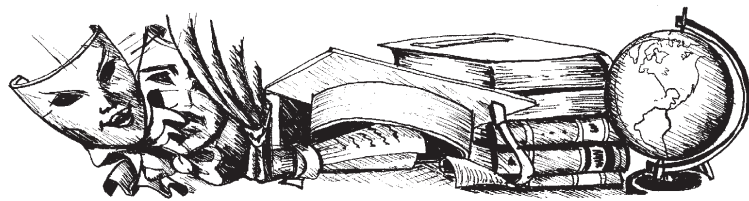
Kaj pa nameravaš narediti zdaj?

Zmaga na tem natečaju je majhen dosežek, ki pa mi veliko pomeni. Trenutno pišem oz. dokončujem pesem, ki jo bo produciral Andrea Rigonat, kar se mi zdi neverjetno, saj je producent znanih italijanskih pevk in pevcev. Med temi je tudi sama Elisa, zaradi katere sem začela ljubiti glasbo.

Vidno je, da ti petje prinaša veliko veselja. Ali misliš, da bi lahko v prihodnosti bilo to tvoje delo?

Iskreno ne vem, ali bo glasba moja prihodnost, moj poklic. Gotovo pa vem, da bo vedno velik del mojega življenja: velika strast in zatočišče, h kateremu se lahko vedno zatečem. Glasbi lahko povem vse.

Katarina Visintin

Izšla je knjiga Igorja Grdine Slovenski Mozart

Delo želi spodbuditi raziskovanje glasbenika Josipa Ipavca

Pred kratkim je izšla knjiga *Slovenski Mozart – Knjiga o Josipu Ipavcu*. Napisal jo je raziskovalec kulturne zgodovine Igor Grdina, potem ko je že izšla njegova monografija o zdravniško glasbeni družini Ipavec iz Sentjurja pri Celju. V zadnji publikaciji opisuje najmlajšega člana Josipa Ipavca ob letošnji stoletnici njegove smrti. Ob tej priložnosti objavljamo pogovor, ki ga je za Slovensko tiskovno agencijo z avtorjem Grdino imela Ksenija Brišar.

Leta 2001 ste popisali celotno rodbino Ipavcev, zdaj je pred bralci Josip. Je to neke vrste logično nadaljevanje vašega dela – posvečanju šentjurski glasbeni dinastiji?

Ja in ne. Raziskovanje družine je bilo historiografski eksperiment. Želel sem se dokopati do izkustvene vednosti o tem, koliko je zgodovinarju mogoče verodostojno rekonstruirati nekdanje življenje. Ne v splošnih črtah, temveč v podrobnostih. In na mikroravni. Ipavci so zelo pripravi za tak poskus: bili so zdravniki, glasbeniki, tudi v ženski liniji, živeli so v večjih mestih in v manjših krajih. So slovenska in evropska zgodovina v docela neabstraktni obliki. Razumeti je bilo treba več strok, vsaj v temeljnih potezah. In slediti ljudem precej različnih temperamentov in usod. Knjiga o Josipu Ipavcu pa je biografski esej. Pripada drugemu žanru. Tistemu, v katerem so mera vrednosti

biografski eseji Stefana Zweiga, Romaina Rollanda in Nine Berberove.

Knjigo ste naslovili Slovenski Mozart, kot so ga označili Nemci. Zakaj so mu nadeli to oznako oziroma zakaj so potegnili vzporednico s tem dunajskim klasikom, ki ima precej bolj raznolik in obsežen opus?

Bil je čas wagnerjanske nove romantike, glasba Josipa Ipavca pa je bila v pomembnem delu povsem drugačna – lahkotna. Tako se je lahko porodila etiketa 'slovenski Mozart'. Je bil pa Mozart v Gradcu tedaj po zaslugi uglednega pedagoga Wilhelma Mayerja – ta je ob mnogih drugih skladateljih zasebno poučeval tudi Josipovega strica Benjamina – zelo čislani skladatelj. Lahkotnost se je povezovala z njim. Ob tem pa ne gre pozabljati, da je opus Josipa Ipavca zelo raznolik: sega od baladno obarvanih samospevov do lahkotnega baleta in zelo nenavadne operne igre v starem številčnem slogu Princeza Vrtoglavka. Tolikšna razpoloženska in izrazna širina je nemara koga spominjala na Mozarta. Med poznavalci glasbene umetnosti je znan kot avtor prvega slovenskega baleta Možiček, ki je po podatkih Henrika Neubauerja od vseh slovenskih baletov najpogosteje izvajan. Možička je v izvorni obliki in instrumentaciji mogoče izvesti tako v gostilni kakor

v gledališču. Glasba je dovolj vitalna in neugnana, da je preživela zelo različne čase. Skladatelj Gojmir Gregor Krek, ki je ob izidu tiskane verzije Možička napisal pravcati priznavalni manifest nove slovenske glasbe, se očitno ni motil.

Za Princezo Vrtoglavko ste

prevedli libreto, ki ga je napisala avtorica Mara Berks. Lahko kakšno besedo o tem in o avtorici?

Slovenski libreto ni le prevod, temveč v marsičem tudi predelava izvirnega besedila, ki ga je ustvarila Mara von Berks. Rodila se je s priimkom Tschopp in je bila daljna sorodnica Matije Čopa. Leopold von Sacher-Masoch je na podlagi njenih prvih del menil, da bo njena pisateljska kariera podobna umetniški poti Dostojevskega, Tolstoja in Ibsena. Ni dvoma, da se je kar temeljito zmotil. Bila je domača v krogih evropske aristokracije duha in srca: poznala je graditelja

Sueškega prekopa Ferdinanda de Lessepsa, habsburškega nadvojvodo Jožefa, ogrskega ministrskega predsednika Kalmana Tisza, belgijskega zunanega ministra kneza Chimayskega... Zavzemala se je za zaščito Romov, njene gledališke igre pa so šle čez vrsto evropskih odrov. Njen

drugi soprog je bil slovenski državnozborski poslanec Hugo vitez Berks, ki je bil znanec Josipovega očeta Gustava. Berksova si je od Princeze Vrtoglavke obetala velik uspeh in tudi zaslužek. Vendar je umrla pred tem, ko so gledališki strokovnjaki zaradi njenega zmedenega libreta zavrnili delo Josipa Ipavca, čigar glasbo so sicer hvalili.

Lahko morda opišete Josipov prispevek h glasbi na Slovenskem v tem obdobju, ko se je slovenski narod ob prevladujočem nemškem še uveljavljal?

Slovenski narod je bil v Josipovem času že oblikovan. Imel je tudi lastno politično

voljo, ki jo je jasno izražal od leta 1848 dalje, ko je bila odpravljena cenzura, pa seveda tudi svojo kulturo. Nemškonacionalni pritiski, ki so bili močni zlasti v obdobju 1851–1879 in 1914–1918, ga niso zlomili, temveč le utrdili. Začasno je bil zaradi tega zožen v narodno gibanje, od njega so odpadli neznačajneži in karieristi, kakor Dragotin Dežman, ki ni imel univerzitetne diplome in je bil zaradi tega zelo ranljiv, toda potem je zadihal s polnimi pljuči. V življenju narodov so imele posamezne veje umetnosti posebej izpostavljeno vlogo; pri nas v 19. stoletju literatura in zborovsko petje, drugod pa je bilo pomembnejše kaj drugega – denimo opera v Italiji, na Češkem ali v Rusiji, simfonična glasba na Finskem ... In še bi se dalo naštevati.

Delež Josipa Ipavca je pomemben pri širitvi obzorij. Gre za proces, ki bi ga lahko imenovali samoumevnost priznavanja evropskih kvalitativnih standardov. Josipove sestrčne, sestre Čampa, so bile premierne izvajalke del Johannesa Brahmsa. Nastopale so na dvorih in v najimenitnejših koncertnih dvoranah, tudi v leipziškem Gewandhausu in dunajski dvorani Društva prijateljev glasbe. Sam Josip pa je instrumentacijo zasebno študiral pri Alexandru Zemlinskem, ki je bil edini glasbeni učitelj, pa tudi svak, Arnolda Schönberga. Za njegovo glasbo se je zavzel

Leoš Janaček. Ta mojster pa je cenil že opero njegovega strica Benjamina Teharski plemiči, ki so jo že leta 1895 uprizorili Čehi v Brnu. Ob promociji za doktorja vsega zdravilstva leta 1904 je Josipu Ipavcu čestital tudi tedaj najbolj znani graški skladatelj Wilhelm Kienzl. Skratka, umetnost, ki je nastajala pri nas, ni bila osamljen otok, ampak del evropskega kulturnega arhipelaga.

Knjiga je izšla v času, ko se začenja praznovanje Josipovega leta. Zaradi koronavirusa bo verjetno nekoliko drugačno, pa vendar, kaj bi si želeli, da bi, tudi s knjigo, spoznali o njem in Ipavcih v tem letu?

Knjiga nima namena biti definitivno poročilo o skladatelju, temveč vzpodbuda za nadaljnje raziskovanje in recepcijo njegovih del. Dejansko je le del renesanse Josipa Ipavca, ki je v teku. V času skladateljevega življenja sta njegove pesmi občinstvu na evropskih odrih predstavljala dva velika pevca, Lucie Weidt in Fery Leon Lulek, ki sta snemala gramofonske plošče, ko so bile te še velika redkost. Danes ima njegova umetnost nove imenitne izvajalce, Bernardo in Marka Finka, Andrejo Zakonjšek, pa tudi na tujem jih je že nekaj. Umetnost Josipa Ipavca je živa – in to je tudi najvažnejše. Pri knjigah pa je vedno tako, kot je zapisal Rabelais: Treba jih je odpreti in skrbno pretehtati, kar je zapisano v njih.

Ksenija Brišar / STA

SNG Opera in balet Ljubljana

Nov umetniški direktor baleta je Renato Zanella

SNG Opera in balet Ljubljana je ena izmed najpomembnejših kulturnih ustanov v Sloveniji. Na njenih odrskih deskah so postavili nič koliko baletov. Od teh so seveda najbolj priljubljeni klasični, ki jih vsakokrat koreografi po svojem umetniškem navdihu prikažejo tako, da vselej nosijo v sebi izvirno, enkratno podobo. Zaradi lanske in letošnje zdravstvene krize ob širitvi koronavirusa covid-19, ki je žal v drugem jesenskem valu hudo prizadel tudi "lično deželo na sončni strani Julijskih Alp", so tudi vse načrtovane baletne predstave za sezono 2020/2021 "zamrznjene" in se njihova izvedba zmeraj bolj odmika in zamika. Odgovorni sicer obljublajo, da ko bo možno, bodo na oder postavili abonmajske predstave, ki jih dolgujejo svojim abonentom še iz sezone 2019/2020 in jim jih žal ni uspelo izvesti v lansk

jeseni. Občinstvu želijo tudi uprizoriti premiero Šivičeve opere *Samorog*, napovedane za lanski november, v režiji Vinka Möderndorferja, pod taktirko Igorja Švare v alternaciji z Mojco Lavrenčič (scenograf Branko Hojnik, kostumograf Alan Hranitelj). Za njo naj bi se zvrstile vse za letošnjo sezono napovedane premierne predstave. *Tosca* naj bi bila v juniju, balet *Spartak* pa konec avgusta. V pričakovanju ponovnega zagona baletnih večerov se je v SNG Opera in balet spremenilo nekaj bistvenega. V začetku tega leta je postal novi umetniški direktor baleta priznani italijanski koreograf Renato Zanella iz Verone. V tem mestu je pridobil svoje prvo plesno znanje, potem je šolanje nadaljeval v Cannesu v Centre de Danse International Roselle Hightower. Leta 1982 je postal član baletnega ansambla v Baslu, l. 1985

pa je odšel v ansambel Stuttgartskega baleta, ki ga je vodila Marcia Haydee'. Prav ona ga je l. 1993 imenovala

za rezidenčnega koreografa. V tistih letih se je začela njegova mednarodna kariera. Ustvaril je nove koreografije za številne priznane plesne ansamble. Do leta 2005, ko je vodil baletni ansambel Dunajske državne opere, je postavil na dunajskem

odru skoraj štirideset lastnih koreografij, kratkih in celovečernih stvaritev. Dunajski ansambel je pod

njegovo koreografsko roko postal izjemen, tako da so njegovi plesalci lahko odigrali najzahtevnejše vloge v predstavah največji koreografov. Kot piše na spletni strani SNG Opera in balet Ljubljana, so ljubitelji baleta cenili njegov izjemni

občutek za ravnotežje med pomembnim klasičnim repertorajem, njegovimi avtorskimi stvaritvami in novoklasičnim repertorjem. Med letoma 2001 in 2005 je vodil baletno šolo dunajske državne opere, od septembra 2013 in 2015 je bil direktor baleta Grške nacionalne opere, od 2013 do 2015, direktor baleta v veronski Areni, med septembrom 2016 in decembrom 2017 pa Nacionalnega baleta v Bukarešti. Od februarja 2018 vodi oddelek za koreografijo na glasbeni šoli v St. Poeltnu. Vedno je skušal dati možnost izražanja tudi mladim talentiranim koreografom in bil mentor in učitelj mladih baletnikov. L. 2009 je Zanella svoje zanimanje začel namenjati operi. Od tedaj je režiral mnoge znane opere, *Così fan tutte*, *Carmen*, *Traviato*, *Medejo*, *Elektro*, *Fausta*, *Veselo vdovo* ... Za svoje baletne dosežke je prejel tudi

razne nagrade. Avstrijski predsednik ga je l. 2010 za dosežke v Avstriji in v tujini odlikoval z nazivom profesor. O Ljubljanski operi je dejal, da nima razloga za skromnost in da je bil njegov prvi stik z ljubljanskim baletnim ansamblom čudovit. Pri baletnikih je namreč začutil "spoštovanje in veliko željo po delu" in opazil "disciplino in strokovnost". Zaradi zdravstvenih razmer ansambel zdaj proučuje preko DVD-jev in drugih materialov in se s plesalci pogovarja. Skratka, začenja o ljubljanskem baletnem ansamblu dobivati širšo sliko. O sami operni hiši pravi, da je infrastruktura fantastična in da je gledališče res majhno, a ima dobro akustiko; velik potencial pa vidi v fantastičnih ljudeh, s katerimi lahko postanejo konkurenčni najuglednejšim svetovnim opernim hišam.

IK

LJUBLJANA Narodna in univerzitetna knjižnica

15-letnica Digitalne knjižnice Slovenije

Dne 29. novembra so v Narodni in univerzitetni knjižnici (NUK) obeležili 15. obletnico nastanka Digitalne knjižnice Slovenije – portala dLib.si. Na portalu je na voljo več kot 900.000 enot, med katerimi prevladujejo besedila, sledijo pa jim slikovno gradivo in digitalizirane knjige. Po navedbah NUK-a na letni ravni na portal dodajo okoli 50.000 novih enot. Pri NUK-u so ponosni, da je spletno mesto www.dlib.si v teh letih postalo nepogrešljiv vir za dostop do bogastva slovenske pisne kulturne dediščine ter sodobnih strokovnih in znanstvenih vsebin v digitalni obliki. Začetki digitalizacije v NUK-u s prvimi projekti segajo že v leto 1996, novembra 2005 pa so javnosti prvič predstavili portal dLib.si. Sledili so obsežni nacionalni in mednarodni projekti digitalizacije, v portal pa so začeli vključevati gradivo drugih knjižnic, tudi drugih dediščinskih ustanov. Zaživela je tudi storitev digitalizacije po naročilu (EOD), ki uspešno deluje še danes. Posebno pomembna mejnika za razvoj portala sta bila po navedbah NUK-a vzpostavitev nacionalnega agregatorja e-vsebin s

področja kulture, prek katerega lahko različne dediščinske ustanove iz Slovenije posredujejo metapodatke o svojih digitalnih virih na portal evropske kulturne dediščine Europeanana, kjer Nuk ostaja aktiven razvojni partner, ter dogovor z Javno agencijo za raziskovalno dejavnost RS, ki zagotavlja prost in javen

dostop do rezultatov javno financiranih znanstvenih objav od leta 2006 naprej. Danes Digitalna knjižnica Slovenije predstavlja predvsem hitro in enostavno pot do številnega in raznolikega gradiva. Na portalu je trenutno na voljo 902.745 enot in še večje število digitalnih objektov. Največ je besedil (869.245) in slikovnega gradiva (28.457). Dostopno je tudi okoli 14.500 digitaliziranih knjig in številno neknjižno gradivo – fotografije, razglednice, notno gradivo in zemljevidi. Na letni ravni na portal dodajo okoli 50.000 novih enot. Za razvoj in vzdrževanje kot

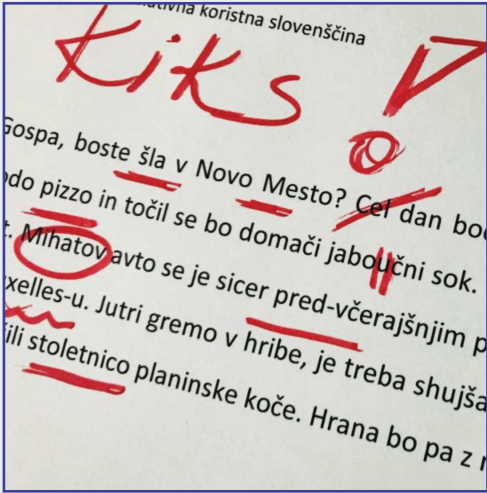
tudi za večji del gradiva, ki je na voljo na portalu, skrbi NUK, a s posredovanjem gradiva portal sooblikujejo tudi številni partnerji, predvsem slovenske knjižnice in druge dediščinske ustanove, izvorno digitalne vsebine pa predvsem založniki, avtorji in Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS. Statistika obiskov na spletni strani skozi leta vzpodbudno raste in nakazuje, da je pot, po kateri lahko uporabniki do informacij in gradiva pridejo tudi na daljavo, pomembna paradigma sodobnega izobraževanja, raziskovanja in tudi preživljanja prostega časa. V letu 2020 so doslej zabeležili več kot 4.300.000 vpogledov v vsebine na portalu. Največ posameznih ogledov je imel Florjančičev zemljevid Ducatus Carnioliae Tabula Chorographica, sledijo razglednice iz Pirana in Cankarjev rokopis *Kralja na Betajnovi*. Te dni veliko ogledov beležijo Romeo in Julija, Skrivnosti števil in oblik ter fotografije Ivana Minattija, uporabniki pa iščejo tudi naslove strokovnih publikacij, kot so Teorija in praksa, Bogoslovni vestnik in Anthropolos, so še zapisali v NUK-u.

JEZIKOVNICA (104)

Vladka Tucovič Sturman

Pri KiKsu kiks

Potem ko sem v prejšnji Jezikovnici pisala o jezikovnokulturni oddaji Radia Slovenija, ki se imenuje KiKs ali Kratka informativna koristna slovenščina, se mi je v tistem besedilu dogodil kiks, na katerega me je uvidevno opozoril eden zelo pozornih bralcev – v takih trenutkih se hvaležna zavem, kdo vse bere moje Jezikovnice; ko namreč v tišini in samoti pred računalnikom sestavljam Jezikovnice, si niti približno ne morem predstavljati, kdo vse v množici ljudi tam zunaj mojega doma se srečuje z mojimi besedili ...

No, pa da ne bom preveč zašla, bom kar hitro pojasnila, kje sem se spotaknila, in to ne prvič. Pri srednjem spolu. Natančneje: pri oziralnem zaimku kateri, in to srednjega spola in v tožilniku. Zapisala sem: "so se lotili že zljajnanega vprašanja, na katerega pa uporabniki jezika vedno znova iščejo odgovor". Opazite napako? Ali pa imate že tudi vi v ušesu in očesu popoln sovpad srednjega in moškega spola in vas oblika zaimka "na katerega" namesto "na katero" ne zmoti več? V glavnem: če oziralni zaimek "kateri", ki se v srednjem spolu glasi "katero", sklanjamo, bomo v roditelju dobili obliko "katerega" (npr.: vprašanje, brez katerega ni odgovora), v tožilniku pa obliko "katero" (npr.: vprašanje, na katero je treba odgovoriti). Ne vem točno, kaj me je zavedlo,

vsekakor pa drži, da je roditeljska oblika oziralnega zaimka kateri v srednjem spolu (vprašanje, brez katerega) enaka roditeljski obliki oziralnega zaimka kateri v moškem spolu (roman, brez katerega ne bi bilo filma), kar pa ne drži za tožilnik. V tožilniku je pravilno takole: roman, na katerega smo težko čakali, in vprašanje, na katero ni odgovora. Če ste v dvomu, kako se pravilno sklanja (ali pregiba sploh), oz. bi radi preverili vse sklonске oblike, si žal ne morete pomagati z običajnimi slovarji, kot sta Slovar slovenskega knjižnega jezika ali slovarski del Slovenskega pravopisa, tam boste našli samo imenovalnik. Zaupate pa lahko spletni strani Besana oz. njihovemu t. i. pregibniku, kjer vpišete imenovalnik ednine, dobite pa oblike za vse sklone in števila, včasih vas sistem celo opozori na najpogostejše napake pri pregibanju. No, pri tožilniku oziralnega zaimka kateri v srednjem spolu ni opozorila, kar bi lahko pomenilo tudi, da se napaka, ki sem jo zagrešila, drugim uporabnikom jezika niti ne primeri tako pogosto ... Mogoče me je na stranpot oz. pot analogije (nalike, vzorca) zvalilo dejstvo, da ob okrajšani obliki oziralnega zaimka kateri (ki) v tožilniku srednjega spola nastopa oblika osebnega zaimka, ki je enaka za srednji in moški spol (ogledalo, ki ga vidim na steni – stol, ki ga vidim v sobi, predavanje, na katero težko čakamo – avto, na katerega smo namestili prtijažnik). In to ravno mene, ki vedno znova poudarjam, da je pri rabi oziralnega zaimka kateri v imenovalniku in tožilniku treba paziti, da namesto primerne oblike *ki* ne uporabljamo manj primerne oblike *kateri* (tam je sestra, *ki* vas bo evidentirala za cepljenje, ne pa: sestra, *katera* vas bo evidentirala za cepljenje). Hja, vedno znova se potrjuje, da je kovačeva kobila lahko mimogrede (vsaj tu in tam) bosa ...

Doc. dr. Vladka Tucovič Sturman na Oddelku za slovenistiko Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem (Koper) izvaja pravopisne in lektorske vaje. Jezikovna vprašanja, o katerih bi radi brali v Jezikovnici, ji lahko pošljete na e-naslov: vladka.tucovic@fhs.upr.si ali na uredništvo Novega glasu.

DROBCI DOMAČE ZGODOVINE (149)

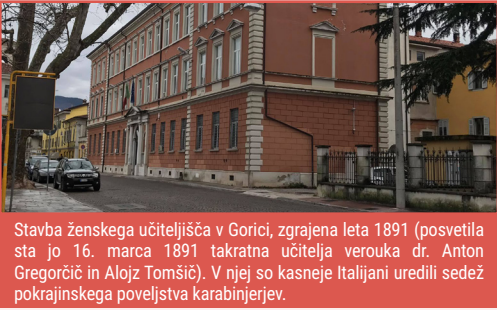
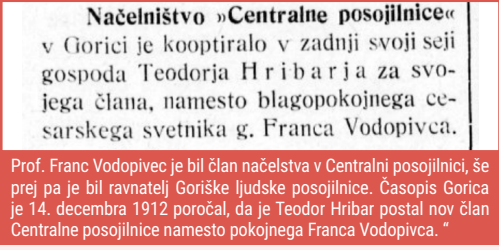
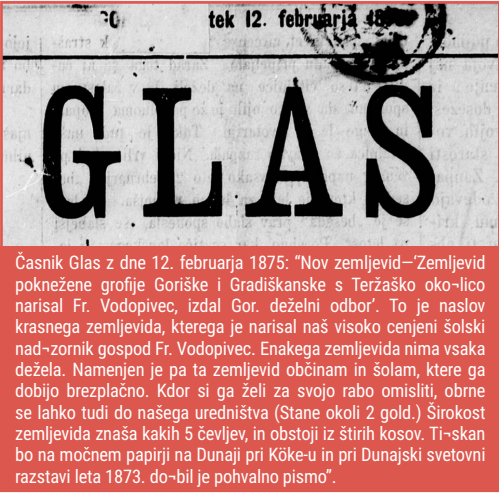
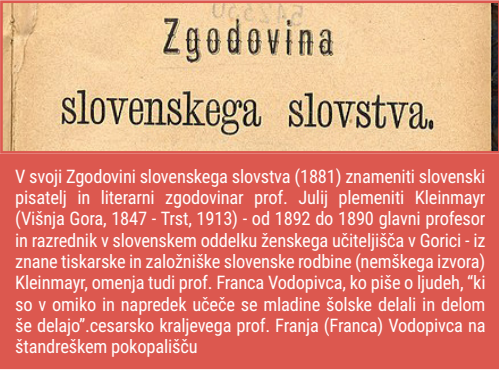
Dimitri Tabaj

TRETJI DEL

Nadaljuje se članek Primorskega lista z dne 5. decembra 1912 o smrti učitelja in šolskega nadzornika, cesarskega svetnika, c. kr. prof. Franca Vodopivca: "Posebno v 'Centralni posojilnici' je bil kot član načelstva (še prej je bil ravnatelj Goriške ljudske posojilnice, op. p.) popolnoma na svojem mestu, posebno pri raznih cenitvah poslopij, na katera so se dajala posojila, bil je v tem pogledu pravi veščak. Pokojni cesarski svetnik Franc Vodopivec je bil odbornik tudi 'Slovenskega sirotišča'. On ima tudi za ta zavod prav posebne zasluge. Se svojem modrim svetom je zavodu pri doizidovanju prav izvrstno koristil. Dalje naj omenimo, da je velečenjeni pokojnik svoj čas kumoval pri blagoslovljenju zastave 'Slov. katol. delavskega društva'." Prof. Franc Vodopivec je bil tudi odbornik Goriške čitalnice. Podkovan je bil tudi v gospodarskih in upravnih zadevah. Prizadeval si je za ustanavljanje novih slovenskih šol, tudi zasebnih. Objavljal je strokovne članke. Politično je pripadal skupini dr. Antona Gregorčiča. Prof. Vodopivca omenja tudi znameniti slovenski pisatelj in literarni zgodovinar prof. Julij plemeniti Kleinmayr (Višnja Gora, 1847 - Trst, 1913) - od 1892 do 1890 glavni profesor in razrednik v slovenskem oddelku ženskega učiteljišča v Gorici - iz znane tiskarske in založniške slovenske rodbine (nemškega izvora) Kleinmayr, v svoji *Zgodovini slovenskega slovstva* leta 1881: "To podloga razviti slov. ljudskega šolstva. Silna povzdiga narodnega življenja od leta 1860. na dalje nikakor ni ostala brez upliva na produkcijo narodnih del slovenskih in šolskih knjig posebej. Na tem polju smo že mnogo izvrstnih mož omenili, ki so za učne knjige ljudske in srednje šole skrbeli.

Razun uže imenovanih, še sledeče pisatelje, ki so v omiko in napredek učeče se mladine šolske delali in delom še delajo: France Govekar, France Gerkman, vitez Klodič, Anton Lesar, Ivan Lapajne, dr. vitez France Močnik, Matija Močnik, Andrej Praprotnik, Gregor Somer, Feliks Stegnar, Ivan Šolar, Ivan Tomšič, F. Vodopivec, France Žnidarčič in veliko število drugih delavnih moči. In naši domači pisatelji: dr. Janez Bleiweis, dr. vitez Miklošič in profesorji: Fr. Erjavec, Lad. Hrovat, Ant. Janežič, M. Valjavec, J. Jesenko, Jož. Marn, dr. Sket, Šuman, Tušek, Žepič i. dr. so uže izdali učnih knjig za višje učne zavode. Sredstva za pouk je preskerbelo založništvo šolskih knjig na Dunaji; delom so na to delali posamezniki, delom naša društva in to posebno naša 'slovenska matica', ki si je pridobila o šolstvu naših dni lepih zaslug, ker je izdala prirodoslovnih učnih knjig in sploh etnografskih del ter zemljevidov. Razmere so se tedaj v poslednjih desetletjih videzno spremenile in to posebno, odkar je želja po napredku več nego li gola beseda". V svoji *Zgodovini slovenskega slovstva* prof. Julij pl. Kleinmayr omenja tudi dejstvo, da je prof. Vodopivec "risal Zemljevid poknežene grofije goriške in gradiščanske". Gre za zemljevid, ki ga je Vodopivec izrisal za potrebe slovenskih osnovnih šol. Za ta zemljevid, ki ga je leta 1875 izdal goriški deželni odbor, je Vodopivec prejel nagrado na svetovni razstavi na Dunaju leta 1873. V šolah je ostal v uporabi do leta 1904, ko so ga zamenjali z novim zemljevidom Goriško-Gradiščanskega s Trstom (vir: prof. Branko Marušič, PSBL).

DELNO OBJAVLJENO TUDI NA PORTALU KAMRA, PORTALU DIGITALIZIRANE KULTURNE DEDIŠČINE SLOVENSkih POKRAJIN (www.kamra.si), KI GA UPRAVLJA OSREDNJA KNJIŽNICA CELJE

Stavba ženskega učiteljišča v Gorici, zgrajena leta 1891 (posvetila sta jo 16. marca 1891 takratna učitelja verouka dr. Anton Gregorčič in Alojz Tomšič). V njej so kasneje Italijani uredili sedež pokrajinskega poveljstva karabinerjev.

Zemljevid poknežene grofije goriške i gradiščanske s Terzaško okolico, ki ga je prof. Vodopivec izrisal za potrebe slovenskih osnovnih šol. Za ta zemljevid, ki ga je izdal goriški deželni odbor leta 1875, je Vodopivec prejel nagrado na svetovni razstavi na Dunaju leta 1873. V šolah je ostal v uporabi do leta 1904, ko so ga zamenjali z novim zemljevidom Goriško-Gradiščanskega s Trstom.

POGOVOR Dušan Jelinčič o knjigi, ki je posvečena njegovemu očetu Zorku

Pomen TIGR-a ni še zadovoljivo prisoten v naši kolektivni zavesti

Kratki roman o uporu, peklu in vstajenju: tako se glasi podnaslov dela *Šepet nevidnega morja, dvanajst tablet svinca*, ki ga je Dušan Jelinčič posvetil duši in voditelju TIGR-a, svojemu očetu Zorku. Knjiga je bila lani nagrajena na literarnem natečaju, ki sta ga ob 90. obletnici ustrelitve bazoviških junakov in ob 100-letnici požiga Narodnega doma v Trstu razpisali Slovenska prosveta in Mladika; pri tej je tudi izšla. V pripovedi, ki jo lahko preberemo na mah, se pred bralcem razkriva zgodba Zorka Jelinčiča, ki so ga zaznamovale ekstremne osebne in zgodovinske izkušnje. Ob spoznavanju njegove izredne duhovne moči se bralec ne more ne zamisliti. Dušanu Jelinčiču smo ob tej priložnosti postavili nekaj vprašanj, na katera je prijazno odgovoril.

Knjiga se prične z odkritjem dotlej skrite mape, na kateri piše Naj svet ve!! V njej so bili skrbno zbrani spominski zapisi o vsem hudem, kar ga je Zorko Jelinčič kot voditelj Tigra prestal v fašističnih zaporih. Ali je oče o tem pripovedoval v družini?

Nikoli. Komaj se je pogovor samo približal preteklosti, je spregovoril le njegov pogled. Odprl se je le z redkimi posamezniki, starimi prijatelji, in še to ob posebnih priložnostih, ter z nekaterimi bližnjimi sorodniki. Vsekakor bi kot zanesljive sogovornike naštel Vekoslava Špangerja, ki ga je na bolniški postelji obiskoval skoraj vsak dan, Franceta Bevka, Božidarja Jakca, Toneta Rutarja, Franca Kavsa in še redke druge.

Koliko let svojega življenja je prestal v fašističnih zaporih in v katerih?

Obsojen je bil na dvajset let ječe, z raznimi pomilostitvami pa jih je presedel polnih devet, nekatere v strogi osamitvi. Takoj po aretaciji so ga po kratkem postanku v Koprú poslali v rimsko jetnišnico Regina Coeli, kjer je bil skoraj dve leti, potem za leto dni v San Gimignano v Toskani, kmalu potem pa za celih šest let v Civitavecchio, kjer je bil dolgo v strogem priporu. Po izpustitvi je bil na svobodi le leto dni, v katerem je doživel hudo osebno tragedijo – smrt žene Fanice. Obid ob porodu –, saj so ga že ob koncu pomladi leta 1940 za dobra tri leta poslali v internacijo v Isernio v

Moliseju na jugu Italije.

Ali ste pred odkritjem slutili, da oče hrani te spominske zapise?

Tu že nastopi literarna fikcija, zaradi česar je knjiga kratki roman in ne recimo romansirana biografija. Vsi smo vedeli, da oče v svoji omari hrani veliko sicer neurejenih zapiskov, ki bi lahko bili podlaga spominov. Prav zato ga je tedaj mlada, a že uveljavljena zgodovinarica Milica Kacin Wohinz prosila, naj te spomine časovno in faktografsko uredi v primerno obliko. To je tudi storil, a še vedno je ta pretipkan tekst skoraj tri desetletja nabiral prah v ljubljanskih arhivih, kjer je bil sicer na vpogled zgodovinarjem in študentom. Končno je nastopil čas, ko me je Goriška Mohorjeva družba spet na pobudo Wohinčeve naprosila, naj s sestro Rado te spomine uredim in pripravim za tisk. Skrivnost je torej vsekakor obstajala, saj nihče ni vedel, kaj pomenijo in koliko so uporabni ti njegovi gosto popisani listi, ki se jim ni smel nihče približati. In prav ta tajinstvenost me je spodbudila, da napišem sicer fiktivno pripoved, ki pa temelji na resničnih dejstvih in na dokazani zgodovinski in psihološki podlagi. Tudi oblika romana temelji na resnični osnovi, saj si je moj oče, ko je hodil raziskovat Kras, redno zapisoval le posamezne pomenljive besede, ki jih je doma razvijal v cele zgodbe. No, podobno počenjam danes tudi jaz, ko v naravi ali pa tudi po mestnih ulicah iščem navdih ...

Ali ste njegovo temeljito pričevanje za objavo knjige kaj dopolnili?

Čeprav je roman kratek, sem ga vseeno veliko dopolnjeval. Mnogo dejstev, dogodkov in sugestij sem povzel iz njegovih pisem iz zapore, veliko pa tudi iz spominskih člankov in razmišljanj, ki jih je redno objavljaval v časopisih in revijah po koncu vojne. Marsikaj pa sem tudi povzel iz pogovorov s sorodniki, strici in tetami ter sestrama Jasni in Radi, ki sta imeli veliko povedati.

Ali se spominjate, kaj vas je ob branju njegovih spominskih zapisov presenetilo?

Najbolj so me presenetile, in to zelo prijetno, njegova pokončnost, velika odločnost in bliskovita izbira v kritičnih trenutkih. Navsezadnje je bilo njegovo življenje stalno sobivanje z

vsakodnevnimi usodnimi odločitvami: grem študirat v Idrijo, potem v Ljubljano ali Padovo in zapustim dom, ostanem v domačem kraju,

čeprav vem, da me bodo aretirali in poslali v zapor za dolga leta, posvetim se prenašanju slovenskih knjig preko meje, pripravim tajni tečaj za sto ljudi visoko v tolminskih hribih ... Vsekakor je bil moj oče prepričan, da je beg preko meje v svojem globljem simbolnem pomenu strahopetno dejanje, saj iz tujine ne moreš voditi boja, ki se bije le na domačih okopih, in kjer ne moreš biti zgled za nobenega. Si predstavljate, kaj bi bil, recimo, danes Nelson Mandela v Južni Afriki, če bi se umaknil v tujino in ne ostal doma in prebil 27 let po domačih zaporih? Zgled in simbol za koga? Prav zato imajo danes Zorka Jelinčiča upravičeno za legendo in duhovnega voditelja tigrovskega gibanja, saj človeka označujejo le njegova dejanja. Danes nihče več ne dvomi, da če hoče enačiti tigrovske gibanje le z eno, najbolj karizmatično osebnostjo, je to prav on. Tisti, ki je, potem ko je več let organiziral žarišča upora po vsej Primorski, raje šel v temnico, da je ohranil svojo pokončnost in dostojanstvo ter postal svetel zgled soborcem. Tega so se končno zavedale tudi vse pristojne oblasti, saj ima danes spomenik in ulico v Novi Gorici, ulico v Ljubljani, kočó na Črni prsti nad Baško grapo, planinsko pot na Tržaškem, pa tudi v Italiji se mu je literatura posvetila, recimo, v knjigi pisatelja Pietra Spirita *Gente di Trieste – Tržaški ljudje*, kjer ga avtor imenuje za enega od tržaških junakov,

v pripravi je tudi italijanski prevod njegovih spominov, in še bi lahko našteval. **Spominske zapise ste odkrili ob smrti svojega očeta pred**

več kot 50 leti, roman je pa izšel lani. Ali ima ta časovna razdalja določen pomen? Pravzaprav ne. Enostavno je danes dozorel čas še za literarno obdelavo tigrovskega gibanja in njegovega najbolj pomenljivega lika. Vmes pa so že dvakrat izšli njegovi spomini *Pod svinčenim nebom*, leta 2017 tudi v dopolnjeni in razširjeni obliki, potem zajetna knjiga pisem iz zapore in izbor njegovih najboljših člankov ter razmišljanj, pa še zbornik simpozija njemu na čast iz leta 2000 v Tolminu in še kaj. Njegova zgodba je navsezadnje zgodba tigrovskega gibanja. Tega so najprej analizirali zgodovinarji, ki so pošteno opravili svojo nalogo, nato je izšlo kar nekaj zapisov protagonistov tedanjega časa, čeprav je od voditeljev le moj oče napisal spomine, zdaj pa so na vrsti književniki, da pričarajo duha tedanjega časa in protagonistov. Menda je to še najtežje, ker se pri tem ne moreš pretvarjati. Marsikdaj zaideš na področje možnega in se vprašaš, ali je res bilo tako, in zapišeš le tisto, za kar si stoodstotno prepričan, da se ne moreš motiti. Tako so nastali pogovori, razmišljanja in opisi vsakdanjih gest in reakcij mojih protagonistov, a žal je živih le malo tistih, ki bi mi lahko pritrdili ali pa ovrgli moje pisanje.

Vaš oče je prestal strahovita mučenja. Od kod njemu tolikšna telesna in duhovna moč, da je vse to lahko pretrpel?

Mislím, da so si bile tedanje družine na Primorskem

v pokončnosti, narodni zavesti in odločnosti še kar podobne. Pač časi klenih ljudi. Nekaj je imela Jelinčičeva družina v genih, saj so vsi šli premočrtno po svoji poti, drugo pa so mu dale stotine kilometrov prepeščenih in prekolesarjenih poti, stotine prebranih in predebatiranih knjig in ne nazadnje alpinizem, saj je bil moj oče prvi soplezalec znamenitega filozofa in plezalca Klementa Juga.

Pomenljivo je, kako se je kljub mučenju v ječi trdno oprijemal vsega, kar ga je povezovalo z življenjem ... Kaj menite o tem?

Eh, težko vprašanje, odgovorov pa je lahko več. Vsekakor je bilo jetnikovo edino početje v celici to, da je opazoval vse, kar se je le kaj gibalo, pa naj bo drobna mravljá ali senca na zidu. Navsezadnje je

bilo to zanj pomembna metafora življenja, pa naj bo še tako neznatna. V svojih spominih moj oče omenja drobne cvetlice na dvorišču ali brneče žuželke in sence z mimobežnim stavkom, kakšenkrat le z besedo, ostalo je bila moja literarna interpretacija in upam, da nisem udaril mimo.

Ob koncu knjige pravite, da so se vam ob branju njegovih spominskih zapisov porodili tudi občutki jeze. Kako to? Bi jih lahko obrazložili?

Med pisanjem knjige me je počasi, a vztrajno začela zajemati jeza. Vprašal sem se, zakaj, a naposled mi je bilo jasno, da je to bila jeza ob krivični usodi najčistejših pripadnikov našega naroda. Jeza ob usodi najbolj poštenih in doslednih ljudi, ki so žrtvovali svoje zdravje, družino in ne nazadnje tudi življenje za skupno stvar, medtem ko so drugi zavestno to le brezbrizno gledali ali se celo obrnili stran, na koncu pa ostali na površju in pobrali smetano. No, pravzaprav običajna

večna zgodba ...

Iz branja izvemo tudi, da so se v gibanju TIGR vedno bili dve stališči, tržaško in goriško. V čem sta se ti razlikovali?

Če poenostavim, je bilo vodstvo TIGR-a v Gorici, ki je strateško razmišljalo o podtalnem delovanju. Organiziralo in vodilo je dosleden upor, a le na kulturni ravni. V Trstu so bili bojevitejši s svojo tigrovske veje Borba. Njihov boj je bil bolj spontan, odločitve pa radikalnejše. A tudi to spada v zgodovinsko logiko tedanjega časa in je pač moralo biti tako.

Ali je po vašem zgodovinski pomen TIGR-a v zadovoljivi meri prisoten v naši kolektivni zavesti?

Ustvarjanje kolektivne zavesti je dolgotrajen proces, ki pozna tudi stranpoti in upočasnitve, a moramo biti zavestno soudeleženi pri njem. Vsak ima svojo funkcijo: civilna družba, politika, ki pa je pri tem tako nezanesljiva, saj zagovarja le svoje parcialne interese, šola, družina in pa literatura. Njen delež ni zanemarljiv, sam pa sem vedno skušal prispevati svoje. Moja drama, prva tigrovska sploh, z naslovom *Kobarid 38 – kronika atentata* je iz leta 2012, dobila pa je pot na vse pomembnejše slovenske odre in v tri abonmajske sezone, začeni pri našem teatru, zdaj pa sem prispeval tudi prvi tigrovske roman. Vsekakor pa, če neposredno odgovorim na vprašanje: ne, zgodovinski pomen TIGR-a še daleč ni zadovoljivo prisoten v naši kolektivni zavesti, predvsem ne v osrednji Sloveniji. A stanje se počasi, a vztrajno izboljšuje. Sem pač optimist, in na tej poti je treba vztrajati.

Kako vam uspeva pisateljstvo v času koronavirusa? Lahko pričakujemo izid kakega vašega novega dela?

Pisateljstvo je teh negotovih časih mi dobro uspeva, saj imam kar veliko časa na razpolago, medtem ko me je v 'normalnih' časih vedno kaj zmotilo. Jasno je, da bi si želel normalnega življenja, a na nas je, da iz najslabšega vselej izvlečemo najboljše. Zato veliko ustvarjam, nočem pa izdati svojega početja, ker iz izkušnje vem, da knjiga konča svojo embrionalno pot le, ko je že v knjigarnah. In še pod pogojem, da so knjigarne odprte. Vsekakor napovedujem kar nekaj presenečenj ...

Matej Caharija

S 6. STRANI Dario Bertinazzi

“Pouk na daljavo nikakor ne more nadomestiti pouka v razredu”

Težko si predstavljam, kako bi to lahko vplivalo na odrasčajočega otroka, ki bi tako izgubil leto šole, socializacije, življenja v družbi itd. In na najstnike, ki so v letih, ko “vse vre”. Težko je reči 14–16–letnemu mlademu, da ne sme ne tega ne onega, da mora biti zaprt doma. Mislim, da je to za mlade zelo hudo.

Otrokom ste priskrbeli računalnike oz. tablice. Kaj pa internetna povezava? V vašem koncu deluje dobro?

S tem je imelo veliko družin kar nekaj težav. Večstopenjska šola deluje na območju, ki je glede tega kar “odkrita”, zlasti področje od Gabrij do Vrha Sv. Mihaela. Zato je bil pouk na daljavo še toliko bolj na udaru. Danes je na razpolago več zmogljivejših internetnih paketov; lani so otroci samo z nekaj lekcijami lahko porabili vso doma razpoložljivo internetno povezavo. Tudi sama država ni bila pripravljena na reševanje takih težav prebivalcev. In še danes ni. Internetna povezava je še marsikje šibka oz. je sploh ni. Potem pa ista država zahteva od tebe rezultate...

Koliko otrok imate v tem šolskem letu v osnovni šoli v Romjanu? In koliko učiteljev?

Letos imamo 140 otrok v devetih razredih. Štirje razredi imajo po dva oddelka, en razred pa samo enega. Učitelj je 20: skoraj vsi so v staležu. To omogoča primerno kontinuiteto pri

delu, bolj sproščeno lahko načrtujemo in delamo na daljši rok.

Kaj pa menite o novem sistemu ocenjevanja? Kljub izrednemu stanju in

pandemiji so si letos izmislili dve novosti: uvedli so nov predmet, državljansko vzgojo, ob koncu decembra pa so nam sporočili, da moramo spremeniti način ocenjevanja. Saj nimamo nič proti, verjetno pa ni bil najboljši trenutek, po skoraj štirih mesecih dela, za uvajanje novega sistema. Ta namreč zahteva, da na drugačen način zastavljamo preverjanja, spraševanja in cilje vsakega predmeta. Izkoristim priložnost, da staršem dopovemo, naj ne pretvarjajo doseženih ciljev v novem spričevalu v številke, saj to ne drži, ker je v bistvu popolnoma nov koncept

ocenjevanja znanja, ki nima kaj opraviti s številkami. Slišal sem celo, da so po nekaterih italijanskih osnovnih šolah krožile tabele, kjer je bil vsak doseženi cilj “preveden” v številko: to je pravo zavajanje in napačno utemeljevanje novega ocenjevanja, če že ne tudi nezakonito.

Kot tudi drugod, še zlasti v Gorici, je v romjanski šoli kar lep odstotek otrok iz mešanih oz. italijanskih družin. Kaj vam to pomeni?

V Romjanu poučujem 18 let. Zanimanje mešanih in italijansko govorečih družin je veliko, pa tudi motivirano. Večina staršev ne vpisuje otrok k nam samo zato, ker imamo celodnevno šolo. Radi se odzivajo na naše delo in nas podpirajo, zato je tudi lepše delati. Metoda poučevanja je seveda drugačna, saj otroke učimo jezika, ki ga v glavnem ne govorijo. Zato je učenje jezika prisotno pri vseh predmetih: pri matematiki, zgodovini, naravoslovju itd. To zahteva prilagojen program dela, dobro načrtovanje, usklajevanje z državnimi smernicami in sprotno preverjanje. Torej ni le podajanje neke snovi, zdaleč ne več. Ko prideš do rezultatov, pa je zadoščenje veliko za učence, učitelje in tudi starše. To je poseben izziv za nas učitelje, ki se moramo dodatno izobraževati – pred dvema letoma smo sledili predavanjem profesorjev Centra za slovenščino kot drugi in tuji jezik na Univerzi v Ljubljani –, smo

pa tudi prisiljeni postati bolj iznajdljivi pri iskanju novih didaktičnih prijemov. Tako velika slovenska šola, dobro sprejeta v italijanskem okolju, je tudi pomembno znamenje za vse območje. Sploh pa uživamo podporo občinske uprave in društev v Laškem. Tudi zato smo na našo šolo – kljub vsem težavam – ponosni.

Za konec pa morda še dolžan poklon don Ruzu Boscarolu, romjanskemu župniku in osebi, ki je slovensko skupnost v Laškem vedno podpirala.

Vedno je podpiral delovanje naše slovenske šole. Večkrat na leto je rad prihajal na obisk. Ko smo se morali zaradi zaprtja stare stavbe izseliti in nismo imeli dovolj prostora, nam je ponudil župnišče v Romjanu, kjer smo imeli svoje razrede tri cela leta. Medtem ko so nekateri mislili, da bomo zapirali razrede, nam je on pomagal tako, da nam je odprl svoja vrata. Vedno je bil na razpolago, ko smo organizirali božičnice in druge šolske prireditve, vedno je imel dobro besedo. Ob koncu šolske maše je vedno rad povedal nekaj misli. Vedno je spodbujal medsebojno spoštovanje različno govorečih ljudi na tem območju. Bil je v stiku z občinskimi upravitelji in s slovenskimi društvi v Laškem. Bil je razgledan človek, ki je marsikaj preživel. Zares ga bomo pogrešali. Kot duhovnika in človeka.

SSG Trst v sodelovanju z NŠK

Pravljice za odrom ...

Miroslav Košuta (1936), pesnik in pisatelj, doma iz Križa pri Trstu, Prešernov nagrajenec, ki je pomemben del svojega literarnega opusa namenil najmlajšim bralcem, je svoj (“pol okrogli”) rojstni dan praznoval v četrtek, 11. marca, zato mu je Slovensko stalno gledališče namenilo pristrčno voščilo s predvajanjem poetične predstave za otroke, ki je nastala po njegovih verzih *Medved z miško na rami*. Pravljica je bila drobno spletno darilo ob praznovanju življenjskega jubileja nekdanjega direktorja tržaškega gledališča in uglednega književnika, ki se s toplimi, prijaznimi besedami in podobami zna dotakniti src tudi najmlajših bralcev. Predstava SSG o navidezno nemogočem prijateljstvu med medvedom in miško je preplet verzov v priredbi Tadeja Piška, ki je tudi režiral predstavo, v kateri poleg medveda in miške nastopa igralka Vanja Korenč. Spevne songe je uglasbil skladatelj Marjan Peternel.

Medved z miško na rami (SSG/ foto Luca Quaia)

Pravljica za rojstni dan je bila uvod v nov spletni načrt Slovenskega stalnega gledališča z naslovom *Pravljice za odrom*. Od 13. marca do 18. aprila bodo vsako soboto in nedeljo na sporedu pravljice iz zbirke založb Slovenska knjiga in Mladinska knjiga. Izbor pravljic so pripravili na Oddelku za mlade bralce pri Narodni in študijski knjižnici Trst, ki sodeluje z gledališčem pri uresničitvi te dobrodošle zamisli za otroke. Pravljične vsebine bosta prebiralca igralca Danijel Malalan in Primož Forte. Pravljljice bodo otroci lahko samo poslušali ali pa jih celo prebirali skupaj z igralcema. Pripovedi bodo spremljale ilustracije Svetlana Junakovića, Suzi Bricej, Matjaža Schmidta, Ančke Gošnik Godec, Mojce Cerjak. Mali in veliki gledalci se bodo v njihovi družbi sprehodili po zgodbah iz bogate ljudske skrinjice različnih narodov. Na sporedu bodo slovenske, romske in norveške pravljice, v katerih so glavni junaki kralji, pastirčki ... V njih se dogaja marsikaj čudežnega; pravljjične vsebine pa odstirajo tudi pogled na modrost starejših ljudi in nas svarijo pred varljivim videzom in spodbudno spregovorijo o pomenu prijateljstva. Prva pravljica je bila na sporedu 13. marca in je predstavila Kurenta, ki preganja zimo in naznanja prihod težko pričakovane pomladi. Iz nje so poslušalci izvedeli, kako je sploh nastal Kurent in kako so vsi plesali ob zvoku njegovih gosli. Vsak video bo dostopen 48 ur na Youtube kanalu SSG in na Facebook strani NŠK, nato pa bodo morali tudi neučakani otroci počakati do naslednje sobote za novo pravljico. Izbor obsega branje pravljic *O pastirčku in debeli uši*, *Pšenica najlepši cvet*, *Vzhodno od sonca in zahodno od meseca*, *Kako so nastale gosli*, *Kako je Pavliha kukca prodal*. Veselo poslušanje, dragi mali, pa tudi odrasli ljubitelji pravljic in pravljicnega sveta, v katerem je vse mogoče!

IK

Po Nebeški poti - Peš od Ogleja do Svetih Višarij (29)

Pri Kugyju kot pred zaključkom Toura

V zavetišču Casa Alpina Julius Kugy, kjer sem rezerviral prenočišče in večerjo, mi je vrata odprla starejša gospa. Ko sem prišel in potisnil kljuko vhodnih vrat navzdol in se ta niso odprla, sem pričakoval, da me čaka podobna zgodba, kot že večkrat prej – da bom moral telefonirati in počakati, da mi pride neko odpret ..., a je bil zraven zvonec in nekaj sekund po tem, ko sem pritisnil nanj, je ključavnica v vratih zarožljala in vrata so se odprla. Dober občutek je bil to. Za spremembo. Sledil sem ji v notranjost, kjer je v jedilnici pri eni od miz sedela še starejša ženska. V hecu sem pomislil, da je še iz časa Juliusa Kugyja, da sta se morda poznala. Ta ljubitelj gora, ki se je, mimogrede, rodil v Gorici, je rad prihajal v Ovčjo vas, kjer je imel izhodišče za svoje gorniške podvige in pisanje v inspirativnem okolju. Tista prva, očitno oskrbnica, me je po stopnicah pospremila gor v eno od sob. „Tudi tu bom spal sam v celi bajti“, sem pomislil. Planinski dom je bil prostoren, dvonadstropen. Opremljen pa z novim pohištvo in očitno pred kratkim povsem prenovljen. V sobi z več kot desetimi pogradi sem si lahko izbral katero koli ležišče. Po dveh dneh tuširanja z mrzlo vodo je sprva kazalo, da bo tudi v tretje tako, a se je voda, potem ko je je nekaj steklo skozi cev, vendarle ogrela. Po tušu sem opral tudi nekaj cunji. Bolj iz navade, kot iz nuje, saj sem imel pred zadnjo etapo v nahrbtniku dovolj čiste „robe“, da mi tega ne bi bilo treba. Potem sem ves svež in čist prišel dol na pivo, ki me je na vrtu pred bajto kar zadelo. Zaradi utrujenosti

in sonca, ki je še kar naprej močno nabijalo dol z neba. Po telefonu sem malo poklepetal s sestro in očetom, ki mi je po poročanju o prehojeni poti mimogrede povedal, da ga je nono, ki je bil mahnjen na gore, še kot otroka vlekli gor na Montaž in se še danes spomni, kako ga je bilo groza plezati po jekleni lestvi nad dvestometriskim prepadom. Potem me je poklicala Jana in rekla, da je Nina fasala virozo, da je bruhala in naj zato naslednjega dne, če je le mogoče,

pohitim domov, ker me ta mala potrebuje, ona pa dela, tako da jo bo čuvala nona. „Seveda bom,“ sem rekel, mi je pa pod kožo to vsekakor zatežilo, saj sem si želel zadnjo etapo „guštirati“, uživati ob vsakem koraku, ne pa divjati, ampak, ok, „family first“! Tudi s šefico planinskega doma – kasneje se je izkazalo, da je mama najemnika, s katerim sem govoril pred dnevi, ko sem rezerviral prenočišče – sem se malo zaklepetal. Predvsem o tem, kako

je Camino Celeste zaradi višincev bolj zahteven, zaradi same narave in dejstva, da sem bil na poti skoraj ves čas povsem sam, pa tudi lepši in za meni sorodne duše mikavnejši od najbolj znanega Camina Frances, ki je zadnja leta, vsaj kolikor slišim, preveč obljuden. „Jutri je zadnji dan, a se počutim kot na Tour de France-u, kjer je zadnja etapa vsaj praviloma le formalnost in je vse že odločeno, kolesarji pa med

vožnjo pijejo šampanjec,“ sem pomislil, ko se je sonce vendarle skrilo za streho planinskega doma in je postalo v trenutku precej bolj mrzlo, da je bilo treba v notranjost po oblačilne okrepitve. Pred večerjo sem šel na kratek špancir po kraju. Če sem popoldne pred hišo Juliusa Kugyja sedel v kratkih hlačah in majici, je bilo zvečer zunaj dvanajst stopinj. Montaž se mi je še vedno nastavljal. Že ves dan sem ga gledal. Okrog njega sem naredil en velik polkrog. Utrip Ovčje vasi je bil, glede na število hiš, bolj švoh, saj ljudi skoraj

nisem videl. Najemnik Kugyjeve hiše, mi je kasneje, med večerjo, razložil, da ima veliko „Trieštinov, Udinežev“ ... tam svojo drugo ali tretjo hišo, da so te zares dobro zasedene samo za feragosto in za božič, sicer pa je kraj bolj prazen. Povedal mi je tudi, da je vzel bajto v najem pred dvema mesecema, z obiskom pa ni najbolj zadovoljen. Kar malo poklapan se mi je zdel, zato sem mu skušal dvigniti moralo s svojim prepričanjem o tem, da bo obisk Cammina Celeste v prihodnjih letih samo rasel in da bi lahko že samo od tega dobro živel, če bo zdržal, če bo potrpežljiv, a sem imel vseeno občutek, da bo prej odnehal in vrgel puško v koruzo. V veliki bajti z gostinskimi lokalom odprtega tipa sem bil tistega dne edini, ki je večerjal. Trije, morda štirje domačini so prišli v tem času na bičerin in to je bilo to, planinski dom pa velik, obratovalni stroški verjetno precejšnji, tako da ... ne vem. Mi je pa rekel, ja, da je bilo pohodnikov po CC-ju kar nekaj, da so v bistvu edini pravi gostje, a sezona za pohodništvo je šla h koncu. Škoda bi bila, če bi bil prisiljen odnehati, ker je bil objekt res v dobrem stanju v primerjavi z nekaterimi drugimi ob poti, kar sem mu tudi povedal. „Nič, jutri me torej čaka zadnje dejanje te male velike avanture. Užival bom do konca in ne bom divjal zaradi ene Ninine viroze, saj je ne manjka pol,“ so bile zadnje misli pred nočnim odklopom v Ovčji vasi.

Nace Novak

Ob 25-letnici našega tednika

Novi glas pri tržaškem županu

V četrtek, 11. marca, je v tržaški mestni hiši župan Roberto Dipiazza sprejel glavnega urednika Novega glasa Jurija Paljka in predsednico Zadruga Goriška Mohorjeva Franko Žgavec, ki sta ju spremljala tržaška svetnika Igor Švab in Valentina Repini. Župan je povabil predstavnike na pobudo podpredsednika občinskega sveta Igorja Švaba ob 25-letnici našega tednika. Urednik Jurij Paljk je županu opisal zgodovino Novega lista in Katoliškega glasa ter 25-letno delovanje Novega glasa, ki je nastal po združenju omenjenih časnikov. Poudaril je, da tednik zaznamuje krščanske in socialne vrednote. Tednik se seveda

osredotoča na delovanje in novice, ki se tičejo slovenske narodne skupnosti v Italiji, v njem pa lahko beremo tudi o aktualnosti na deželni, državni, evropski in svetovni ravni. Ne smemo pozabiti, da tednik namenja veliko pozornost tudi matični domovini in da dobro sodeluje s škofijami in nadškofijami v FJK. Urednik je glede tržaške omenil dobre stike z nadškofom msgr. Giampaolom Crepaldijem in vikarjem msgr. Ettorjem Malnatijem. Župan se je zahvalil in čestital tedniku, ki skrbi tudi za poročanje o tržaški sceni, občinskem dogajanju in seveda delovanju slovenske skupnosti, za katero župan vedno poudarja,

da je aktiven in živ del tržaškega mesta. Govor se je razvil prav okoli skupnih

pobud in sodelovanja, ki se je v zadnjih letih med dvema narodnima skupnostima ojačilo. Ko je Dipiazza začel

svojo politično pot, je bil Trst popolnoma razdvojen, zdaj pa smo naredili ogromne korake

proti spravi, je opozoril župan, ki je dodal, da bodo ekstremisti na eni in drugi strani vedno obstajali, a to

ne bo pokvarilo vzdušja in vedno boljšega sodelovanja med dvema skupnostima. Župan ni skrival, da bi želel ob pomembnejših in odmevnejših priložnostih brati kakšno stran slovenskega časopisa tudi dvojezično, saj bi bili zapisi zanimivi tudi za italijansko publiko. Sprožiti interes v italijanski skupnosti bi pomenilo dodatno zanimanje za slovensko realnost in mogoče zblížanje nekaterih, ki jo manj poznajo, nenazadnje mogoče celo nadgraditi sodelovanje med skupnostima. Navedel je primer lanskega leta oz. dogajanja okoli Narodnega doma in srečanja dveh predsednikov, a omenil je

tudi Gorico in Novo Gorico, ki skupaj čezmejno sodelujeta za Evropsko prestolnico kulture 2025. Predsednica Franka Žgavec je na srečanju predstavila delovanje zadruga in glede tega omenila, da zadruga skrbi tudi za tisk dvojezičnih knjig, prav zato, da bi približala italijanskim bralcem slovensko realnost oz. da bi spoznali zgodovino, kulturo in prisotnost Slovencev v Italiji. Županu je predsednica v zahvalo podarila dvojezično monografijo o poslikavah Toneta Kralja na Tržaškem, Goriškem in Kanalski dolini izpod peresa Verene Koršič Zorn.

MC

Novost pri SK Devin

Obudili so planinski odsek

V odboru Amaterskega športnega združenja SK Devin so se minulo jesen odločili za obuditev delovanja planinskega odseka, člani katerega so v preteklosti bili dokaj dejavni. Društvo je od ustanovitve dalje, do katere je prišlo leta 1974, prirejalo smučarske izlete in tekmovanja ter med drugim gojilo tako alpsko kot nordijsko disciplino. Planinski odsek so krajevni ljubitelji gora in hribov ustanovili leta 1977. Odtlej so prirejali vzpone na gorske vrhove, izlete v hribe,

vzdušju srečujejo odrasli, družine in mladi. "In kaj je lepšega, kot da to druženje poteka v naravi, ko se ob tem premaguje zdravilna višinska razlika in obenem kako zmotno osebno prepričanje, da česa ne zmoremo," pravi predsednica, ki se je na dobro obiskanih izletih, ki jih je društvo priredilo od jeseni dalje, ponovno prepričala, da "pohodništvo povezuje ljudi in deluje pozitivno na dušo, poleg tega pa navdihuje nove načrte." Že v nedeljo, 18. oktobra 2020, se je lepa skupina

Krpljanje je odsek nameraval ponoviti v nedeljo, 7. marca, ko je bil načrtovan zimski vzpon na vrhove nad Plodnom (Sappado). Ker zaradi znanih omejevalnih ukrepov izleta v gore ni bilo mogoče izvesti, so si odborniki omislili edino v danih razmerah izvedljivo varianto – spoznavanje zahodnega dela tržaškega Krasa, točneje severnovzhodnega območja devinsko-nabrežinske in delno zgoniške občine. Tudi ta predel Krasa je posejan z zanimivostmi in naravnimi lepotami, ki mnogim niso

do območja spomenika padlim v NOB v Samatorci, kjer so se nastavili fotografu. Druga polovica poti je vodila čez nekdanjo pokrajinsko in sedanjo deželno cesto št. 6 vse do Zidaričeve pejce (it. Grotta Azzurra) pri Praprotru. Dalje so pohodniki krenili v smer Brišč, v bližini katerih so si ogledali veliko brežno Jame v Rubijah, ki nosi ime po nekdanji tam obstoječem zaselku. Po stezah, ki se vijajo vzdolž železniške proge, so izletniki v zgodnjih popoldanskih urah dospeli do območja apnenc med Nabrežino in Praprotom, ki nudi obiskovalcem vpogled v različnih časovnih obdobjih uporabljene objekte za pridelovanje apna. Po ogledu tamkajšnje Katrne jame so se izletniki povzpeli na bližnji grič Šk'ljunk pod Praprotom, ki ga je vinogradnik Danilo Lupinc vzorno uredil z lepim razglednim stolpom in obnovljenimi strelskimi jarki ter oporišči iz časa prve svetovne vojne, ki so jih zgradili ruski ujetniki. Končni del pohoda je vodil mimo vinogradov uveljavljenih pridelovalcev vina iz Praprota vse do izhodiščne točke izleta, Šempolaja. Vidno zadovoljnim udeležencem, ki so spoštovali zapovedane varnostne razdalje, so odborniki SK Devin ob osvežitni pijači napovedali nove pohode. Naslednji bo izlet po krožni poti po skrivnih kotičkih doline Glinščice, nato pa jih čaka Ta lipa pot v Reziji. Datumi še niso določeni, saj bo treba počakati, da odpadejo sedanje stroge omejitve premikanja, povezane s pandemijo. Kdor bi se pohodov rad udeležil, naj pokliče na telefonsko številko 347-6139495.

Mch

orientacijske pohode in pozneje tudi Memorial Mirka Škabarja. Želja po obuditvi planinske in pohodniške dejavnosti je pri SK Devin že nekaj let tlela (zanjo se je zavzemal tudi prejšnji predsednik Dario Štolfa) in se končno uresničila po izvolitvi novega upravnega odbora, v katerega je pristopila planinska navdušenka Silvia Callin in prevzela vodenje planinskega odseka. Predsednica Marjanka Ban, ki tudi planinari od malih nog, je z veseljem podprla začrtan program izletov in pohodov, saj je mnenja, da je v društvu treba gojiti tudi druženje izven tekmovalne dejavnosti in smučarskih tečajev, in sicer predvsem tako, da se omogoči, da se v sproščenem

članov povzpela na Čaven in po krožni poti dosegla koč pod Golaki. V nedeljo, 8. novembra 2020, pa je še bolj številna skupina v skoraj poletnem vremenu osvojila vrh Matajurja in si po sestopu v Mašero privoščila srečanje z gospo Luiso Battistig, ki jim je predstavila Muzej varha Matajur. V nedeljo, 21. februarja 2021, so izletniki s krpljami na nogah prehodili dolino Zajzero blizu Ovčje vasi v Kanalski dolini, ki spada med najlepše doline v Zahodnih Julijcih. Pohod je potekal v lepem sončnem vremenu in veselem razpoloženju, pristno doživljanje tamkajšnjih neokrnjenih naravnih lepot pa je delno oviral le izredno množičen naval obiskovalcev.

poznane. V drugi polovici jutra so se zbrali na šempolajskem trgu, s katerega so z maskami na obrazu krenili v smer Praprota. Pred Trnovco so po kolovozu in stezi dospeli do vznožja vzpetine za vasio in nadaljevali hojo do nekdanjega, že dolgo let zapuščenega kamnoloma sige pri Samatorci, od koder so se podali na Vrh svetega Lenarta (399 m n. v.) Ob jasnem vremenu so z ruševin tamkajšnje cerkvice oz. gradišča občudovali v daljavi vrhove Kanina, Krna, Triglava, Čavna, Nanosa in tudi Snežnika. Jugozahodno je segal razgled do istrskih obal, Gradeške lagune, izliva Soče in Furlanske ravnine. Po krajšem postanku za malico so se pohodniki spustili navzdol

Dan slovenske kulture na DTZ Žige Zoisa

iZOOMimo svojo prireditev

Na Državnem tehniškem zavodu Žige Zoisa v Trstu vsako leto praznujejo dan slovenske kulture. Tako kot lani so se želeli tudi letos udeležiti poučne ekskurzije v Slovenijo, vendar jim je to preprečila pandemija. Zato so se odločili, da bodo Prešernov dan praznovali kar preko spleta, s spletno proslavo *iZOOMimo svojo prireditev*. V ta namen so v goste povabili nekaj nekdanjih zoisovcev, ki se v življenju ukvarjajo z različnimi stvarmi. Na začetku prireditve se je ravnateljica Maja Lapornik zahvalila profesorici Manici Maver, ki je režirala in koordinirala celotno prireditev, pa še ostalim profesorjem, ki so pri njej sodelovali. Spomnila je, da so pred nekaj meseci ustanovili Alumni klub Zoisa, s katerim hočejo povezovati nekdanje in današnje dijake, kar so naredili tudi na spletni prireditvi, saj so bili gostje vsi nekdanji dijaki zavoda Zoisa. Besedo je prevzela Manica Maver, ki je izrazila zadovoljstvo s tem, da jim je uspelo kljub težkim časom organizirati proslavo, nato jo je takoj predala naprej slavnostnemu govorniku Petru Verču. Ta se je odločil, da dijakov ne bo nagovoril s klasičnim dolgočasnim in pesimističnim govorom, pač pa jim je naštel deset svojih najljubših stvari, ki so povezane s slovensko kulturo. Na njegovem seznamu se je znašlo marsikaj: od rezidence nizozemskega veleposlanika v Ljubljani, do pesmi Cirila Zlobca *Študentovo slovo od podstrešja*, ki ga spominjata na njegove študentske dni v Ljubljani. Na seznamu se je znašla tudi umetnica Ivana Kobilica, pa veliko pisateljev, med temi Fran Milčinski in Goran Vojnović, praviljčni junak Maček Muri, kantavtorja Pero Lovšin in Vlado Kreslin ter seveda sam Prešeren, za katerega je razložil, da bodo lahko dijaki čez nekaj let, ko jih profesorji ne bodo mučili več z njim, spoznali, da je res dober pesnik. Prvo mesto na Verčevem seznamu pa si je zaslužil Ivan Minatti s pesmijo *Nekoga moraš imeti rad*, saj je po njegovem mnenju ta pesem dokaz, da je tudi slovenščina muzikaličen in prijeten jezik. V drugem delu prireditve so predvajali videoposnetek, ki ga je skupina dijakov pripravila skupaj s profesorico Manico Maver. Režijo videoposnetka je podpisala Manica Maver, za montažo pa je poskrbel Alen Kermac. V njem smo gledali dijake, ki skupaj s profesorico Maver diskutirajo, koga bi lahko povabili na letošnjo šolsko Prešernovo proslavo. Dijaki trdijo, da njihove šole niso obiskovali umetniki, pa vendar naposled spoznajo, da je kar nekaj njihovih predhodnikov izbralo tudi umetniške vode po končani višji srednji šoli. Tako se odločijo, da na prireditev povabijo igralca Danijela Malalana, ki jim je recital Prešernovega *Povodnega moža*, in igralko Lučko Počkaj, ki je prebrala Prešernovo *Gloso in Mladi pesnici*; pesem, ki jo je največji slovenski pesnik napisal v nemščini, prevedel pa Oton Župančič. Dijakom se je v duetu s Aleksandro Češnjem na klavirju štiriročno predstavila tudi nekdanja dijakinja Tamara Ražem s skladbo Voda. Ko je spletni sestanek z dijaki zapustila profesorica, so se ti lahko zmenili za drugi del prireditve, ki je bil zato bolj lahkoten. Odločili so se, da povabijo prevajalko Berto Bertoki (Tjašo Ruzzier), ki je prevedla Prešernovo *Zdravljico* in Murnovo *Ah, ti bori* v gospodarsko italijanščino. Za konec pa so povabili tudi bend Love guns, saj so vsi njihovi člani pred nekaj leti obiskovali šolo Zoisa. Prireditev je v živo potekala na spletni platformi Google meet, na šoli pa so poskrbeli, da je zdaj dostopna tudi na Youtube kanalu zavoda Zoisa.

UP

POGOVOR Martina Gantar, psihologinja, profesorica in športnica

Ko se svet ustavi, takrat greš resnično ti naprej

Gotovo je minulo leto privedlo do večjih sprememb na marsikateri ravni. Vse te spremembe so se dotaknile prav vseh. Z Martino Gantar, psihologinjo, profesorico in športnico, sem se pogovorila o tem, kako je vsa ta situacija vplivala predvsem na mladostnike. Martina je nasmejana in pozitivna oseba, z velikim zanimanjem za naravo, morje in šport. Iz pogovora bomo izvedeli kaj več o njej in njeni veliki ljubezni, psihologiji.

Martina, najprej nam opiši svojo študijsko pot!

Diplomirala sem na jezikovnem liceju Franceta Prešerna v Trstu leta 2006. Nato sem se vpisala na študij psihologije, ki je predvideval triletno magistrsko izobrazbo iz psihologije. Po končanem študiju sem opravila enoletno delovno prakso in strokovni izpit, ki mi je omogočil vpis v register psihologov in s tem tudi opravljanje dela. Poleg tega sem opravila tudi različne specializacije, in sicer specializacijo iz coachinga, točneje "coaching development", to se pravi tečaj nevrolingvističnega programiranja (NLP), v letu 2017 pa še tečaj športne psihologije. Zdaj opravljam specializacijo iz šolske psihologije.

Kako to, da si se odločila za študij psihologije?

Verjetno zato, ker me je vedno zanimala človekova duševnost, notranjost, ko si postavljaš vprašanja in iščeš odgovore v sebi. Vedno so mi prijateljice govorile, kaj toliko razmišljam. V mladostnih letih sem veliko delala z otroki, tako da sem jih že takrat zelo vzljubila, in začel me je zanimati njihov razvoj ter pristop, ki ga lahko ima učitelj ali trener do njih. Na višji šoli pri urah psihologije pa sem prvič spoznala Freuda. To področje me je takoj začelo zanimati, tako da sem to tematiko tudi zagovarjala na končnem izpitu. Takrat sem se odločila, da bom nadaljevala študij psihologije. Najprej sem se osredotočila samo na otroško psihologijo, kasneje v petih letih pa na ostalo.

Kje si zdaj zaposlena?

Zdaj sem profesorica humanističnih ved na humanističnem in družbeno-ekonomskem liceju Antona Martina Slomška v Trstu. Poučujem psihologijo, sociologijo, antropologijo in pedagogiko. Študij sem v zadnjih letih še izpopolnjevala. Poleg tega sem na šoli zaposlena tudi v vlogi psihologinje ter sodelujem kot športna psihologinja z nekaterimi zamejskimi športnimi društvi.

Ali uporabljaš znanje s področja psihologije tudi pri profesorskem poklicu?

Ja, seveda. Znanje psihologije uporabljam tudi pri profesorskem poklicu; ta je namreč vedno bolj

so prizadeti v večji meri, ker s tem ne izgublajo samo priložnosti poučevanja snovi v razredu, ampak tudi življenjske izkušnje. Iz dneva v dan se je povsem spremenil naš hitri način življenja, vse

kompleksen, saj zahteva prav tako znanje, predvsem zaradi sprememb v družbi in zaradi sprememb pri mladostnikih. Ta dva poklica sicer zmeraj ločujem, ker morata ostati ločena. Vsekakor mislim, da lahko uporabljam znanje psihologije na kateremkoli področju.

Katere tehnike oziroma strategije najraje uporabljaš pri delu z mladimi?

Z mladimi največkrat stopim v stik s pogovorom, ker je to prvi korak, s katerim vzpostavim horizontalen odnos, to se pravi, da moram biti s sogovornikom na istem nivoju. Odnos mora temeljiti na zaupanju, mlad človek mora imeti občutek varnosti. Glede na tematiko, ki bi jo radi mladi obravnavali, se poslužujem tehnik, kot so vizualizacije, pozitivne afirmacije, notranji govor, načrtovanje ciljev, vse, kar spodbuja avtorefleksijo in spoznavanje samega sebe. Kar se tiče skupinskih pogovorov, pa uporabljam vaje team buildinga in tudi skupinsko načrtovanje ciljev.

Pred enim letom se je pričela pandemija in smo le malo vedeli o tem virusu ... Kako so se počutili študentje in profesorji ob dejstvu, da so morali nenadoma ostati doma?

Na začetku je bilo to velika novost in nismo dobro vedeli, kaj se bo zgodilo. Mislili smo, da bo vse začasno, in smo se temu tudi kar hitro prilagodili in spremenili oziroma preoblikovali izobraževalno metodo. Pričela se je didaktika na daljavo, spremenili smo cilje, načine poučevanja, snov ... S psihološkega vidika sta bili zaprtje šol in prvo soočanje s pandemijo precej težavni, kajti vzbujali sta predvsem občutek nemoči, negotovosti in anksioznosti. Mladi šolniki

naše aktivnosti, šolske in izvenšolske. Osebo sem pandemijo doživljala kot neko pavzo, kot da se je vse ustavilo, imela sem neki občutek praznine. Mislim, da se je moč posameznika pokazala v tem času na tak način, da je bil sposoben napolniti to praznino s pogledom vase. Ko ni bilo več možnosti socializacije, se je moral vsakdo soočiti s tem, kar ima v sebi. Vprašati se je moral, kako se počuti in kaj potrebuje. Ta sposobnost lahko pripelje do dobrega počutja in velikih rezultatov ... Rada posredujem angleško misel: "If you can't go outside, go inside" – "Če ne morete ven, pojdite noter".

Kako pa vse poteka zdaj? Imate še vedno lekcije po spletu?

Ja, žal poteka pouk spet samo na daljavo. Malo boljše je, ker smo se na to malce privadili. Naučili smo se uporabljati tehnologijo, profesorji in dijaki. Dijaki sledijo vsem predmetom po standardnem umiku po spletu. Zdaj je sicer pomembno, da malo preoblikujemo didaktične metode, in sicer lekcije ne smejo biti več frontalne, ampak čim bolj interaktivne. Dijaki morajo biti bolj vključeni, morajo imeti čas za pogovor, snov mora biti prilagojena razmeram, več časa moramo namenjati delavnicam in razvijanju različnih sposobnosti, kot je lahko kritično in divergentno razmišljanje.

Kako je po tvoje ta situacija vplivala na študente, na mlade?

Za mlade je to zelo delikaten čas. Zaradi vseh ukrepov ne živijo več tako, kot so bili navajeni. Primanjkuje jim fizični stiki, toplota; nekateri se zaradi tega vedno bolj zapirajo. Veliko težav jim povzroča nekonstruktivna

uporaba tehnologije, ki so jo mogoče že pred pandemijo preveč uporabljali. Reakcije pri mladih so različne: občutki tesnobe, nekateri se bolj zapirajo vase, drugi postajajo vedno bolj agresivni. S tem izkazujejo veliko mero frustracije, ki sama izraža njihovo nemoč. Ker imajo preveč ovir in preveč pravil, čutijo potrebo po kršenju le-teh. Preveč so tudi odvisni od tehnologije, kot so na primer videoigrice. Upam, da marsikateri mladostnik ve, katere vrednote so pomembne v življenju. Mladi morajo dobiti moč, da preživijo več časa v družinskem krogu, v naravi, da se posvetijo fizičnemu in duševnemu zdravju. Spoznati pa morajo predvsem vlogo, ki jo imajo šola, pouk v prisotnosti, odnos s profesorji ... v njihovem odrasčanju.

Misliš, da bo tej generaciji, ki je vse to doživela, nekako manjkala stik z drugo osebo, tudi v prihodnosti?

Mislim, da so se mladi zmogni hitro prilagoditi novim okoliščinam in da bodo ohranili medosebni stik. Pomembno pa je, da se zavedajo, da ekran ne more nadomestiti fizične osebe, da morajo še naprej gojiti medosebne odnose in vlagati v prijateljstva.

Misliš, da je država preveč zanemarila šolstvo? Bi mu morala nameniti več pomoči?

Ja, absolutno. Šolski sistem bi moral biti obraz države, vodilna sila države. Država bi morala absolutno več vlagati v vzgojo in izobraževanje, ker šola predstavlja njeno prihodnost. Ja, mislim, da je bila šola povsem zanemarjena.

Meniš, da je ta generacija, ki je doživela vse to, nekako izgubila "del" mladosti?

Odrasčanje je razvojno obdobje, zato predvideva doživljanje določenih izkušenj, ki bodo oblikovale osebnost in identiteto. To, kar so današnji mladi doživeli, bo gotovo na različne načine vplivalo nanje. Nekateri bodo prav gotovo razvili večjo sposobnost resilientnosti.

Kot športnica in psihologinja lahko poveš, da šport pomaga mladim v tem času osamitve?

Ja, gotovo. Šport predstavlja zdravo okolje, v katerega mladostniki zahajajo zelo motivirani, in ima dva glavna pomena. Prvi je socialni: v športnem okolju mladi lahko gojijo medsebojne odnose, in to pripomore k dobremu počutju posameznika. Drugi pomen pa, ki ga ne smemo zanemariti, je vpliv športnega udejstvovanja na našo psiho. Ko smo športno aktivni, sproščamo določene hormone, ki povečajo tudi naše čustveno razpoloženje.

Kot pravi izrek "Mens sana in corpore sano" – "Zdrav duh v zdravem telesu".

Ali so mladi naklonjeni psihologiji?

Mladi začenjajo spoznavati vlogo psihologa in jo z veseljem sprejemajo. Marsikdo vpraša za posvetovalni pogovor, čeprav nima večjih težav; meni namreč, da je zelo pomembno. Psihologija bi morala predvsem pri mladih delati na preventivni ravni in upam, da bo tudi v prihodnje ta veda dala vedno večji doprinos družbi.

Kako lahko starši, profesorji ali trenerji pomagajo mladim?

Lahko jim pomagajo že s tem, da jih sprejemajo. Odrasle osebe pomagajo mladim že tako, da so pripravljeni jih poslušati, ne samo govoriti in dajati nasvete, ampak tudi poslušati in jih sprejeti takšne, kakršni so. Na ta način jim bodo mladi bolj zaupali in se bodo bolj "odprli". Poleg tega je pomembno, da odrasla oseba ohranja vloge, funkcije, ki jih ima do mladega. To posreduje mlademu občutek gotovosti.

Kako si lahko vsak sam

Anastazija Pertot

V Atlanti je preminil Sava Čok

V Atlanti v ameriški zvezni državi Georgiji je 1. marca preminil podjetnik Sava Čok (uradno: Sava Ivan Tchok), sin znanega tržaškega politika, borca za osvoboditev Primorske, odvetnika Ivana Marije Čoka (1886–1948) in Marice (uradno: Marije Gabrijele), roj. Caharija (1899–1983).

Zaradi očetove razgibane življenjske poti je tudi sam veliko doživel. Rodil se je 26. januarja 1929 v Ljubljani, odrasčal pa v Beogradu in po svetu, saj se je še pred napadom na Jugoslavijo njegov oče skupno s prof. Ivanom Rudolfom z angleško pomočjo umaknil na Bližnji vzhod. V Kairu se je znašel tudi Savo z materjo in obema sestrama. Medtem ko se je oče med vojno pomikal med Kairo, Londonom in ZDA, je njegova družina oktobra 1941 dospela v New York, kjer se je Sava začel šolati, dokler se ni pridružil očetu v Londonu in tam nadaljeval izobraževanje.

Mladi Sava Čok na železniški postaji v Egiptu med mamo Marico in prof. Ivanom Rudolfom, četrti od leve je oče Ivan Marija Čok, peti pa Josip Mohorovičič. (Slika iz osebne zbirke Ivana Rudolfa v Muzeju novejših zgodovine v Ljubljani je objavljena v knjigi Županovi iz Lonjerja, Trst 2019.)

Po vojni so za kratek čas živeli v Trstu, a so se zaradi političnih razmer leta 1948 izselili v New York, kjer je oče kmalu umrl. Sava je diplomiral iz ekonomije na univerzi Columbia leta 1952. V tistem času je bil predsednik njene bratovščine St. Anthony Hall, Delta Psi in član njene sablaške tekmovalne ekipe. Kot vojak se je udeležil vojne v Koreji. V New Yorku je delal v finančnem sektorju, leta 1971 pa se je preselil v Atlanto. Leta 1989 je bil med ustanovitelji industrije sestavin za arome in vonjave Abaco Inc., upokojil pa se je leta 2007.

Rajni Sava Čok je s svojci večkrat obiskal Trst. Leta 2004 je v Lonjerju na rojstni hiši Čokovih, po domače Županovih, odkril ploščo, ki jo je Društvo za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR Primorske posvetilo bratom Andreju, Antonu in Ivanu Mariji. Žaro z njegovim pepelom bodo po koncu pandemije svojci položili v grobnico na Katinari, kjer že počivajo njegovi starši in sestre, ki so vsi umrli v ZDA.

Ivo Jevnikar

BANI Žalostna zgodba se nadaljuje ...

Mantra o zapuščeni kasarni

Območje opuščene vojašnice pri Banih je tesno povezano z njeno zgodovino, ki se pričanja z veleposestnikom po imenu Antonio de Ustja. Tu si je zgradil poletni dvorec s privatno kapelo leta 1735. Leta 1806 je posest prevzel premožni posestnik Andrea Bidischini. Ko se je leta 1866 vnukinja Gabriella poročila z Josephom Burgstallerjem, vidnim politikom, dejavnim na več področjih javnega življenja, bodisi v Trstu

leta 1995. V vseh teh letih, odkar je vojska zapustila kasarno, so prihajale razne komisije in politični predstavniki na ogled in ocenitev možnosti uporabe tega obširnega območja. Pred kratkim, 26. 2. 2021, pa sta prišla občinska svetnika, Valentina Repini in Igor Švab, z njima pa še Lara Dipace, Stanislav Kalc, Ugo Poli in Roberto Mender. Ogledali so si žalostno stanje razpadajoče vojašnice in premlevali vedno eno in isto,

Tržaškem. Dne 15. januarja 1999 je prišel podtajnik za notranje zadeve Giannicola Sinisi, da bi si ogledal morebitne lokacije za zbirni center ilegalnih priseljencev v pričakovanju izгона iz države, ena teh je bila tudi opuščena vojašnica pri Banih. Tej rešitvi so domačini odločno nasprotovali. Takšnemu centru se je vas uprla in temu nasprotovanju so se pridružile tudi druge okoliške vasi z manifestacijo po openskih ulicah.

razumljiv načrt teh tako različnih dejavnosti, ki naj bi potekale v tem prostoru, ni imel podpore v vasi. Tedanji občinski proračun za triletnje 2002–2004 je predvideval za vas Bani vsako leto 12.500,00 mio a tega denarja vas ni videla. Vsi ti občinski načrti so splavali po vodi, ker niso upoštevali dejstva, da je ta kompleks še vedno last države, kot je še danes. Dne 24. 7. 2001 je novoizvoljeni župan Dipiazza z odbornikom Giorgiom Rossijem prišel v vas na ogled kasarne in preverit, v kakšnem stanju je cerkvice sv. Florijana; obljubil je obnovo odpadajočega zunanjega ometa in obžaganje kostanjev, ki z odpadlim listjem v jeseni zasipajo žlebove cerkvice. Od vsega tega ni bilo nič. Kljub vsemu temu so banovski verniki sami poskrbeli za popolno obnovo notranjosti in zunanosti cerkvice, vključno z obnovo strehe in postavitvijo spomenika padlim vaščanom v prvi in drugi svetovni vojni. Jubilejno leto 2000 je pomenilo

naselja za približno tisoč prebivalcev, kar bi korenito preoblikovalo tamkajšnje tkivo. Župan pa se obenem hvali, da domačinom znižuje možnost novih gradenj, kar bo hudo učinkovalo na družinske in gospodarske perspektive kraških ljudi”. (Igor Gregori) V članku (NG 22. 10. 2009) z nadnaslovom *Ob nespoštovanju določil zaščitnega zakona – Slovenska manjšina v stalni defenzivi* najdemo citat: “Po predloženem regulacijskem načrtu naj bi bili najbolj prizadeti Bani zaradi spremembe namembnosti velike kasarne”. (Alojz Tul) V glasilu SSK Skupnost, november 2009, pod naslovom *Regulacijski načrt – mnenje mladih* piše: “Bani – vasi grozi katastrofa v čisto kolonialističnem duhu, vse to so jasni dokazi političnega napada na manjšino.” (Matia Mosenich) Veliko črnila je bilo prelitega za ta občinski regulacijski načrt, ki je ob nasprotovanju širše javnosti septembra 2010 propadel. Dne 4. avgusta 2013 je zagorela streha zgradbe ob

koncu leta 2019 je župan Dipiazza ponovno namignil na center za migrante v opuščeni vojašnici pri Banih (PD 10. 1. 2020). Zdi se, kot da bi imel ljudi za norca. (PD 16. 2. 2021) Zdaj pa je na vrsti svetniško vprašanje Valentine Repini na isto temo, uporaba opuščene vojašnice. Ta se kot mantra ponavlja brez jasnega in smiselnega načrta tistih, ki imajo škarje in platno v rokah, a z njimi ne znajo upravljati. Ali morda s tem samo preusmerjajo pozornost javnosti od drugih zahtevnejših problemov, ki tarejo javno upravo. Naj razume, kdor more, takšno politiko, ki ne dela za ljudi, temveč za posameznike in njihove osebne interese. Kot je bilo vidno pri prostorskem načrtovanju graditve novega naselja v tej opuščeni vojašnici, kjer ne bi služila krajevna podjetja, ampak izbrani veliki gradbeni koncerni. Vedno bolj je vidna nemoč tistih, ki bi radi kaj dobrega, smiselnega in poštenega naredili za ljudi, a prevladuje oblast interesa pokvarjene politike, ki te načrte preprečuje. Posledično se to odraža na volitvah, ko vedno manj ljudi zahaja na volišča, ker preprosto nimajo več zaupanja v takšno politiko. To vidno nespoštovanje zakonov in mednarodnih pogodb, s kršenjem pravic slovenskega človeka, postaja še posebno za mlade že nevzdržno. Ob robu dodajam še, da vladni načrti za zgraditev centra za ilegale migrante leta 1998 pri Banih so zbudili veliko zanimanja novinarjev Primorskega dnevnika, o katerem so veliko in objektivno poročali; bili pa so tudi takšni, ki so pisali po strankarskih direktivah in v sozvočju s takratno vladno politiko, kar je vzbudilo burno polemiko. Takrat sem se spraševal, kaj mi narekuje modrost, nadaljevati ali prekiniti neplodno polemiko: spoznal sem, da ni modro vztrajati pri prepričevanju prepričanih. Naj povzamem še, kar je objavil Naš vestnik (marec 1999 – *Postna iskrica*). “V podružnični skupnosti pri Banih bi moralo biti pepelenje na prvo postno nedeljo. Ker župnik pred sv. mašo v zakristiji na Opčinah ni našel pepela, ki je bil pripravljen za Bane, je obred pepelenja odpadel. Obred pepelenja je žal odpadel, ker ni bilo pepela. Sicer pa so vam Banovcem v zadnjem času stresli na glavo toliko pepela, da ga za letos res ne rabite več. Naj si ga natresejo na glavo tisti, ki so vas po časopisih in drugih medijih imeli za grešne kozle, nestrpneže in rasiste”. (Ej) **Pavel Vidau**

v raznih ustanovah, na Dunaju kot poslanec in kot predsednik Komisije za pogozdovanje Krasa (1882–1914), se je pričelo novo poglavlje te vasi, odmaknjene od glavnih poti, ki so povezovale zaledje s pristaniščem v Trstu. Ko so odločali s kakšnim drevjem pogozdovati Kras, so se gozdni izvedenci tedanje monarhije zbrali septembra leta 1880 na tej posesti pri Banih in od tu nadaljevali ogled golega kamnitega Krasa. Vas se Josepha Burgstallerja spominja tudi po njegovi dobrohotnosti. Marsikateremu otroku v vasi je bil skupaj z ženo za krstnega botra. Obenem je dal domačemu prebivalstvu delo na tej posesti in pri pogozdovanju Krasa. S tem so prišli ljudje do zaslužka, da so lahko nahranili lačna usta v družini. Ker ni imel potomcev, se je po njegovi smrti leta 1914 vse spremenilo. Najprej si je avstro-ogrska vojska leta 1916 prilastila posest in zgradila barake za počivališče vojakov, ki so prihajali na oddih s soške fronte. Po propadu avstro-ogrske monarhije se je pa italijanska vojska polastila tega območja in leta 1933 zgradila vojašnico, ki je pozneje služila tudi nemški vojski (1943–1945) in po končani drugi svetovni vojni še zavezniškim četam, do ponovnega prihoda italijanske vojske leta 1954. Po spremenjenih razmerah v svetu se je masikatera vojašnica v Italiji izpraznila; ena izmed teh tudi pri Banih,

kaj bi bilo treba narediti, da bi smiselno ovrednotili ta obširni prostor v korist krajanom in širši skupnosti. Tega srečanja so se udeležili še predsenca jus – Bani Neva Hussu, predsednica SKD Grad, Norma Križmančič, Valter Magagnato in arhitektka Sara Carciotti. Povedati je treba, da je pred tem, ko je vojska leta 1995 zapustila vojašnico Monte Cimone pri Banih, izgledalo, da bo še dolgo tu ostala; saj so komaj obnovili kritino na strehah in z novo opremo posodobili kuhinjo. Danes je vse to izropana ruševina, s podrtimi strehami, razbitimi okni in uničeno notranjostjo zgradb, ki nemo pričajo o nemarnem ravnanju odgovornih z denarjem davkoplačevalcev. Kmalu po odhodu vojakov so bili podani smiselni predlogi, kako izkoristiti ta obširni prostor z zgradbami in notranjo opremo še v dobrem stanju. Samoiniciativni odbor vaške skupnosti je predlagal: dom za ostarele, ureditev poti za rekreacijo, objekte za športne dejavnosti, otroške jasli, naravoslovni muzej in podelitev nekaj zemljišča okrog cerkvice sv. Florijana za potrebe pri vzdrževalnih delih tega sakralnega objekta. Vse te predloge so pristojni preslišali in pustili, da čas naredi svoje ob pomoči vandalov s pospešenim uničevanjem vsega, kar se je dalo, tudi s požigi. Prvi odzivi države so prišli meseca avgusta 1998 (v času počitnic), ko je tedanja vlada načrtovala gradnjo centra za ilegalne priseljence na

Dogajanje s tem centrom za ilegalne priseljence se je preselilo tudi v rimski senat s pisnim vprašanjem senatorja Severne lige Luciana Gasperinija (PD – Primorski dnevnik – 27. 1. 1999). Ob vidnem nasprotovanju širšega dela prebivalstva vzhodnokraških vasi takšnemu centru je bil ta načrt umaknjen. Leta 2001 se je pojavil drugi načrt za uporabo te opuščene vojašnice. Ta je predvideval pesjak in območje za sprehajanje s psi, prostor za mačke in pokopališče za živali. Projekt je predvideval tudi izgradnjo poletnih otroških jasli, namenjenih ženskemu osebju raziskovalnega centra na Padričah, odseka naravoslovnega muzeja, ki bi na 200 kvadratnih metrih prikazal značilnost kraškega okolja, pa še dnevnega centra za priletne in obnovo cerkvice sv. Florijana (PD 21. 6. 2001). Težko

konec zamolčevanja padlih vaščanov v prvi svetovni vojni, kar je spodbudilo tudi druge vasi na vzhodnem Krasu, da so postavile spominska obeležja svojim padlim v prvi svetovni vojni. Julija 2009 se je pojavil nov prostorski regulacijski načrt, ki je za opuščeno vojašnico Monte Cimone predvideval pravo novo naselje z gradnjo stanovanjskih hiš za okrog 1000 prebivalcev (PD 8. 7. 2009), po drugi strani pa občutno znižal zazidljivost na zemljiščih domačinov oziroma celo prepovedal gradnjo. Ta regulacijski načrt je imel velik odmev v tisku; tako najdemo članek v Novem glasu 30. 7. 2009 z naslovom *Regulacijski načrt in transparentnost*, pogovor z občinskim svetnikom Igorjem Švabom. V članku je citat: “Nove gradnje bodo prizadele zlasti Bane, kjer se na območju nekdanjih kasarn predvideva izgradnja rezidenčnega

cerkveci, kar je povzročilo strah banovskih vernikov, da bi ogenj zajel še cerkvico. Po tem požaru je bilo kar nekaj dela za odstranitev ožganega tramovja in strešnikov ter drugega materiala, ki je padel na dvorišče pred cerkvico. (PD 28. junij 2018) Župan Dipiazza je namignil v mikrofoni novinarja deželnega sedeža RAI, da je opuščena vojašnica Monte Cimone pri Banih primerna za zbirni center migrantov; to so vaščani zavrnili in predložili načrt, ki ga je izdelala v svoji magistrski nalogi arhitektka Sara Carciotti. Kot je povedala, možnosti za razvoj tega obširnega območja je ogromno: “Po mojem mnenju gre za kraj, ki govori, ki nekaj sporoča, samo prisluhniti mu je treba”. To je idealen prostor za gojenje kulturnih in športnih dejavnosti, pa seveda prostor za vaščane in hkrati za mestne prebivalce. Proti

Zadnji pozdrav dragemu duhovniku

V Laškem smo se poslovili od don Renza Boscarola

V soboto, 13. marca, smo se v Ronkah v cerkvi sv. Lovrenca s pogrebno mašo, ki jo je popoldan ob somaševanju duhovnikov daroval goriški nadškof msgr. Carlo Maria Redaelli, poslovili od don Renza Boscarola, duhovnika, časnika, kulturnika in "človeka II. vatikanskega koncila", ki je imel rad tudi nas Slovence.

Ob strogem spoštovanju pravil, ki jih narekuje sedanja pandemija, smo se od pokojnega don Renza spoštljivo poslovili vsi tisti, ki smo ga imeli radi, kot je on imel rad nas. Bilo nas je veliko, pri maši seveda malo, kot to zahtevajo pravila varnostnih razdalj, pa od njega poslovili že prej. Vrste vernikov in prijateljev pokojnega don Renza so se

vile že od ranih ur pred krsto, ki je bila pred oltarjem v cerkvi sv. Lovrenca. Ob goriškem nadškofu msgr. Carlu Marii Redaelliju sta bila dekan don Paolo Zuttion in kaplan Mirko Franetovich, somaševali pa so še duhovniki msgr. Armando Zorzin, don Sergio Ambrosi, don Luigi Fontanot, don Giorgio Giordani, don Pierpaolo Soranzio, don

Ignazio Sudoso, don Giovanni Sponton, don Vasile Šoptea, p. Renato Ellero in don Umberto Bottacin. Med homilijo je goriški nadškof poudaril predvsem dejstvo, da je don Renzo Boscarol ljubil, imel rad ljudi, kot je tudi povedal, da se je dobesedno razdajal. Povedal je še, da se je don Renzo Boscarol v svoji oporoki označil kot "človeka iz Laškega in Bizjaka, a predvsem državljana sveta". Škof je spomnil tudi na mnoge talente, ki jih je don Renzo v življenju s pridom uporabljal pri duhovniškem delu, predvsem pa pri srečevanju z ljudmi. Med mašo je v slovenščini prebral toplo misel o don Renzu in prošnjo zanj inž. Karlo Mučič. Dragemu župniku in prijatelju se je zahvalil za veliko pozornost, ki jo je vedno izkazoval slovenskim vernikom in ljudem. Peta pogrebna maša je bila

foto Il Goriziano

v italijanskem jeziku, poleg slovenščine pa se je med bogoslužjem slišala tudi furlanščina. Ob koncu pogrebne maše so se od don Renza Boscarola poslovili predstavnik pastoralnega sveta župnije iz Ronk Alessandro Pierobon, župan Livio Vecchiet, v imenu časnikaških kolegov pa predsednik Časnikarske zbornice FJK Cristiano Degano. Po maši je skromen pogrebni sprevod pospremil truplo don Renza Boscarola na

tamkajšnje pokopališče, na katerem bo odslej počival v družbi krajevnih duhovnikov. Morda je najlepše besede o don Renzu izrekel časnikaški kolega Salvatore Ferrara, ki je zadnja leta v župniji in drugod veliko sodeloval z njim: "Bil je duhovnik za ljudi in med ljudmi." To se je tudi poznalo na sicer številčno skromnem pogrebu, a predvsem v velikem številu ljudi, ki so se prišli pokloniti v cerkev izjemnemu duhovniku in moliti zanj.

JUP

foto Il Goriziano

Stanje na slovenskem "političnem bojišču"

Težak poraz leveice v veliki, spodleteli brutalni ofenzivi proti tretji Janševi vladi

Dobro leto smo bili priča veliki brutalni ofenzivi proti tretji Janševi vladi, brez izbire sredstev; močno so le-to podpirali dominantni mediji, vključno z javno RTV SLO. In to v okoliščinah, ko si je levica v svoji nesposobnosti sama sesula svojo vlado v enem najbolj kritičnih trenutkov za narod po drugi svetovni vojni. Naj omenim le nekaj najbolj kričočih epizod navedene ofenzive. Začelo se je s tem, da so Janšo in njegovo vlado obrekovali "intelektualci" (DNS, Forum75, Boris A. Novak idr.) in poskušali spodkopavati dve sredinski koalicijski stranki (SMC, DESUS) že v času, ko so se dogovarjale za novo koalicijo, še bolj pa potem, ko so stopile vanjo. Sledilo je javno linčanje njihovih neposlušnih poslancev z izdajalci, vključno s poslancem italijanske narodnosti, tudi z uličnimi lepaki, ker očitno niso bili pripravljeni zabosti nož v hrbet Janši kar na ukaz leveice. Še več, obrekovanja in grožnje so se razširile celo na zdravstvene delavce, ki so nosili največja tveganja in bremena v zvezi s pandemijo in vzornu sodelovali z vlado. Ko to ni pomagalo, so sledili celo poskusi kupovanja poslancev. Pa tožarjenje Janše v tujini, še zlasti potem ko je brutalna ofenziva spodletela in se je bližal čas predsedovanja Slovenije EU. Kot se je to brezuspešno dogajalo že pred prvim slovenskim predsedovanjem, a je bila Slovenija zaradi uspešnega vodenja EU celo pohvaljena.

Napade na vlado so spremljali več mesecev trajajoči nezakoniti petkovi protesti, polni sovražnega govora, ogabnih parol, lepakov in transparentov, z javnim zažiganjem lutk pomladnih politikov, brcanjem žoge z vrisano Janševo glavo in celo z grožnjami z ubojem Janše, Hojsa itn., kar je na trenutke spominjalo na pravo poulično drhal. Zgodila sta se interpelacija in poskus politične likvidacije neustrašnega in samozaveznega ministra Počivalška ter, žal, uspeši surovi politični obračun s prav tako pokončno Aleksandro Pivec. Pravi, pravcati zdrsi levičarske politične kulture do dna in še globlje. Vse to se je potem neslavno končalo s propadom konstruktivno nezaupnico oziroma veliko polomijo, tako za akterje globoke države, ki se skrbno skrivajo pred očmi javnosti, kot tudi za njihove operativce na odprti politični sceni. Kljub temu bolečemu porazu pa očitno vojna še ni končana. Kajti sprijena slovenska tranzicijska levica je v zadnjem času s pritlehnim in lažnim tožarjenjem Janševe vlade spopad prenesla tudi na evropski politični parket, računajoč na pomoč svojih bruselskih somišljenikov. Vendar je Janša na veliko osuplost obrekovalcev pograbil to priložnost z obema rokama, da bi tako tudi pred širšo evropsko javnostjo lahko razgrnil pošasten levičarski monopol nad razgrabljenimi vzvodi realne družbene

moči, kot so kapital, mediji, represivni organi, civilna družba idr., ki dušijo mlado, ranljivo in opotekajočo se slovensko demokracijo. Končno imajo tuje države v Sloveniji tudi svoja predstavništva, ki spremljajo dogajanje in o tem poročajo svojim maticam. Tako se tudi to tožarjenje utegne obrniti proti levici, ker ima laž kratke noge. **Pogled na nekatere razbitine na bojišču propadle velike ofenzive**

Marjan Šarec

Pozornost vzbujajo najprej štirje veliki poraženci, ko v vrsti skoraj obredno prikorakajo pred njim še vedno zelo naklonjene žaromete in poskušajo zmanjševati pomen doživetega poraza. Bojanu Požarju so se, očitno, tako zasmilili, da jih je ljubkovalno poimenoval kar s "politimi cucki". Tako namreč tudi delujejo. S političnim diletantom Šarcem na čelu, ki je, ne da bi se tega zavedal, nič manj kot zabil žebelj kar v krsto svoje, leve vladajoče koalicije, potisnil s tem svoje koalicijske partnerje v drek in

mu poraz gleda kar z obraza. Mesec pa tako in tako kar naprej sanjari o komunizmu ter bi bil čas, da bi mu kdo povedal, da je v Evropi povsod propadel, drugje po svetu (Venezuela idr.) pa ravno kar propada ob milijonih beguncev ali pa se spreminja v državni kapitalizem pod komando partije (Kitajska), s polnimi zapori in prevzgaljišči politično ali versko problematičnih državljanov. Bratuškova s svojim dometom in svojo

ki so vsi po vrsti potonili, še preden so začeli. V oči bode tudi dejstvo, da je moral Kučan ravno na svoj 80. rojstni dan požreti enega svojih velikih političnih porazov in zraven tega še razpustiti svoj Forum 21, to razvpito masko globoke države. To bi lahko pomenilo, da ni več pravega interesa za to obliko družjenja. Kajti tajkuni imajo lahko Kučana še tako radi, a prav gotovo imajo še raje denar. In danes bogata državna korita niso več v rokah Kučana, zato se je bilo treba verjetno orientirati drugam. Tako se je imperij globoke države nekoliko zamajal, podgane so začele zapuščati barko in prestrašeni akterji globoke države so prek svojih poslušnih operativcev živčno vlekli poteze, ki so bile vnaprej obsojene na neuspeh. Janševa vlada pa je v eni največjih stisk Slovenije po drugi svetovni vojni prevzela v svoje roke krmilo zapuščene ladje, nastavila hrbet in se spopadla z novo nastalo katastrofalno situacijo. Na pljunke ni odgovarjala s protipljunki, ampak s trdim in odgovornim delom, in v tej drži vztraja še naprej ter si je, v očitno veliko razočaranje agresivne leveice, kljub številnim nujnim nepopularnim ukrepom, utrdila svoj položaj. Kajti SDS, čeprav stokratno popljudana, kar naprej trdno vodi v javnomnenjskih raziskavah, kar ji, s stisnjenimi zobmi, morajo priznati tudi agencije, ki pod pretvezo merjenja javnega mnenja le-to poskušajo ustvarjati. **Nekaj dolgoročnih posledic**

velike izgubljene bitke
Ena prvih posledic je v tem, da se je levica pred slovensko javnostjo razgalila v vsej svoji pritlehnosti in agresivnosti, izgubila s tem veliko svojega ugleda in bi to lahko drago plačala na naslednjih parlamentarnih volitvah. Kajti zapravila je priložnost, da bi se v veliki družbeni stiski predstavila kot zrela politična opcija, ki ji je splošno dobro pomembnejše od ozkih strankarskih interesov. Hkrati si je odtujila široke sloje slovenske družbe, zlasti popljudane sredinske stranke, brez katerih sama ne more sestaviti vlade. Pa ugledne osebnosti, zbrane okrog Katedrale svobode, Zbora za republiko, DNP, Cerkve idr., ki so se vsi javno in odločno postavili v bran vladi. Ne nazadnje si je levica z neprikritim sovraštvom do katoliške Cerkve odtujila tudi njeno verno občestvo, s številnimi množičnimi organizacijami in združenji. In če bi še uspel napovedan projekt sredinskega gibanja *Povežimo Slovenijo*, ki mu je po prvih anketah sodeč javnost naklonjena, bo polomija leveice kompletna. Tega se verjetno zavedajo tudi njeni zakulisni akterji, ki hitijo z napovedjo ustanovitve tudi lastne sredinske stranke, ki pa, po vsem, kar se je zgodilo, nimajo kaj več iskati v sredini. Zato mislim, da bo morala slovenska levica za kak mandat ali dva v vice, da se tam skesa in prečisti, če je sploh sposobna kake katarze.

Milan Gregorič

Pogled na razmere v matični domovini

Tudi na izrednem zasedanju EP brez dokazov o pritiskih na medije in o ogrožanju demokracije v Sloveniji!

V Sloveniji potekata dva procesa, ki pa imata oba politično obeležje in težnje. Vlada in njeni organi, zelo prizadevno in pošteno, pa tudi ljudje v zdravstvu, si prizadevajo za zajezitev epidemije virusov, zlasti s cepljenjem čim večjega števila prebivalcev, ki je najbolj uspešno in učinkovito preventivno dejanje. Ta humani akcija je zagotovo pogoj, da bi v Sloveniji morda do poletja dosegli od 50 do 60 odstotkov precepljenosti, s čimer bi bistveno omejili viruse ali pa jih celo zatrli. Za cepljenje so zdaj na voljo štiri različna cepiva – poleg prejšnjih treh tudi ameriško cepivo Johnson & Johnson, ki ga je za uporabo dovolila Evropska agencija za zdravila. Je tako učinkovito, da je za učinek dovolj en sam odmerek. Stremljenju po cepljenju nasprotuje naraščajoča ravnodušnost mnogih ljudi, ki so jih psihološko strle omejitve in prepovedi, sprejete v enem letu, kolikor je preteklo od odkritja virusa covid-19 v Sloveniji. Najbolj pa boj proti virusom covida-19 ter novih različic okužb, ki so jih ugotovili v Angliji, Afriki, Braziliji in morda še kje, ovirajo tisti del slovenske politike, ki, denimo, ščuva ljudi, naj ne uporabljajo zaščitnih mask, in se sploh obnaša tako, kot da v Sloveniji ni virusov in so okužbe izmišljotina vlade, še najbolj pa Janeza Janšea. V politiki se je pa zgodilo

več pomembnih novosti. Štirje poslanci stranke Desus oziroma upokojenske stranke so se uprli predsedniku Karlu Erjavcu, zato je ta odstopil z mesta predsednika te stranke in tudi izstopil iz njenega članstva. Domnevno je Karl Erjavec dobil novo zaposlitev v nekem donosnem zasebnem podjetju. Poslanska skupina stranke Desus pa naj bi tudi v prihodnje ostala v opoziciji. Formalno neznane sile, ki poskušajo odstaviti (zrušiti) sedanjost vlado, so poskušale povzročiti razkol v Stranki modernega centra in odstraniti njenega predsednika Zdravka Počivalška. Toda poskus ni uspel, tako da Zdravko Počivalšek ostaja na svojem položaju, Stranka modernega centra pa del vladne koalicije. Nenavadno stanje pa je v državnem zboru, kjer skoraj neprekinjeno potekajo zasedanja njenih organov, ki jih zahtevajo opozicijske stranke. Te glasujejo proti slehernemu ukrepu ali potezi vlade z namenom, da bi jo čim bolj ovirale pri njenem delovanju. Opozicija je tudi dosegla sklep, da bodo v prihodnjih dneh ali tednih kar trije ministri zdajšnje vlade morali odgovorjati na obtožbe o “slabem in škodljivem delovanju”. Opozicijske stranke doslej niso podprle niti enega ukrepa ali predloga vlade Janeza Janšea. Razblinila pa so se pričakovanja, da bodo na izrednem zasedanju

Evropskega parlamenta sprejeli obtožbe dela slovenske opozicije in skupine evropskih socialistov, da slovenska vlada, zlasti pa premier Janez Janša, izvaja pritiske na medije in časnikarje in nasploh ogroža demokracijo v Sloveniji. Nekateri poslanci iz drugih držav, ki ne poznajo razmer na Slovenskem in se niso niti potrudili, da bi jih spoznali, so sicer navajali, “da so obtožbe,

Janez Janša

ki prihajajo iz Slovenije, resnične”, toda niso navedli nobenega dokaza. Pritrjevali so le trditvam Tanje Fajon in njenim poslanskim somišljenicam oziroma somišljenikom, “da je v Sloveniji ogrožena parlamentarna demokracija, ker vlada z Janezom Janšo uvaja diktaturo.” Evropska poslanka Romana Tomc iz SDS pa je v dolgem in izčrpnem pogovoru na televiziji Nova24TV povedala, kaj se je dogajalo v zakulisju

zasedanju Evropskega parlamenta. Sicer pa bosta na trditve o pritiskih na medije in o ogrožanju demokracije v Sloveniji, kot pričakujejo, kmalu odgovorila premier Janez Janša in prof. dr. Vasko Simoniti, minister za kulturo. Obiskala naj bi evropske ustanove v Bruslju. V kroniki običajnega dogajanja in življenja je pa več aktualnih novosti. Prvi slovenski zunanji minister, sociolog in publicist prof. dr. Dimitrij Rupel je izdal

novo knjigo z naslovom *Nepozabnosti in o aktualnem družbenopolitičnem dogajanju v Sloveniji, Evropi in svetu*. Po njegovem mnenju bo prva prednostna naloga slovenskega predsedovanja Svetu Evropske unije pomiritev med zahodnim in vzhodnim delom Evrope. V nekem poglavju svoje knjige pa navaja: “Imena osamosvojiteljev Slovenije so znana, pridobitelji pa so skrbeli za svoje premoženje in za dobre službe v bankah, v tujini, državnih podjetjih. Vsi imajo boljše plače, slovenski ministri ali predsedniki.” Mednarodno cenjena pravica dr. Verica Trstenjak je na spletni strani Siol.net objavila naslednji zapis: “Spoštovani vsi, mediji, politiki, sodniki. Vaše delo je delati v dobro pravne države, ne pa ščititi interesov posameznikov. To je vaša odgovornost do državljanek in državljanov, do malega in velikega človeka, do vseh, ki delajo za Slovenijo. To je vaša odgovornost do pravne države in domovine! Samo tako bomo ohranili našo domovino kot demokratično državo, katere temelj je pravna država.” Odmeva novica je ta, da je akademik Janko Kos izstopil iz Društva slovenskih pisateljev. To je storil iz protesta, ker je društvo sklenilo, da ne bo sodelovalo na dogodkih ob 30. obletnici nove države Slovenije. Morda pa je v zadnjem času najbolj odmevala novica, da je celjska

škofija po dveh letih in pol pričakovanja dobila novega škofa. Papež Frančišek je na to mesto imenoval Maksimilijana Matjaža, dosedanjega profesorja biblične teologije na Teološki fakulteti v Ljubljani in predstojnika zavoda Slovensko biblično gibanje. Rodil se je leta 1963 v Črni na Koroškem. Papež Frančišek je z imenovanjem novega škofa “razblinil špekulacije o ponovnem združevanju slovenskih škofij.” Po kanonskem pravu mora novi škof po dnevu imenovanja, to pa je bilo 5. marca, v treh mesecih sprejeti škofijo v posest. To se bo zgodilo konec meseca maja. V slovenskem katoliškem tedniku Družina so zapisali, “da je ob imenovanju novega škofa veselje v Celju neizmerno.” Duhovnik, pisatelj in politični analitik Branko Cestnik je zapisal: “Po dveh letih in pol smo v Celju dočakali škofa. Bili smo že zaskrbljeni, ker škofa ni bilo, iz Vatikana pa samo tišina in molk. Zdaj pa se je zgodil ta srečni dan. Škofija brez škofa je kot družina brez očeta, s škofom pa škofija zacveti in se poživlji.” Morda kot razvedrilo ali pa v veselje sporočam, da so v zvoniku cerkve sv. Kancijana in tovarišev mučencev v Kranju začeli odzvanjati zvonovi s sakralnimi in posvetnimi melodijami. Ustvarja jih deset bronastih zvonov.

Marijan Drobež

V okviru evropskega projekta VIPava

Reki Vipavi želijo vrniti nekdanjo podobo

Pri naselju Dolenje pri Ajdovščini je na območju nekdanjega okljuka načrtovana sonaravna ureditev stranskega rokava Vipave v okviru evropskega projekta VIPava. Reki želijo vrniti nekdanjo podobo in tako v prihodnje omogočiti poplavno varnost okoliških prebivalcev. Ob tem bodo na tem območju izboljšali tudi življenjsko okolje vidre. Cilj projekta VIPava je izboljšati ali obnoviti habitate ključnih, kvalifikacijskih vrst živali. Ena od teh vrst je vidra, je za STA povedala vodja projekta Nastja Pajk. V okviru tega projekta je njeno dolgoročno varstvo načrtovano predvsem s posrednimi ukrepi, torej izboljšanja njenega prehranjevalnega habitata, saj ribe predstavljajo večino njene prehrane. Reka Vipava je bila v osemdesetih letih prejšnjega

stoletja precej regulirana, tedaj je izgubila večino svojih okljkov in stranskih rokavov, močno so s tem osiromašili tudi vodno in obrežno vegetacijo ter degradirali strukturo rečnega dna. Hkrati so na celotni dolžini reke zgradili vrsto pregrad, kar je imelo negativen vpliv predvsem na ribe, saj jim le-te preprečujejo migracijo. Eden od ukrepov, namenjen izboljšanju vidrinega habitata, je načrtovana sanacija štirih pregrad v zgornjem toku reke Vipave. Preoblikovane bodo na način, ki bo ribam omogočal prehod. “Na vtoku v Novakovo mlinščico, ki je ostanek nekdanje struge reke Vipave, bodo zgradili prodni zadrževalnik. Vtok v rokav je reguliran preko sistema zapornic, ki zdaj ne delujejo. Posledično se ob visokih vodah dogaja, da prihaja v

začetnem delu mlinščice do zasutja struge mlinščice z naplavinami do te mere, da se prekine dotok vode v strugo. Obnovili bomo tudi sistem zapornic,” je povedala Pajkova.

Pri naselju Dolenje je na območju nekdanjega okljuka reke načrtovana sonaravna ureditev stranskega rokava. Trasa zaradi zakonskih omejitev ni načrtovana točno po nekdanji trasi okljuka reke Vipave, saj se je tam Vipava

preveč približala cesti. Rokav bo vseboval več struktur, ki bodo namenjene predvsem skrivanju in odraščanju ribjih mladice, v njem bodo svoje mesto našle tudi številne dvoživke in plazilci.

“Pri tem bi radi poudarili, da pri posegu ne gre za prestavljanje glavne struge Vipave. Reka bo tekla dalje neovirano po sedanjih strugi, le del vode bo preusmerjen v stranski rokav, ki se bo po približno 180 metrih

ponovno priključil glavni strugi,” je še pojasnila Pajkova. Z izboljšanjem okolja se bo povečalo število rib in posledično bo več hrane za vidre. Nobeden od ukrepov

Projekta VIPava ne vključuje aktivnega naseljevanja vider, saj je v Vipavski dolini že prisotna naravno, tako da bi z vnašanjem tujih osebkov zagotovo naredili več škode kot koristi. Rokav bo imel skupno dolžino 175 metrov,

pet odsekov in prodni zadrževalnik. Drug večji gradbeni ukrep v sklopu projekta VIPava, ki se je končal lani, pa je sonaravna ureditev vtoka v okljuk Vipave pri Brjah ter izkop dveh večjih mlak za mrestitev laške žabe. Sam okljuk Vipave pri Brjah je ostanek stare struge Vipave, ki so ga pri regulaciji enostavno odrezali, ko so strugo izravnali. Za razliko od okljuka pri Dolenjah tega niso zasuli, temveč je ostal delno pretočen predvsem ob visokih vodah. Vodilni partner projekta VIPava je Zavod za ribištvo Slovenije. Vrednost projekta je 3,3 milijona evrov, sofinanciran pa bo z državnimi sredstvi in iz evropskega sklada za regionalni razvoj. Poleg urejanja stranskega rokava reke Vipave v Dolenjah bo urejena tudi pot vzdolž reke, od Vipave pa vse tja do Mirna.

Stopil bom v spovednico

Jezusovo bistvo živi v odnosu do nas

Sodobnemu človeku, še zlasti tistemu, ki ima malo vedenja o Bogu, kot smo ga navajeni, mu je govorjenje o Bogu postalo nerazumljivo in neverodostojno. Prav zato je v naši kulturi, kot tudi v našem pogovornem jeziku, "Bog umrl". Ime Boga smo izpraznili in ga tudi razvrednotili. Delček krivde je tudi v tem, da je bil Bog velikokrat napisan na bojnih praporih, pa tudi izdan v razni politični propagandi in oblastniških interesih. Kljub temu pa je ostalo pri vsem "razvrednotenju Boga pri sodobnem človeku" mesto, ko Bog zopet dobi svoj smisel, to je v Jezusovi osebi. "Četudi bi ves svet ležal v senci 'Božje smrti', je v Kristusu Bog doživet, kot živi Bog. Svet ima smisel samo zato, ker je po njem hodil Jezus iz Nazareta!" piše teolog Bonhoffer. Apostol Pavel pa dopolni: "Spoznati hočemo samo Kristusa, in to

križanega." (Fil 3,8) Tomaž Akvinski še doda: "Jezusovo pravo bistvo živi v odnosu z nami in do nas!"

Prav na to Tomaževu trditev bi se rad naslonil. Kakšno je moje pravo bistvo v odnosu do Kristusa? Je mogoče Kristus zame neka oseba, ki je živel in svoje življenje končala na križu? Če mi je samo to, potem je moj odnos do Njega zelo ohlapen. Če pa naredim pri sebi korak

naprej, v bistvo Jezusovega poslanstva, potem spoznam, da mi je potreben in blizu tudi danes, kljub vsem tehničnim in znanstvenim napredkom. Skozi to Božjo bližino in Božjo navzočnost se ponižam in stopim v spovednico. Če tega nisem odkril, bo to znatno težje, kot dejansko je. Iskati v sebi osebno resnico, resnico takšno, kakršen sem, ne resnico, ki bi jo rad imel in iz nje živel. Hrvaški teolog Miroslav Volf nas vzpodbuja: "Resnica vas bo osvobodila, pravi Jezus. Zakaj nas bo osvobodila? Osvobodila nas bo zato, da bomo živeli v resnici in bomo tako samozatajevalne priče resnice, namesto da proizvajamo svoje lastne resnice in jih vsiljujemo drugim." Treba se je zavedati, v kakšno slepo ulico sta nas pripeljala pretirani individualizem in aktivizem. Tudi naše bivanje

je v veliki meri odvisno od naše okolice, predvsem od ljudi, ki so ob nas. Kot dediči moderne dobe moramo priti do spoznanja, da staro spoznanje "Sem to, kar iz sebe naredim" dopolnim s "Sem enkrat človek s poklicanostjo, da prejete darove sprejem in jih razvijem in uporabim za obogatitev skupnosti, ki ji pripadam!" Nisem soodgovoren pred Bogom samo zase, ampak tudi za skupnost, ki ji pripadam! To je spoznanje, ki ga kristjani velikokrat preziramo ali celo nanje pozabljamo. To je moja osebna pot, ki nas vodi do križa, ki nam daje upanje, v odpuščanje in osebno spreobrnjenje. Ponižati se in stopiti v spovednico ni naša sramota, ampak naše herojsko dejanje, ker s tem priznamo, da naš Bog živi in da je nam vsem, še zlasti osebno meni, tudi danes potreben.

Ambrož Kodelja

MOLITEV PO SPOVEDI

A. K.

Zahvaljujem se ti Oče,
ljubitelj človeškega rodu,
ker v svoji dobroti
nisi hotel moje pogube.
Prebudil si me iz dremavosti
in mi pokazal pot do spovednice.
Prišel sem k tebi Gospod
kot bolnik k zdravniku,
kot lačni, iščoč hrano, ki nasiti,
kot žejen k izviru žive vode,
kot ponižan po blagoslov.
Pokleknil sem pred te
kot grešnik k svojemu Odrešeniku.
Ti si moja rešitev in moj Odrešenik.
Ti mi vračaš živo vodo upanja,
tolažbo v gotovost bivanja,
moč v vsakdanjih težavah
in vlivaš veselje v moje srce.
Pomagaj mi, da bom svojo voljo
izročal v Tvoje roke in
delal po Tvojih namigih.
Podpiraj mojo šibkost,
daj mi dar trdnosti,
da bom pred Teboj in v svetu
trden in neomajen
oznanjeval Tvojo dobroto.

Vanja Dujc je prejemnik nagrade Olio Nuovo za leto 2021

Ni skrivnosti pri pridelavi oljke, le dobra kmetijska praksa

Vanja Dujc je pred dnevi prejel nagrado Olio Nuovo za najboljšo oljčno olje severne poloble leta 2021. Za pridelavo kakovostnega oljčnega olja ni posebnih skrivnosti, je za STA povedal nagradjeni oljkar. Pomembna sta sicer ugodna lega in sortni izbor, od tu naprej pa gre za čisto običajno dobro kmetijsko prakso. Dujčevi so sicer že od leta 2003, ko so začeli resneje nastopati na trgu, skoraj vsako leto osvojili kakšno priznanje. Najnovejša mednarodna nagrada pa ni pomembna le zanj: "Vsaka nagrada pripomore k temu, da utrdimo svoj ugled dobre

pridelovalke visoko kakovostnih oljčnih olj," je povedal Dujc. Dodal je, da pred 20 leti nihče ni vedel niti tega, da v Sloveniji pridelujejo oljčno olje, zdaj pa vsi večji poznavalci vedo, da je Slovenija sicer majhna pridelovalka, vendar so njena oljčna olja odlična. Na Maliji v občini Izola imajo Dujčevi okoli 1200 dreves, iz katerih v normalni letini pridelajo okoli 20 ton plodov; iz teh naredijo v povprečju 3000 litrov olja. V lanske rekordni letini so pridelali 30 ton plodov, iz katerih so nato pridobili 3300 litrov olja. Poleg ugodne lege – teren mora viseti, da ni zamakanja, obenem pa mora biti dovolj vetrovno – in ugodnega

sortnega izbora posebnih skrivnosti po Dujčevih besedah ni, pač pa gre za

dobro kmetijsko prakso. Ta vključuje pravilno obrezovanje oljk, njihovo gnojenje, pravočasno

nadziranje pojava oljčne muhe ter primeren čas obiranja plodov. Če želimo

imeti olja z intenzivnim okusom in vonjem, je treba zgodaj pobirati in seveda na ta račun žrtvovati tudi del

pridelka," je poudaril. Na zakonodajni ravni, zlasti glede uporabe zaščite pred škodljivci, se Dujcu zdi, da se je slovenska kmetijska politika bolj prilagodila srednjeevropskim državam, manj pa sredozemskim, zaradi česar so pridelovalci oljčnega olja nekoliko zanemarjeni. Dujčeva želja je, da bi za oljkarje v Sloveniji veljala popolnoma enaka pravila kot za ostale sredozemske države, vsaj kar se tiče same oljke. To pomeni, da bi lahko registrirali vsa zaščitna sredstva, ki so registrirana v sosednjih državah, ter da bi bila ta sredstva nato tudi dostopna v prodaji. V slovenski Istri je okoli 2500

hektarjev oljčnih nasadov in okoli 900.000 dreves. Brez jamstva za njihovo ustrezno zaščito bi se vse lahko slabo končalo, predvsem v smislu izpada pridelka in njegove kakovosti, je opozoril nagradjeni oljkar. Ob tem je poudaril še vprašanje cene kakovostnega olja. "Dva evra nas stane samo steklenica z etiketo, po taki ceni pa je zunaj že olje iz tujine," je dejal. Kmetijsko svetovalna služba je že pred leti ugotovila, da stroški pridelave oljčnega olja do trenutka, ko je olje v sodu, znašajo okoli 11 evrov na kilogram, potem pa so tu še stroški certificiranja, stekleničenja, logistike in podobno, je navedel Dujc.

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednica Franka Žgavec
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385
Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst,
tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail zadruga.gm@gmail.com
www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa Veneto S.r.l., Sede legale: Via Saint Jean 64 Fontafredda - PN,
Sede operativa: Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, Cod fisc e P. Iva IT01882960931
tel. 0499960021 - faks 049 9960022; e-mail: info@centrostampaveneto.com, spletna stran: www.centrostampaveneto.com

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 61 H 0892812400013000730643, SWIFT ali BIC koda: CCRIT2T2V00
naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: tel. št. 0039 0481 533177 - e-mail gorica@noviglas.eu

Jamčenje zasebnih podatkov: v skladu s 13. členom Uredbe EU 2016/679 in z zakonskim odlokom 101/2018 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Celotno besedilo je na razpolago na spletni strani www.noviglas.eu v poglavju "Varstvo podatkov". Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh. Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC. Izdajanje našega tednika Novega glasa podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Dežela Furlanija Julijska krajina po DZ št. 26/2007.

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek za založništvo po zakonu št. 198/2016 in zakonskem odloku

70/2017 (prej zakon št. 250/1990). Novi glas prejema javna sredstva za medije.

Novi glas je kot član združenja FISC tudi v inštitutu IAP (Istituto dell'Autodisciplina Pubblicitaria) in spoštuje njegov kodeks.

To številko smo poslali v tisk v ponedeljek, 15. marca 2021, ob 14. uri

NOVI
GLAS

Naturopatski nasveti (330)

Erika Brajnik

Wild Oat (divji oves ali stoklasa)

Wild Oat je cvetna esenca odločanja in spremembe. Potrebujemo jo, ko se ne moremo odločiti, v katero šolo bi se vpisali, ko vemo, da potrebujemo spremembo na poslovnem področju, a se nikakor ne moremo odločiti, da bi naredili prvi korak do spremembe in poiskali nove možnosti. Vsakič, ko smo v dvomu, kako se odločiti, vzemimo esenco Wild Oat, saj nam bo pomagala pri odločitvi in okrepila se bo naša notranja gotovost. Če nas namreč odločanje spravlja v veliko stisko, nam to povzroča stres in zaradi tega izgubljammo veliko energije, lahko celo pride do izgorelosti in bolezni. Ta pa nas zagotovo prisili, da napravimo prvi korak na poti spremembe. Zato je najbolje, da to storimo prej. Zaradi tega je Wild Oat izjemno dragocena esenca, ker prepreči marsikatero nevšečnost. Pomaga otrokom in najstnikom pri odločanju ob vpisu v šolo, pokaže jim pot, tako da okrepi njihovega notranjega duha: tako bo njihov

korak do končnega cilja odločen in suveren! Na tak način zrastejo v močne posameznike, s katerimi svet težko manipulira.

POGOVOR Jernej Terpin, odbojkar

Naskok na Superligo so še sanje

Zmaga Agnelli Tipiesse Bergamo v italijanskem pokalu A2–A3 lige v odbojki nosi tudi močan slovenski pečat. V ekipi namreč igra tudi Slovenca Jernej Terpin in David Umek. 25-letni Števerjanec Terpin je bil v svoji ekipi tudi najzaslužnejši za prvo lovoriko v sezoni, saj so ga ob koncu tekme razglasili za najkoristnejšega igralca finala. Zmotili smo ga v soboto, ko se je s soigralci vozil na dolgo gostovanje v Lagonegro, kjer so v nedeljo igrali prvenstveno tekmo (in domačo ekipo premagali s 3 : 1). Pogovarjali smo se o komaj osvojenem pokalu, pa tudi o odbojškem prvenstvu v tem pandemičnem letu.

Po finalnih tekmah po navadi športniki v intervjuju takoj zatem povejo, da ne dosejajo še dobro, kaj so dosegli. Po dveh prespanih nočeh: ste zdaj dojele?

Zdaj sem končno spoznal, da smo zmagali in dosegli pomemben rezultat. Pri tem mislim tudi na osebni rezultat, ne samo ekipni. Po tekmi je bilo treba prespati in "preboleti" praznovanje. Včeraj (dan po tekmi, op. a.) je bil čuden dan, saj smo dan prej praznovali celo noč. Danes pa, ko smo se spet dobili na avtobusu, je opaziti, da so še živi občutki in vlada veselo razpoloženje. Zdaj smo veliko bolj sproščeni. Cel teden pred tekmo smo bili nekoliko napeti, pa tudi med samo tekmo. Takoj po tekmi imaš še toliko adrenalina, da se ne moreš zares sprostiti. Tudi ko greš spat, si mentalno še enkrat pogledaš prav vse akcije in trenutke tekme. Končno se lahko po dnevu ali dveh sprostiš in realiziraš, da si naredil lep rezultat. Tako da sem zdaj zelo zadovoljen.

Med drugim ste bili izbrani za najkoristnejšega igralca finalne tekme. Ste

pričakovali to nagrado?

Na začetku tekme sem si to zelo želel, ker verjamem, da je letošnja sezona ena mojih najboljših. V polfinalni tekmi sem tudi zmagal kot najboljši igralec in sem si zelo želel, da bi zmagal tudi v finalni, ki so jo predvajali po televizijskem kanalu RaiSport. Želel sem jo osvojiti tudi za vse, ki so me gledali in mi sledili od doma. Ko smo začeli igrati, sem videl, da smo prvi set igrali dobro, drugega tudi, v tretjem sem dosegel veliko število asov in sem nekako pričakoval nagrado. Mislim,

vedno težje igrati, ker ljudje pričakujejo, da boš zmagal. Že v torek (dva dni pred tekmo, op. a.) sem hotel izklopiti internetno povezavo na telefonu, ker so mi vsi pisali: "srečno", "zmagali boste", "verjamemo vate" ... Tudi to ustvari ogromno napetost, stalno razmišljaš o tej tekmi, da boš moral zmagati ... Zato sem komaj čakal, da bomo igrali, predvsem zaradi pristiska vseh ljudi, ki so mi pisali. Povrh vsega pa ob tem tudi pomisliš: kaj pa če izgubimo? Kaj pa če igram slabo?

da so to pričakovali tudi soigralci. Ko smo stali na odru za zmagovalce, so mi vsi govorili, da bom gotovo izbran jaz. Sam pa nisem hotel pomisliti na to, saj bi bil razočaran, če se to ne bi zgodilo. Na koncu ne morem reči, da je bila ta nagrada pravo presenečenje, sem pa z njo res zelo zadovoljen.

Omenili ste nekaj nervoze med tekmo. Je bilo težko igrati, ker ste veljali za favorita?

Gotovo. Ko si favorit, je

Ampak na koncu verjameš, da lahko gre dobro. Ko pa zmagaš, ne moreš biti bolj vesel kot tako.

Že celo sezono igrate pred praznimi tribunami. Kakšen je občutek?

Je nekoliko žalostno, saj sem prepričan, da sta publika in navijanje pomemben del športa. Mislim, da ti lahko da publika v določenih trenutkih tisto dodatno energijo. Predvsem ko gre slabo, jo zaslišiš, in ti da dodatno moč. Zato se mi zdi res škoda, da

je ni. Še bolj mi je žal, ker zmagujemo in smo prvi, saj bi imeli verjetno vedno polno dvorano.

Kako pa imate organizirane treninge v času epidemije?

Treniramo normalno. Zaradi covida-19 opravljamo brise dvakrat tedensko, vsak torek in petek zvečer. Treningi pa so povsem normalni, dvakrat na dan. Poleg igralcev so testirani vsi, ki sodijo v organizacijsko ekipo, tudi trenerji, fizioterapevti, zdravniki ... Tako lahko normalno treniramo in ne nosimo zaščitnih mask.

Kaj pa privatno življenje: zaradi epidemije imate verjetno veliko omejitev?

Lombardija je postala spet rdeča, prej je bila oranžna, še prej tudi rdeča ... Zaradi vseh vladnih odlokov tako ali tako ne moremo hoditi ven. Moji dnevi so zato kar monotoni: jutranji trening, vrnitev domov za kosilo, popoldne grem lahko v trgovino, potem se vrnem domov, spet na trening in domov, večerja in spanje. S soigralci pa se navadno družimo po tekmah.

Se vam zdi, da ta pandemijska situacija vpliva tudi na prvenstvo?

Gotovo. Po moje je to vplivalo tudi na sam Pokal Italije. Taranto, ki je bil eden od favoritov, je imel pozitivne primere v ekipi dan ali dva pred četrtfinalno tekmo pokala, tako da pozitivni odbojkarji niso mogli igrati in so izgubili tekmo, saj so igrali v okrnjeni postavi. Pa tudi ko dva ali tri tedne ne igraš zaradi covida in se moraš potem vrniti na igrišče in igrati tudi dve do tri tekme na teden, postane naporno s fizičnega vidika. Zato je veliko ekip utrpelo nekaj škode. Mi smo imeli s tega vidika srečo, saj so v naši ekipi zboleli vsi istočasno, dva tedna nismo igrali in smo se potem vsi po dveh tednih vrnili in spet začeli trenirati in graditi

kondicijsko pripravo. Pri drugih ekipah pa so bili pozitivni najprej nekateri igralci, potem še drugi ... Zdaj bomo morali biti pozorni za play-off.

Zdaj ste zmagali prvo lovoriko, v rednem delu prvenstva pa ste osvojili kar tri tekme pred koncem. Naskakujete Superligo?

Superliga je še tako daleč, da mi je težko misliti nanjo. Naskok na Superligo so še sanje: takšne, o katerih si ne upaš misliti, ker se bojiš, da se ne bodo uresničile. Igrati moramo tekmo za tekmo,

saj je še dolga pot. Imamo še tri tekme v rednem delu prvenstva, nato četrtfinale, ki se igra na dve zmagi, polfinale in finale pa še po tri zmage.

Kateri pa so vaši osebni cilji za naprej?

Igrati čim bolje in, zakaj ne, imeti tudi malo sreče in dobiti dobro ekipo za naslednjo sezono. Mogoče tudi v Superligi. Ne vem, ali sem že pripravljen nanjo ali bo treba še malo delati. Cilj pa je vsekakor ta, da se izboljšujem iz dneva v dan.

Urška Petaros

Veliko zadoščenje za slovenskega športnika iz domačih logov

Jerneju Terpinu je ploskala vsa Italija

Naš najboljši odbojkar vseh časov Matej Černic, srebrni vodilni vlogi na Olimpijskih igrah 2004 v Atenah, pri 43 še igra, v C ligi v bližini Taranta, kjer živi že nekaj let. Te dni pa je bil v središču pozornosti njegov goriški rojak Jernej Terpin (Matej je iz Gabrij, Jernej iz Števerjana), ki se veseli prestižne ekipne in osebne lovorike. Odbojkar iz šole goriške Olympie v letošnji sezoni brani barve moštva Olimpia Agnelli Tipiesse Bergamo, ki v A2 ligi teče mrtvi tek in odločno koraka A1 ligi naproti. Njegova ekipa je na domačem igrišču v kraju Cisano Bergamasco v finalu državnega pokala za drugo in tretjo ligo ugnala Porto Viro iz Veneta (postavbo iz nižje A3 lige) z gladkim 3 proti 0, v nizih 25 : 21, 25 : 21 in 25 : 10. Bergamo je tako ponovil lanske pokalne uspehe, 25-letni slovenski odbojkar (letnik 1996), nekdanji član tudi ACH Volleyja, s katerim je pred petimi leti osvojil slovensko državno prvenstvo, Monze (A1) in Mondovija (A2), pa je bil MVP finala, torej najkoristnejši igralec in glavni akter zmage lombardske šesterke. Tekmo je predvajala televizijska postaja RaiSport, čestital mu je tudi legendarni Andrea Luchetta, danes TV komentator, nekoč podajalec zlate Velascove italijanske odbojarske generacije fenomenov. Svetlolasi napadalec je v finalu v prazni dvorani zbral 21 točk, s tem da je tudi zapravil zelo malo žog. Sploh igra tudi v prvenstvu zelo opazno vlogo, tako da cilja na povratek v A1 ligo kot protagonist. V izjavah po tekmi je najboljši igralec dvoboja dejal, da posveča uspeh območju Bergama, ki je bilo hudo prizadeto v pandemijski krizi. Javno mu je čestital tudi Svet slovenskih organizacij. Terpinov soigralec je tudi tržaški Slovenec David Umek, nekdanji odbojkar Sloge Tabor. Na četrtem mestu na lestvici A2 lige, sicer z visokim zaostankom za Bergamom, pa je še en slovenski odbojkar, Goričan Sandi Persoglia, svojčas Jernejev soigralec v matični Olympii, danes centralni bloker pri ekipi Prisma Taranto. O napredovanju bo odločala končnica oziroma play-off.

HC

Velik uspeh na Youtubu in družbenih omrežjih

Johnny Reed spet z novim, sugestivnim singlom - Stay away

V petek, 12. marca, je izšel nov singel 22-letnika iz Repna, Johnnyja Reeda, z naslovom *Stay away*. Gre za še eno uspešnico, saj si jo je do 15. marca na aplikaciji Spotify slišalo že nad 15 tisoč uporabnikov, na Youtubu pa ogledalo okrog sedem tisoč! Za snemanje pesmi in videoposnetka je poskrbela cela skupina mladih iz naših krajev. Prvič je videoposnetek za Johnnyjevo pesem vodil 20-letnik s Tržaškega Jakob Sancin. Pri snemanju, miksu in produkciji je Johnnyju kot ponavadi priskočil na pomoč

Rok Dolenc, ki je tudi igral na bas. Električno kitaro je igral Gabrijel Radetič, na klaviaturi je bil Peter Soban, pri bobnih Matej Benčina. Tokrat sta pri vokalni spremljavi sodelovali dve pevki Mešanega mladinskega zbora Emil Komel, Urška Terpin in Katarina Visintin. Johnny je pesem napisal, zapel, igral na kitaro in sodeloval pri produkciji z Rokom. Žanr pesmi je britpop-pop. Glavni subjekt videoposnetka je otrok (Liam David Zolle), ki se igra z igračo superjunaka – smisel posnetka je v

tem, da smo skoraj vsi kot otroci sanjali, da bi postali superjunaki oz. da bi uresničili svoje sanje. Ko pa smo zrasli, smo odkrili, da smo superjunaka vedno imeli v sebi. Prav je, da ima vsakdo izmed nas za zgled koga drugega – "superjunaka", potrebno pa je tudi, da sami dosežemo svoje cilje. Videoposnetek se zaključuje s srečanjem med otrokom, ki je Johnnyjev mlajši alter ego, in samim Johnnyjem, kar pomeni, da je otrok uresničil svoje sanje – postal je glasbenik.

SD

@ivanpersoglia

NOVI GLAS

Uredništvo

www.noviglas.eu

gorica@noviglas.eu

+39 0481 550330

Uprava

zadruga.gm@gmail.com

+39 0481 533177

